

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

+ katoliški misijoni

V IMENU BOŽJEM ZAČENJAMO XIX. LETNIK "DUHOVNEGA ŽIVLJENJA", KI NAJ TUDI V IZREDNEM SVETEM LETU 1951 SLUŽI DUHOVNEMU POGLOBLJENJU VSEH PO ŠIRNEM SVETU RAZKROPLJENIH ROJAKOV. NAŠ DRAGI NADPASTIR, LJUBLJANSKI ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN NAS BO KOT SKUPNI DUHOVNI OČE VODIL K BOGU PO MARIJI; NAŠI BOGOSLOVNI PROFESORJI NAM BODO ODKRIVALI BOŽJE RESNICE PRAVI OBRAZ. BOŽJE VOLJE BLAGI UKAZ. PISATELJI IN PESNIKI NAM BODO SLIKALI NADNARAVNE VREDNOTE V DEJANSKEM ŽIVLJENJU POSAMEZNIKA, DRUŽINE, NARODA IN ČLOVEŠTVA. "DUHOVNO ŽIVLJENJE" NAS BO IZ MESECA V MESEC VEZALO Z DUHOVNIM ŽIVLJENJEM KATOLIČANOV V SVETU IN NAŠIH ROJAKOV DOMA IN V IZSELJENSTVU. OČETJE IN MATERE, FANTJE IN DEKLETA BODO IMELI SVOJ POSEBEN KOT, ZLASTI PA OTROCI, KI JIM BO "DUHOVNO ŽIVLJENJE" V SVOJI NEIZMERNI LJUBEZNI DO NJIH ŽRTVOVALO DEL SAMEGA SEBE — ZA NJIH POSEBEN LISTIČ "BOŽJE STEZICE", "KATOLIŠKI MISIJONI" BODO OSTALI TO KOT SO: GLASILO RASTI CERKVE, ZLASTI NAŠEGA SLOVENSKEGA DELEŽA PRI NJEJ, VZHODNEMU VPRAŠANJU IN BARAGOV BEATIFIKACIJI BODO POSVEČALI ŠE POSEBNO POZORNOST. OPREMO LISTA JE ZA LETOS PREVZEL ARHITEKT VLADIMIR MAZI, KATEREGA ZASLUGA JE, DA BO DRAGOCENA VSEBINA PREDLOŽENA TUDI V DRAGOCENO LEPI POSODI. — NAJ DOBRI BOG VSEMU DA SVOJ BLAGOSLOV!

JANUAR

1 9 5 1

XIX.

LETNIK

Pastirjev glas

Z MARIJO SKOZ ŽIVLJENJE

UVOD

V apostolski konstituciji, to se pravi v uradnem spisu, s katerim je papež Pij XII. razglasil versko resnico o Marijinem telesnem vnebovzetju, pravi sveti oče, da upa in pričakuje od te razglasitve obilo lepih in zveličavnih sadov: V sreih vernih kristjanov se bo vnela močnejša in gorečnejša pobožnost do Kraljice angelov in ljudi. Premišljevanje Marijinega življenja jih bo vedno bolj prepričevalo o tem, koliko je vredno življenje človeka, če spolnjuje voljo nebeškega Očeta. Današnje materialistično mišljenje človekovega življenja ne ceni. Sami smo priče, koliko stotisočev, dá milijonov človeških življenj nekateri voditelji narodov žrtvujejo, da bi dosegli svoje blazne cilje nadvlade nad drugimi narodi —

kakor da življenje ljudi sploh nima nobene vrednosti. Kdor ne veruje v večno življenje, ne more pravilno spoznati vrednosti človekovega telesnega in duhovnega življenja.

V Mariji, ki je bila z dušo in telesom v nebesa vzeta, spoznavamo, za kako visok in svet cilj je namenjen človek z dušo in telesom. Marijino telesno vnebovzetje nam je poročstvo, da bomo tudi mi nekoč s telesom v nebesih. Kakor je naš Odrešenik Jezus Kristus vstal od mrtvih in šel v nebesa, tako je tudi svojo Mater Marijo vzel k sebi v nebesa, da ni treba njenemu telesu čakati do sodnega dne na vstajenje. Navdušenje, s katerim je katoliški svet sprejel razglasitev Marijinega vnebovzetja, je poživilo vero v vstajenje naših teles in nas zopet spomnilo na pomen in vrednost našega življenja, nam znova vzbudilo

Kanadski Slovenci z Brezjansko Marijo in škofom Rožmanom. — Desno: Indijska Marija

PZ 608/1973

spoštovanje do lastnega telesa in do teles drugih. To spoštovanje je močna bramba pred lahkomišelnostjo in nasladno skrnitvijo lastnega in tujega telesa. Kakor Marijino je tudi naše telo tempelj Svetega Duha, svetišče božje, določeno, da v njem prebiva Bog v posvečujoči milosti.

Papeža v njegovem pričakovanju ne smemo razočarati. Leto Marijine s'ave, ki se je začelo prvega novembra 1950, moramo uporabiti za bolj podrobno premišljevanje Marijinega življenja, da se tudi mi še bolj vnamemo v pobožnost do svoje nebeške Kraljice in sredi materialističnega mišljenja obnovimo v sebi živo vero v vrednost življenja, v ljubeznivo vodstvo božje previdnosti k cilju, za katerega smo ustvarjeni.

Pogosto prepevamo z vsem ognjem Marijino pesem: "Marija, skoz življenje voditi srečno znaš." Marija je res najizvestejša in najspretnejša vodnica skoz življenja veselje in trpljenje. Oboje je doživela v največji meri. V veselju in trpljenju nam je dala tako lep in mikaven zgled, da se marsikatero resnico naučimo in važna življenjska načela spoznamo, ki nam skozi temo trpljenja in skozi omamljivost veselja kažejo pravo pot. Prijetno je in začuda lepo hoditi z Marijo skoz življenje!

Preden začnemo v "Duhovnem življenju" s premišljevanjem Marijinega zgleda, jo skupno prosimo potrebnih milosti, ki nam razsvetlujejo um in ogrejejo voljo: "Dovoli, da te hvalimo, o sveta Devica, daj nam moč zoper sovražnike svoje."

1. Z MATERJO SVETEGA VESELJA

V veselju, sreči in miru se lahko živi. Zdi se, da pri tem ni nobenih težkih vprašanj, dvomov in ugank. Ne potrebujemo vodnika, ne učitelja, ki bi nam moral mučna vprašanja: "zakaj Bog to dopušča?" razjasnjevati. Kar življenje veselja in sreče prinaša, vsak rad sprejme in uživa, to se razume. Pa vendar ni tako. Tudi za življenje v veselju in za uživanje sreče na tem svetu, je treba modrosti, ki se je naučimo od Device najmodrejšje.

V sreči in veselju, v zdravju in blagostanju človek kaj rad pozabi, da so to DAROVI BOŽJE DOBROTE, in sebi, svoji spretnosti in sposobnosti pripisuje to, kar se mu posreči; s svojimi uspehi se baha, na nje zida in sebi zaupa. Boga več ne potrebuje; ničesar ni, za kar bi se mu zdelo potrebno Vsemogočnega prositi. Sam s seboj in s svojim stanjem je zadovoljen, nikomur ni hvaležnosti dolžan, ne ljudem, ne Bogu. Videz kaže, da morejo

brez Boga in njegovih zapovedi mirno in zadovoljno živeti. Toda, kako dolgo? Streznenje je grenko, a zdravilno, če pride pravočasno. Če pa spregledajo še le, kadar jim oči v smrti otenne, bodo v neotlažljivi bridkosti vzdihovali: "Mi nespametni smo zgrešili pot resnice in luč pravice nam ni svetila in sonce spoznanja nam ni vzhajalo. — Kaj nam je prevzetnost pomagala, ali bahanje z blagom, kaj nam je prineslo?" (Modr 5, 4).

Zemeljska sreča je za mnoge začetek nepravilne nesreče, za tiste, ki v minljivi sreči Boga zgube. "Kateri se Bogu odtegnejo, poginejo; vse pokonča, ki so mu nezvesti" (ps 72, 27). Kralj David je v 72. psalmu priznal, da ga je primer grešnikov, ki so v zdravju in izobilju živeli, hudo motil in mu vsiljeval misel: "Torej se jaz zastonj trudim, ko skušam Gospodovo voljo vržiti, pa me od vseh strani bridkosti in skrbi stiskajo." Ko je pa videl njih konec, "kako so bili pokončani, hitro so izginili in poginili zavoljo svoje hudobije", je spoznal, kako nevaren in kratkoviden je bil njegov dvom; ponižno prizna pred Bogom: "Nespameten sem bil in nisem razumel, kako živinče sem bil pred teboj."

Če je izkušenega Davida motilo grešno okolje, se ne čudimo, če materialistično okolje danes mnoge, zlasti mlade, neizkušene, vabi v vrtnec uživanja in veseljačenja, da v njem pozabijo na Boga, na odgovornost in na več-

nost, Svet še vedno vabi kakor je Modri v stari Zavezi zapisal: "Pridite in uživajmo pričujoče dobröte, in hitro rabimo stvari še v mladosti. Napolnjujmo se z dragim vinom, naj nam ne odide časov cvet. Venčajmo se s cveticami, dokler ne zvenöfo ... povsod puščajmo znamenja veselja" (Modr 2, 6—9). Mamljivo je tako vabilo in v naši naravi se nanj oglašä odmev poželenja in strasti.

O dä, zelo, zelo potrebujemo v dneih sreče in veselja vodnico Marijo, Mater svetega veselja, da si z zmotnim in grešnim veseljem ne zamažimo studencev pravega in svetega veselja.

Marija je uživala čudovit MIR v duši in doživljala veselje v najvišji meri, "blagoslovljena med ženami". V zunanjem življenju je pač poznala nemir: Herodovo zalezovanje, ki je hotel božje Dete umoriti, jo je gotovo vznemirjalo, prav tako beg v neznano tujo deželo, a v duši nemira ni poznala. Brezmadežna spočeta, brez vsakega osebnega greha, ni imela nikdar nemirne vesti: vsaka njena misel, želja in beseda ter vsako dejanje je bilo v skladu z božjo voljo. Grenkega kesanja ni nikdar čutila, saj v njenem življenju ni bilo ničesar, kar naj bi obžalovala. Pomislimo, kakšen čudovit mir je bil v njeni duši — saj si ga niti predstavljati ne moremo. Nekoliko čutimo tak mir po dobri in skesani spovedi, ko se je po veljavni odvezi mir zopet naselil v naši duši. A to je mir po popravljeni žalitvi, ki mu je vedno primešana žalost nad storjenimi grehi. Kako blag in osrečujoč mora biti mir popolne brezgrešnosti, ki ga je doživljala Marija v svojem brezmadežnem Sreču!

VESELJE v Marijini duši presega vse veselje, ki ga moremo mi kdaj doživeti. "Milosti polna" je, to zagotovilo ima po angelu od Boga. Mi samo upamo, da smo v milosti, božjega razodetja o tem nimamo, Marija pa ga je imela. Milost je vzrok duhovnega veselja, torej moremo o Mariji reči: veselja polna, ker je milosti polna. — In Marijino materinsko veselje! Kadar molimo veseli del rožnega venca, premišljujemo v prvih treh desetkah njeno materinsko veselje. Tolikšno je bilo, da je vso hišo tete Elizabete napolnilo. Slika naše Marije Pomagaj je zato tako ljubka, mila in lepa, ker se je slikarju posebno dobro posrečilo izraziti na Marijinem obrazu njeno materinsko veselje. Le zatopite se nekoliko v njene svetle öči, v sladki smehljaj njenih ustnic, v njena od notranje sreče pordečla lica. Saj nas je vsakokrat zalila tiha radost, kadar smo pokleknili pred njeno po-

debo na Brezjah, čeprav smo prišli s težkimi skrbmi in žalostnim srcem k njej: ob njeni materinski sreči, kakor jo slika izražä, se je naša žalost ublažila, teža skrbi olajšala, lažje nam je postalo.

Kako je Marija srečo in veselje sprejela? Ob obisku Elizabete je zapela hvalnico: Magnificat ... Moja duša povečuje Gospoda. V njej odkriva misli in čustva, ki ji napolnjujejo dušo. Kakšna so? Marija morda tedaj še ni poznala vseh odlik, s katerimi je Bog dostojno pripravil mater svojemu Sinu, a kar ji je angel oznanil, to je spoznala: deviška Mati obljubljenega Odrešenika je: "Velike reči mi je storil on, ki je mogočen in je sveto njegovo ime." Zavedala se je edinstvenosti te odlike, videla v bodočnosti slavo, ki je bo ob svojem Sinu deležna od vseh, ki bodo verovali v Jezusa Odrešenika: "Glej, blagrovati me bodo odslej vsi rodovi". Marija se svojih odlik veseli, pa ne v samozavestnem ponosu, ampak v ponižni hvalečnosti do Boga: "Moj duh se raduje v Bogu, mojem Zveličarju. Zakaj ozrl se je na nizkost svoje deklee." V vsakem veselju, v vsaki sreči, v nemotenem miru svoje čiste vesti je spoznala dobrotno ljubezen božjo. Zavedala se je, da teh odlik ni zaslužila, ampak da so le darovi božji. In je bila brezmejno hvaležna. Vsako veselje, ki ga je doživela, je pomnožilo njeno hvaležnost, je še močneje vnelo v njej ljubezen do Boga. Z ljubeznijo se je zahvaljevala za vse izredne darove, ki jih je presveta Trojica, vsaka božja oseba na svoj poseben način, delila njeni duši. Vse nanaša na Boga, vsako veselje ji dviga duha k Bogu, odkoder vsak dober dar prihaja. Hvaležnost ji je bila vir popolnega notranjega veselja.

Glejte, koliko se imamo učiti od Matere svetega veselja! Tudi v našem življenju velja: vsako veselje, vsak trenutek sreče, vsaka ura notranjega miru, je od Boga, je dar njegove ljubezni do nas. Za vsak dar bodimo hvaležni, vse nanašajmo na Boga, vsak prijeten in osrečujoč dogodek naj nam duha dvigne k Bogu v iskreni in topli hvalečnosti. — Ali se nismo v sreči, veselju in blagostanju, ko se nam je dobro godilo, marsikdaj prevzetovali? Napuh se je vzbujal v nas, kakor da smo vse te božje darove zaslužili, in je Bog le svojo dolžnost storil, ko nam jih je naklonil. Napuh pa je smrt pravega veselja. Napuh vzbuja v nas nevoščljivost, da svojemu bližnjemu take radosti ne privoščimo, in če jo kdaj doživi, nas grize in boli, da je drugi več dobil ko mi in da je srečnejši od nas. S tem pa si pogasimo topli ogenj radosti v lastni duši. Ali ni med

KRVAVI NAGELJNOV CVET

Za Mali Šmaren, tik pred začetkom goliškega leta, je vsa Zaplotnikova družina poročala k Mariji Pomagaj. Saj so šli vsako leto, sedaj pa še s posebno prošnjo za Jožeta, ki bo šel ta teden v Ljubljano v težke latinske šole.

Po kolenih so drsali okrog milostnega Marijinega oltarja. Vsi so imeli v mislih Jožeta.

Dva dni nato je stari Zaplotnik odpeljal sina v Ljubljano. Pustil ga je pri svojem bratu v Židovski ulici, odkoder je imel blizu na latinsko golo.

Leta so kar hitro tekla...

Prvo, drugo, tretje in četrto leto se je Jože vrnil domov na počitnice zdrav na duši in telesu. Rad je hodil med svoje priljubljene domače trate in sinje planine.

Pete počitnice pa se je vrnil domov z znaki dušne bolezni. Ni hotel več ministrirati, Sivi gospod pri fari so prvi opazili to spremembo. Opozorili so starše, pa je bilo že prepozno. Nič več ni Jože pripovedoval, da bo postal duhovnik. V cerkvi se je postavljaval čisto zadaj pod zvonicom in med povzdigovanjem je poklekaval samo na eno koleno. Mati je s strahom opazovala sinovo spremembo. Ko je tisto jesen znova odhajal v Ljubljano, je dala prižgati na Brezjah najdebelejšo svečo.

Potem je šlo z Jožetom iz leta v leto na slapse. K Zaplotnikovim so z Jožetom prihajali na počitnice fantje sumljivega govorjenja in obnašanja. Shajali so se z drugimi okoliškimi študenti v poznih večernih urah.

Po maturi se je mladi Zaplotnik vrnil domov z rdečo kravato in rdečim nageljnom v gumbnici. Takrat je govoril že čisto drugače kot gospod na prižnici. Oznanjal je nove čase.

nami premalo odkritega veselja nad veseljem, ki ga uživajo naši sosedje, naši bližnji? "Veselite se z veselimi!" je recept svetega Pavla za pomnožitev lastnega veselja.

Če se od Marije naučimo spoznavati v vsakem veselju, v vsaki sreči, ki jo doživimo, darove ljubeznivega Očeta v nebesih, bomo še mnogo bolj veseli in doživljali globokejšo srečo. Ali še niste nikoli čutili, da duša vztrepetava v nepoznani radosti, kadar se zave, da sam večni Bog na nas misli, da se Jezus sam zanima za naše male boli in radosti? Dá, če to spoznamo in se vsi srečni Bogu zahvaljujemo za vsak žarek sreče, se nam s tem v duši veselje pomnoži in ostane trajno v nas tudi v času preizkušenj in trpljenja. Če nam duša z Marijo Bogu hvalo prepeva, se v nas odpre studenec veselja. Tako trdijo vsi, ki so to izkusili, pa tudi naša lastna izkušnja bo to potrdila. Hvaležnost in veselje sta v čudoviti odnosnosti med seboj. Veselje vzbuja hvaležnost do tistega, ki nam je veselje na-

Bogoslovja mu še nihče omeniti ni upal.

Zaplotnikova družina je tudi tisto leto romala na Brezje, toda prvič brez Jožeta. Ni imel časa iti. Moral je v Radovljico na nek važen sestanek. S solzami v očeh je rotila tisti Mali Šmaren Zaplotnikoviča nebeško Pomočnico, naj ji čuva sina pred vsem slabim.

Tisti večer je Jože povedal domačim, da gre čez nekaj dni na Dunaj, kjer bo nadaljeval svoje študije. Tako, da so sklenili na tistem važnem sestanku v Radovljici in on mora ubogati.

In Jože je odšel.

Vrnil se je šele tisto leto, ko so ošabni Nemci zasedli Gorenjsko. V gestapovski uniformi in visoko zravnane se je pokazal na vasi. Sovaščani so ob pogledu nanj upognili hrbet, na obrazu pa jim je bilo brati prikrit strah. Kakor, da je jastreb planil med piščeta.

Čez teden dni je prišel avto in odpeljal neznanokam sivolasega župnika. Po vasi je krožila govoriča, da so ga odpeljali na Zaplotnikov ukaz.

Ko je mati prosila sina, naj se zavzame za onemoglega gospoda, je skomizgnil z rameni, češ: "Kaj nam je treba farjev. Hitlerja poslušajte!"

Še nekajkrat se je ustavil avto na vasi in odpeljal zdaj tega, zdaj onega. Dolgo ni bilo o njih sledu. Potem so jih našli v kazenskih taboriščih.

Iz Berlina je prišlo imenovanje, da je Sepp Saplotnigg gestapovski komisar za ves okraj. Imenovanju je bil priložen natančen načrt, kako naj iztrebi iz te hinavske dežele klečeplazništvo in tisto neslano vero v Boga in Mater božjo. Mesto tega pa naj v srca zasadi

klonil; hvaležnost pa dano veselje pomnožuje. Sveti Pavel pravi: "Vedno se veselite... v vsem bodite hvaležni (1 Tes 5, 16) in nas vzpodbuja: "S slavonspevi in duhovnimi pesmimi hvaležno prepevajte Bogu v svojih srcih" (Ef 5, 19). Pesem izraža hvaležnost in veselje, obenem pa oboje še bolj vneme v naših srcih. Tako hvaležno veselje je združljivo tudi s trpljenjem in bolečinami ter nam križ olajša. Ni samo sveti Pavel sam doživel — tisoči so za njim isto okusili, kar je pisal Korinčanom: "Poln tolažbe sem in preobilno je moje veselje pri vsej naši nadlogi" (2 Kor 7, 4).

Kdor se od Marije nauči za vsak drobec veselja hvaležen biti Bogu in vsem, po katerih Bog veselje pošilja, ne bo veselja zlorabljal, ne bo v sreči na Boga pozabljal, ne bo iskal veselja tam, kjer ga brez greha ni. Marija, skoz življenje voditi srečno znaš.

škof GREGORIJ ROŽMAN

globoko vero v nemški križ, raso in mogočnega Führerja, ki je na svoji podjarmljeni zemlji edini bog. To se mora zgoditi za vsako ceno, če ne...

Za besedo: "če ne," so sledile tri pike. Jože je prav dobro vedel, kaj pomenijo. Te tri pike nosijo v sebi obsodbo njegovega življenja, če ne izvrši takoj in brž vsega, kar mu naroča osrednja vlada.

Zaplotnik je čutil, da ne more več nazaj. Samo naprej je treba, samo z močno vero v raso in Führerja bo zmožen storiti, kar mu velevalo predstojniki. Pot nazaj vodi v smrt!

Kot obseden je pisal odloke, s katerimi je zapiral cerkve in izganjal duhovnike. Izdal je ukaz, da morajo biti čimprej porušeni vsi križi in vsa vaška znamenja. Iz bajt in križpotij morajo izginiti vse svete podobe, ki so znak nazadnjaštva.

Globoko se je oddahnil Sepp Saplotnigg, ko je podpisal zadnji ukaz. V svoji ošabni misli se je veselil, da bo v eni noči predrugačil to zemljo, ki je tisočletja verovala in molila edino pravega, nebeškega Gospodarja. Motil se je, ko je mislil, da bo s silo spreobrnil srca, v katerih je bila živo zakoreninjena vera v Kristusa. Motil se je, ko je mislil, da bo iz srca iztrgal otroško ljubezen do božje Matere, za katero v živi ljubezni utripa sleherno slovensko srce.

Z ošabno mislijo, da bo sedaj on, Sepp, bog na gorenjski zemlji, se je vozil po belih cestah in ošabno gledal izpod visoke gestapovske kape. Z zaničevanjem se je oziral na nizke bajte in revne strehe, pod katerimi so bivali ljudje njegove krvi. On pač ni slutil, da je vsak večer za zastrtim oknom in za zaprtimi okni ta narod klečeč dvigal roke pred svojo Pomočnico in jo v solzah prosil božje pomoči zoper nasilni rod ošabnih Nemcev.

Na visoki vzpetini se je komisarjev avto ustavil. Z nepojmljivim zaničevanjem je gledal Sepp s hriba dol na zeleno brezijansko stopnjavino, kjer je sredi belih hiš kraljevala Marija Pomagaj na Brezjah.

Tedaj je zazvonilo. Komisar je prislutnil. Kako ga draži ta glas! Kako mu vzbuja vest! Kako mu budi spomine na one srečne dni mladosti, ko je še kot ministrant klečal pred oltarjem z veliko željo v srcu, da postane duhovnik. Pa je prišla vmes slaba tovarišija, ki ga je naredila za izdajalca lastnega naroda. Težke misli so obgle Jožetovo dušo. Tisočkrat srečnejši je sivolasi gospod župnik, ki s sto nadlogami stiskan in mučen hira nekje v ječi; toda umrl bo v zavesti, da je nedolžen in da ima pred Bogom čisto vest.

"Je ni poti nazaj! Pot nazaj, je pot smrti! Samo naprej vodi moja pot!"

"Prokleti zvon!" je stisnil Sepp ustnice in pesti. Z avtom bi zdirjal dol k cerkvi, kjer bi zvezal zvon in bi ga strahotno uničil, tako da bi se nikoli več ne oglasil in ne vznemirjal ljudi.

Pa je tisti hip utihnil bronasti klicar in komisarju se je podela jeza.

Že hoče stopiti nazaj v avto, kar zagleda za hrbtom znamenje z Marijino podobo z Brezij.

Svež šopek belih nageljnov je bil položen pred sliko. Komisar je stisnil pesti in v dveh korakih je bil pred znamenjem:

"Kaj čakaš tu, strašilo? Ali nisem dal ukaza, da moraš izginiti s te zemlje? Pa kako se šopriš z belimi nageljni!" Vzel jih je in si enega zataknil za gumbnico.

"Jaz sem tu bog, samo jaz smem nositi bele rožice. Ti strašilo pa proč od tu! Proč! Proč!"

Ni mogel več obvladati jeze. Z roko je žel za pas, z nervozno naglico je izvlekel samokres, stopil korak nazaj, nameril v sveto obličje božje Matere, zamižal in sprožil... V divji jezi je streljal: enkrat, dvakrat, petkrat, dokler ni obličje božje Matere razcefrano obviselo raz znamenje.

Komisar se je ustrašil svojega zverinskega početja. V hipu je vstala pred njegovimi očmi mladost, ko je hodil še na božjo pot na Brezje in kleče drsal po kolenih okrog enake milostne podobe, ki jo je danes onečastil...

Zamahnil je z roko in v hipu pretrgal filmski trak spominov. Ves vznemirjen in tresoč se od razburjenja je stopil v avto, prijel za volan in zdrvel po cesti.

Pa kaj je to! Na stezi pred avtom se je prikazalo razcefrano obličje božje Matere. Divja jeza je popadla komisarja. Z vso silo je zagnal avto, da bi pomandral sliko. Pa se je umaknila. Čez trenutek se je prikazala spet. Marija je imela votle, prestreljene oči in Jezusček v njenem naročju je imel globoko rano v čelu. Boječe se je stiskal k svoji Materi. Komisar je zaškripal z zobmi, sunkoma poglaval avto, da bi povozil sliko, pa se je spet umaknila. Avto pa je z vso silo zadel v obcestni kamen in še preden se je komisar zavedel nesreče, je avto že grmel v prepad pod cesto.

Krik, zamolkel hrup in avto je nepremično oblegel v globeli...

Curek črne krvi je oblił beli nagelj na komisarjevih prsih.

Ko so Zaplotnikovega Jožeta dvignili iz avta, so slišali šepetajoče besede:

"Marija Pomagaj, odpusti mi!"

Vroč solza se je potočila Jožetu po licih in se potrkijala mimo krvavih ust na prsi, kjer se je na belem nageljni strnila s srčno krvjo.

Kri in solze — greh in odpuščanje.

Preden so ga prinesli do ceste, je izdihnil.

Ko je sivi večerni pajčolan pregrnil gorenjski kot, je pri Mariji na Brezjah zopet zazvonilo. Komisar ni več slišal bronastega klicarja, ki je tudi njemu zvonil za večni mir in večni pokoj.

Iz hiš in bajt pa so počasi stopali verniki in se z rožnim vencem v roki zgrinjali ob svetem znamenju božje Matere s prestreljenim obličjem.

V žalostnem Marijinem obličju je trpeči narod gledal svojo podobo.

JANKO MERNIK

V imenu Jezusovem

V svojem bogoslužju (liturgiji) postavlja Cerkev na začetek novega leta ime Jezusovo in nas s tem opominja, naj vsak njen član začne in preživlja leto v tesni zvezi z Jezusom. Vsako leto, ki ga nam Bog da doživeti, naj bi bilo Jezusovo leto.

Glejte, prvi dan novega leta je za Jezusa to, kar je za nas obletnica krsta. Ta dan, osmi po rojstvu, so mu v smislu judovske postave, dali ime Jezus. Takoj naslednji dan, 2. januarja je praznik presvetega imena Jezusovega, torej njegov god. 6. januarja je praznik razglašanja Gospodovega, spomin na prve poganе, Modre iz Jutrovega, ki so prišli Jezusu se pokloniti. Prvo nedeljo pa razglašanju je praznik Svete družine, praznik Jezusa v družini; druga nedelja nam kaže Jezusa pri ustanovitvi nove družine v Kani. Vedno se ponavlja ime Jezus, da si ga neizbrisno vtisnemo v spomin za vse leto.

V današnjem človeštvu živi neodoljivo hrepenenje po Jezusu, čeprav se tega ne zaveda vsak, ki hrepeni po zbolšanju razmer. Pred petimi stoletji se je začel odpad krščanskega človeka od Boga. Skozi pet sto let so skušali ljudje brez Boga in mimo Boga si ustvariti človeka bolj vredno življenje. Osvobodili so se vezi, s katerimi Bog človeka veže nase in na svojo večno srečo, in so pričakovali, da bodo svobodno in srečno zaživel. Bridko so se zmotili.

Danes pa smo sredi razpada in propada. Vse, na kar je človek brez Boga gra-

dil, se ruši. Kaj še drži? Kaj je še trajno? Najbolj viden je propad v socialnem vprašanju. Otresamo se krivičnosti, kapitalizma — kar je pravilno — a preti nam nečloveški teror komunizma. Ali ni nikjer srednje poti, ki vodi k pravični, človeka vredni rešitvi? V tej zadregi si vsi resno misleči želimo: Bog naj se vrne med nas! Boga potrebujemo. Večstoletna izkušnja je dognala, da je brez Boga človeku nemogoče človeško živeti. Človek potrebuje Boga vprav v svojem vsakdanjem življenju, če ne, bo človeštvo v medsebojnih sporih in sovraštvu samo sebe uničilo.

V Jezusu se je božji Sin učlovečil, odtelej nam je Bog človeško blizu, biva med nami, nosi naše človeško življenje, doživlja naše težave in radosti. Čimprej naj bi se vsi zavedli, da je Bog sredi med nami, in naj se ga oklenejo, naj ga vzamejo za vsakdanjega gosta v svoje najbolj intimno življenje. Sredi pretresov živimo, v katerih se stari svet ruši, pa to ni samo razpad, v teh krčih se poraja nova doba. Naš rod je priča, da izza dima in prahu, ki se dviga nad ruševinami, silijo prvi žarki nove dobe, DOBE JEZUSOVE, kakor jo imenuje znani jezuit Lombardi. Jezus je Odrešenik ne samo za posmrtno življenje v nebesih, je Odrešenik tudi za zemeljsko bivanje človeka.

Jezusova doba prihaja — prišla bo tedaj, kadar bo vsak veren katoličan živel z Jezusom v svojem vsakdanjem življenju. Za vsakega izmed nas se bo "nova doba" začela, ko bo po navodilih Cerkve resnično postavil Jezusa za središče in sonce svojega življenja. GREGORIJ ROŽMAN

Stara in nova hiša

Matevž je podiral staro, leseno hišo. Očrne-la slama je ležala vse vprek. Tramovje napol prhlo je skladal posebej, bo za kopo, če ne za drugo, ali pa bo za apnenico prodal. En sam tram je bil ločen od drugih; veliki prečni, hišni tram, ki je šel preko lesenega stropa. Polno žeblice je bilo notri, še par poličic se ga je držalo. Tam za tramom pa je bila otroška zibka. Veliko božje oko je bilo na enem koncu, na drugem pa presveto ime.

Matevž je dal roke na hrbet in zamišljen obstal. Zdelo se mu je, da je podri najlepši kos svojega življenja in ga bo zdaj za vedno pokopal. Vsaka špranja med podnicami v hiši, vsak delček prepelele stene je bil živ, je govoril davne, tako lepe spomine.

Zdaj ima prav zraven novo zidano hišo. Velika okna, zidane stene, bel strop. Pa se mu zdi vse to tako tuje kot bi ga iz doma presadil v tujino. Še podobe iz hiše, se mu zdi, se počutijo tuje v novi hiši. Le žena Franca je ponosna in vesela nanjo. Okna v rožah in zavesah, vse hoče imeti kot v mestu. Pa vse to bi še bilo, saj jo ima rad, ko bi le tako čudno lahka ne bila. Prav nobene resnosti, prav nobene globine, samo golo vsakdanje življenje, njega lepote in užitke, vse drugo je za njeno življenje odveč in prenaporno. Saj ni slaba, ne pokvarjena, samo vse je odveč, kar ne diši po modernosti, nad čemer se v mestu po gosposkih družinah spodtikajo in posmehujejo. Vse hoče imeti v hiši tako, še otroke tako uči.

Oko mu je obstalo na zibki in tramu. Ni bilo več prostora za zibel v novi hiši, preveč staromodna je bila. Voziček stoji v spalnici in na ločju so obežene vse vrste igralk. Za božje oko in sv. ime ni prostora. Iz hišnega trama na tleh so strmele vanj številke 1722 in velike starinsko okrašene in zvijugane črke IHS. Matevžu se je zdelo, da ga gledajo oči umirajočega, ki prosi za pomoč.

Stresel se je. Kot blisk mu je šlo skozi mozgane. "Dvesto let je čuvalo to božje ime tole leseno hišo in varovalo njo in tiste, ki so pod njeno streho živeli in umirali. V tem imenu so se rodili in umirali, na začetku in koncu dneva so ga imeli pred očmi in vsako delo je bilo začeto v tem imenu. Sto let in več je njegovo pisanje pri hiši varovalo to sveto ime. Zdaj naj zgori, hišo pa naj varujejo gosposke navade..."

Vzel je dleto in kladivo. Varno je odcepil iz trama številke in ime in vse skupaj ogladil v deščico.

Zmračilo se je. Matevž je zadel zibel na rame in jo na skrivaj odnesel v novo hišo na podstrežje. Potem je šel v hišo in dal deščico na mizo. Žena ga je radovedno gledala. "Tole bom pribil na vrata, Franca, izdolbel sem iz hišnega trama." Franca ga je posmehljivo pogledala: "Ali ni škoda hiše, ki jo boš skazil s tem starim lesom, bodi no že vendar pameten." Matevž je mirno odgovoril. "Poglej, Franca, vsi v mestu bi mi rekli, da sem neumno naredil, če bi uničil tole staro letnico. Saj veš kako stikajo za starinskimi stvarmi

in takele stvari so redke." — "To sem pa že slišala, pa pribij, da bo ostal spomin na staro hišo."

Hiša se je polnila. Rastel je Francek, rasla Jerica, Ančka, Matevž, Peter.

Matevž jih je večer za večerom posajal okrog sebe. Zgodbe jim je pripovedoval, jim nerodne otroške roke navajal k znamenju križa in jih učil moliti.

"Nikar jih toliko ne muči, saj se bodo v šoli naučili," mu je parkrat omenila žena. "Pusti jim ta otroška leta." Ni ji mogel dopovedati, da je potrebno začeti že pri otroku. Čeprav ga boli.

"Zdi se mi, da se boš svoj čas kesala," ji je rekel, "ker hočeš iz otrok narediti polizane, zale, lepo uglajene mestne otroke, na notranjost pa ne gledaš." Takrat ga je zavrnila, da ga je zabolelo: "Ali misliš, da morajo res vsi biti taki menihi, kot si ti, ki nimajo nič od življenja."

"Da bi le preveč ne imeli," jo je takrat resno pogledal.

"Poglej," ji je pokazal nad vrata, "tebi je to znamenita/starina, meni je varstvo in pomoč božja. Zate je hribovska reč: Bog lonaj in Bog daj, pa hleb prekrižati; smešno se ti zdi, ko križ naredim, preden brazdo zaorjem, ker premalo misliš, življenje premalo zares vzameš. Bog daj, da bi ga otroci resneje vzeli, drugače se bojim zanje."

"Da se ti le ne smilijo, pokvariti jim otroška leta."

Leta so tekla. Matevž je šel preko petdesetih. France se je priženil na velik grunt. Ljudje so čudne stvari govorili o hiši in o njem. Matevža je bolelo. "No, tak svetnik ravno ni, kot si bil ti, ko si bil v njegovih letih, spokoril se bo pa tudi še lahko, če kakšne nerodne ne podere," ga je zagovarjala mati. Žalostno jo je pogledal in s prstom pokazal nad vrata. "Tegale znamenja njegova hiša ne pozna, zato tudi blagoslova in varstva božjega ne bo."

Jerice ni strpelo več doma. Živeti je hotela. Najbolj mu je prirasla k srcu. Prosil jo je, naj ostane, pa je šla nasmejana v službo v prostost.

Ni še preteklo dve leti, ko so dobili sporočilo, da je službo pustila, postala je nezakonska mati in šla neznano kam.

Matevž je hodil okrog kot zgubljen. Od bolečine in sramu bi se mu kmalu zmešalo. Takrat se je ženi zasmilil:

"Potrpi, Matevž, saj jo bo izmodrilo, pametna bo postala in še vse se bo uredilo."

"Zdi se mi, da nikoli, ker hoče živeti samo za veseljačenje, resno življenja nikoli ne bo vzela. Če bi jo tole Božje ime spremljalo — notri v dušo zapisano, če bi s tem začenjala svoja dela, bi upal, tako pa je izbrisano iz nje. Le kadar jo bodo ljudje vrgli od sebe proč, bo trpljenje spet to ime vdolblo vanjo s krvavimi črkami."

Ni še prebolel prvega udarca, ko je jeknil po hribih stražen glas. Brlogarja in Brlogarico so dobili umorjena v hiši. Trden grunt je bil brez gospodarja, ker ni bilo otrok. Drugi dan so po dolini orožniki gnali Franceta in njegovo ženo. Od ust do ust je šla govorica,

da jih je ubil France, da bi dedovala njegova žena, sestra rajne Brlogarice.

Matevž se je postaral čez noč. Postava se mu je upognila kot bi mu naložil na hrbet čez mero težko breme. Še isti dan je odšel na sinov dom po otroke. Dva sta stopicala za njim najmlajšega je prinesel v naročju. Položil ga je v kamro na posteljo in obrisal od solz in potu moker obraz. Žena je sedela strta za mizo in jokala. Matevž je šel molče mimo nje na podstrežje in prinesel v hišo staro zibel. Skrbno jo je obrisal s krpo, prenesel iz vozička otroško posteljo v zibel in položil otroka vanjo.

Tedaj je začul vzdih svoje žene: "Oh, Matevž, kako je to neznasko hudo, kako me peče!"

Matevž pa je tedaj pokleknil ob zibeli; na speče dekletce je položil roko, iz ust so mu prišle odločne besede: "Ta bo spet zrasla pod

svetim imenom, v starih hribovskih navadah, pa čeprav so vsem gosposkim ljudem v zasmeš. Skozi rodove je to ime postavljalo na noge krepak, pošten rod; ko smo se mu izneverili, je prišla nesreča. Marica, ti boš spet spala in rasla in se vzgajala v senci, moči in varstvu tega imena v pošteno, ponosno dekle in dobro mater."

Matevž je prenehal, čutil je pritisk na ramo in solze na roki. Ob njem je klečala in v joku drhtela žena. Samo glavo mu je naslonila na rame in jokala. "Franca, ne vekaj več, to nam ne pomaga. Skupaj bova zaorala novo brazdo, pa preden bova začela, bova začela v znamenju križa — v imenu božjem." Stopil je na stol, odtrgal deščico z nad vrat in jo pribil na steno nad mizo.

"Zanaprej bova oba skupaj in otroci in vnuki živeli v varstvu in vodstvu tega imena."

N. ZEMLAK

NI SREDE

Za časa slovenske komunistične revolucije smo dodobra spoznali SREDINCE. Bili so to ljudje, ki se niso odločili, kakor so rekli, ne za desno, ne za levo. Imeli so se za pametne in oprezne, ki se niso prenačili, marveč so se znali ohraniti nad obema strankama. Niso bili za komunizem, še daleč ne. Prav tako pa tudi niso bili proti njemu. "Ljubezen" in "miroljubnost" sta jima prepovedovali, da bi se izpostavljali. Ker pa borci obeh strani niso hoteli uvaževati njihovega nevtralnega stališča, so ubogi sredinci prišli v zadrego. Začeli so se ravnati po taktiki tistega mežnarja, ki je prižgal svečo na čast sv. Mihaela, "za vsak slučaj" — zakaj človek nič ne ve, kaj se mu utegne pripetiti — pa tudi hudiču ob Mihaelovih nogah. Ker je hudič bolj brezobziren kot nadančel, so prižgali hudiču večjo svečo. Takšna je bila politika sredincev pri nas doma, ko je bila borba najhujša. Takih sredincev je po svetu vse polno. Komunizmu, ki se ga boje, vdano služijo kot zelo koristna budala.

Danes pa po slovenskih krajih takih sredincev ni več veliko. Komunisti so jim jasno pokazali, da so spregledali njih politiko. Sami so spoznali, da v dobi komunizma ni srede. Ali si s komunizmom, ali si proti njemu; v sredi ne moreš ostati. V času velikih revolucij se morajo ljudje odločiti: ali si za, ali si proti. NEVTRALEN NE MOREŠ BITI. Za neodločne in neznačajne ljudi je v takem času res križ. Na katero stran naj se odloči, da se

ne bo uštel! Ko bi človek vedel...

Včasih pa se zgodi, da kdo le prelišči s taktiko Mihaelovega mežnarja. Zgodovina nam ve povedati o ljudeh, ki so v prekucijah znali ob pravem času menjati gospodarja, da, tudi o takih nam pripoveduje, ki so isti čas služili dvema nasprotnikoma. Večkrat se taki ljudje, ki so za nekatere vzor življenjske modrosti, prej ali slej ujamejo, nekaterim se pa le posreči, da do konca svojega življenja ostanejo na konju. Ti so pač po svoje dokaz za to, da na svetu ni nič popolnega. Vse kar je človeško, se da zlorabiti.

Je pa neka opredelitev ljudi v dva tabora, ki ne pripušča nobene vrzeli. Nujno si v enem ali v drugem. Na sredi med obema ostati ne moreš. Tudi hliniti ne moreš pripadnosti k drugemu.

Ali ste se že kdaj vprašali, kje je duša Adolfa Hitlerja ali Benita Mussolinija ali Ljenuina ali katerega drugega znanega mogočnjaka tega sveta. Včasih je kristjan ob takem vprašanju vzdihnil: Bog ji bodi milostljiv. Danes pa se mnogi ob njem nevoljno zdrznejo, češ, ne govorimo o tem, ne sodimo. Toda saj nič ne sodimo. Sodbo si je Bog pridržal. Vprašati pa pač smemo. Kje je torej Hitlerjeva duša? Ali, če vam je to nerodno odgovoriti, kje je duša kakega vašega znanca, ki je že umrl, pa naj bo kdor koli? A če vam je tudi to težko povedati: kje bo moja duša, ko umrjem? Da, kje so duše tisočev, ki vsak dan umrjejo? Kje so duše milijonov, ki so že umrli? Od vseh vprašanj, ki si jih moremo ljudje o sebi zastaviti, je to pač najvažnejše. Čeprav se mrtvi ne vračajo in čeprav nimamo nobenih direktnih zvez z njimi, vendar vemo, kje so. Razodeta vera nam jasno pove, da SO DUŠE UMRlih ALI ZVELičANE ALI PA

POGUBLJENE. V STANJU SO, KI NE POZNA NOBENE SREDE. Ali so zveličane ali pogubljene. Mnogo se jih pač še očigčuje v vicah. Toda te so prav za prav že zveličane. Dokončno so že rešene pogubljenja, prej ali slej bodo v nebesih, kjer bodo vso večnost. Pogubljene pa bodo v peklju prav tako vso večnost. Oločitev je dokončna. Vsaka revizija ali sprememba sta izključeni.

Kje 'je torej Hitlerjeva duša in kje so duše drugih, o katerih smo slišali, da so kdaj živeli? Zveličane so ali pa pogubljene. Srede ni.

Danes si mnogi tudi med kristjani predstavljajo usodo umrlih na način starih poganskih Grkov. Posmrtno življenje je za nje nekakšno potrebno zlo, nekakšna senca zemeljskega življenja, ki se vleče v večnost. Nočejo trditi, da je s smrtjo človeka vsega konec. Ne, to bi bil prehud in preveč logičen materializem. Pa tudi tega nočejo priznati, da je človekovo težišče v posmrtnem življenju, da je to zemsko življenje le priprava na večno življenje po smrti. Nočejo ne prvega, ne drugega. Radi bi nekako sredo. Težišče človekovega življenja leži po njihovem v tostranosti. Smrt je človekova katastrofa in nato, če že moramo o tem govoriti, sledi nekakšno senčno in medlo življenje duš, ki se kakor Homerjevi junaki po smrti pogovarjajo o delih, ki so jih opravili v življenju. To naziranje za svoje umrle noče ne krščanskih nebes ne pekla, kot nam ga riše Kristus v evangeliju, marveč neko naravno stanje, neko sredo.

Toda ne dajmo se motiti. Take srede ni. MILIJONI, KI SO UMRILI PRED NAMI, ZLASTI, ČE SO BILI KRŠČENI, SO SE RAZ-

ŠLI NA DVOJE. PRVI SO ŠLI V ZVELIČANJE, DRUGI V POGUBLJENJE; NA SREDI NI OSTAL NIHČE. SREDE NI.

Ko sta Marija in Jožef prinesla v tempelj dete Jezusa, jih je stari Simeon blagoslovil — pravi evangelist sv. Luka — in rekel Mariji, njegovi materi: "Glej, TA JE POSTAVLJEN V PADEC IN VSTAJENJE MNOGIH v Izraelu, in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo . . . , da se razodenejo misli iz mnogih src" (Lk 2, 34, 35). Ti mnogi, ki se o njih tu govori, so vsi ljudje, do katerih je prišla vest o Kristusu. Za vse 'je Kristus znamenje, ob katerem se bodo razhajali. To razhajanje bo notranje, ne samo zunanje in navidezno. "Da se razodenejo misli iz src." Nihče ne bo mogel tu lisičiti in igrati na dvoje. Tu bo veljalo: ali — ali. "KDOR NI Z MENOJ, JE PROTI MENI," je pozneje govoril Kristus. Ob njem ni srede. Ali stresaš, ali pa s Kristusom pobiraš, kakor pravi evangeljska podoba.

TO RAZHAJANJE OB KRISTUSU JE ZA VSAKOGAR NAJVEČJEGA POMENA. PRAV ZA PRAV JE ZA VSAKO ŽIVLJENJE SAMO TO VAŽNO. KRISTUS "JE POSTAVLJEN V PADEC IN VSTAJENJE" IN SICER "MNOGIH", TO JE VSEH. PO TEM PADCU SE VEČ NE VSTANE, IN PO TEM VSTAJENJU SE VEČ NE PADE. DRUGAČE POVEDANO: KRISTUS POMENI ZA VSAKOGAR ALI VEČNO POGUBLJENJE ALI VEČNO ZVELIČANJE. SREDE NI.

Že na zemlji so sredinci žalostne postave, čeprav jim včasih le uspe njihov pretvarjanje, toda večnost bo popolnoma pomedla z njimi. Ni srede. DR. ALOJZIJ ODAR

0 prilagojevanju na tujem

UVOD

Nam, ki živimo na tujem, v tuji državi, med tujim narodom in v razmerah, se pogosto ponavlja vprašanje: Kako naj se prilagodim novemu svetu?

Nekateri ne znajo najti pravega odgovora in čakajo. Morda jih bo nekega dne potegnil tuji val za seboj. Morda jih bo tuji tok pustil ob strani in jih izločil iz svoje oblikovalne in prilikovalne sile. Oboje ne bi bilo dobro.

Drugi pravijo: Med novonaseljenci in staronaseljenci naj ne bo razlik. Prilagodimo se kolikor mogoče hitro. Ker se večina ne bo ravnala po nas, zato se mi ravnajmo po njih in postanimo čim prej taki, kot so ljudje v

deželi, kamor smo prišli. Na ta način nam bo laže obstajati. Tujina nas bo prej in dobrohotneje sprejela. Mi se bomo pa tudi prej čutili domače, enakovredne in enakopravne.

Tretji pravijo: Prilagoditev vendar ne gre tako hitro. Pri njej gre za spremembo vsega človeka. Ta pa se ne predružači tako, kakor bi zamenjal staro perilo z novim. Ali ne boli že to dovolj, da so se potrgale vse čutne vezi z domovino in preteklostjo? Kar smo nekoč imeli, smo vse izgubili. Ohranili smo res samo to, kar smo. Ali naj zdaj še to prostovoljno odvržemo? Ali je res tako gotovo, da bi mogli čez noč postati nekaj drugega? Ali ni marveč večja nevarnost, da pri poskusu hitrega presnavljanja ne bomo nikoli ne prvo

ne drugo? Tak stvar bi bil nam v zaničevanje, drugim pa v zasmehovanje. — In recimo, da se nam prilagoditev tudi posreči, nas še vedno skrbita dve vprašanji:

V prilagoditvi gre za velike stvari. Spremeni se ves človek. Ali bomo postali boljši ali slabši? Vse kaže, da bi bilo treba iti nekoliko ali celo precej navzdol. To nas prav nič ne veseli. Ali se to sploh more in sme od nas zahtevati?

Skoro vsak na tistem v srcu goji željo, da bi se danes ali jutri morda vrnil v domovino. Zato nehoti misli: čisto popolnoma se na tujem nočem navaditi. Ako bi namreč tako ravnal, ne bom za domov. Potem se moram že kar danes sprijazniti z mislijo, da se ne bom več vračal. S tem bi pa moral pokopati najlepše in najljubše misli in pričakovanja. Ali ni to kruto?

Različna so mnenja. Vsako mnenje ima kaj zase. Poskusimo iti posameznim vprašanjem do dna.

Najprej je čisto gotovo, da je neka prilagoditev potrebna. Tako kot je bilo v taboriščih, kjer smo imeli deželo v deželi, ne bo nikjer več. Toda prilagoditev je več vrst in za vse se ne bomo odločili. Dovolj je, da storimo toliko, kolikor je za življenje na tujem potrebno in koristno.

Oglejmo si štiri vrste prilagoditve — toliko jih namreč ugotovimo, če stvar razmišljamo — in poskusimo dobiti do vsake primerno razmerje.

1. ZUNANJA PRILAGODITEV

Ta prilagoditev ni nevarna, a zahteva precej pridnosti in nekaj modrosti. Obstoji nekako v temle: Naučiti se moram jezika dežele, kamor sem se priselil. Spoznavati moram mišljenje in čustvovanje tujcev, ki so me sprejeli v svojo deželo. Spoštovati moram njihove postavbe in običaje. Paziti moram, da ne zadenem na narodne in krajevne ostrine gostiteljev. Zelo nespametno bi bilo, če bi ostrine še sam izzival, povečaval in podpihoval. Gladiti moram lastne trdote in ostrine. Marsikaj moram potrpeti. Zase in svoje stvari ne smem vedno in povsod zahtevati ravno toliko pravic, kot sem jih imel v domovini. Kot človek in kristjan in pošten delavec sem enakopraven s prebivalci dežele, kamor sem prišel. To je že veliko. Poleg običij pravic na bi morda rad uveljavil še nekaj svojih narodnih in krajevnih. Tu so težave. Take pravice se na zunaj ne dajo uveljaviti. Hranim jih za dom ali društvo ali organizacijo ali cerkev, kjer smo sami med seboj. Nespametno bi bilo

na ulici ali v trgovini ali kakem drugem prostoru izzivalno govoriti v domačem jeziku. Zato to storim tiše, da drugih ne motim. Prav tako bi bilo nespametno neprestano drugim očitati, kaj in kako je bilo pri nas boljše. Morda niti vse res ni. Prav gotovo pa s tem položaja nič ne spremenim.

Ako se po teh navodilih ravnam, sem se zunanje prilagodil. Za zunanjo prilagoditev velja: Prav je, da se prilagodiš čim prej. Tebi samemu bo v korist in nikomur v škodo.

2. SNOVNA ALI MATERIALNA PRILAGODITEV

Ta obstoji v tem, da se približno prilagodim gospodarskemu položaju stanu, h kateremu sem kot izseljenec dodeljen, in deželi, kamor sem prišel. Tu je stvar že nekoliko bolj zapletena.

Najprej si zapomnimo splošno pravilo: Navzgor ali na boljše je prilagoditev lahka. Navzdol ali na slabše je prilagoditev težka in nekoliko bridka.

Kjer je šlo navzdol, naj bi bilo v vsakem nekaj Jobove veličine, ki je mogoč na udarce usode odgovarjati z besedami: Gospod je dal, Gospod je vzel... Neprestano jadikovanje in tarnanje je slabo znamenje za notranjo veličino in trdnost. Kjer je šlo navzgor, naj ostane iz prejšnjih časov precej skromnosti, zadovoljnosti z malim in hvaležnosti za vsak božji dar. To te bo obvarovalo objestnosti in zapravljanja. Pravijo, da je križ, če iz hlapca naenkrat postane gospod ali iz berača imovit. Pazi, da se ne bi ta križ nad teboj ponovil!

Ako je stan, kateremu pripadaš, na nižji stopnji kot v domovini, smeš ohraniti neko vzvišenost. V njej pa naj se izraža samo očigledna plemenitost, nikdar pa ne žaljivost in poniževanje drugih.

Ako si bil v domovini več kot si v tujini kot izseljenec, smeš ohraniti neko vzvišeno plemenitost, ki se odraža v vedenju in obleki. S tem pokažeš, da nadkriljuješ druge v izobrazbi in modrosti ter da te ni volja zavreči se. Toda ne pretiravaj! Ostani skromen! Bodi fin! Bog ne daj, da bi iz tebe začel gledati napuh, ki bi te kmalu onemogočil.

Gospodarska prilagoditev je sama na sebi nedolžna. Preveč hiteti z njo pa ni treba. Zato ne hiti navzgor, da se ti ne zvrti v glavi in da ne postaneš puhel in domišljav bahač. Ne hiti z njo navzdol, da se ne zavržeš in da ne začneš po nepotrebnem misliti, da nisi nič, ko vendar nekaj si.

3. VERSKO NRAVNA PRILAGODITEV

Ta obstoji v tem, da se približno prilagodim versko nravnemu stanju dežele, kamor sem se izselil. Tu je stvar še bolj kočljiva. Treba jo je premisliti.

Najprej si zapomnimo tri splošna pravila:

a) Pri versko nravni prilagoditvi je ravno narobe kot pri snovni ali materialni: Navzgor gre zelo težko, navzdol pa silno lahko ali tako rekoč samo od sebe.

b) Povsod, kamor pridemo, stoje katoličani versko nravno nižje kot pri nas doma ali v taborišču. Kaj pomeni potem prilagoditev? Da pojdemo navzdol ali kaj? Premislimo!

c) Večna škoda bi bila odpovedati se neki doseženi popolnosti versko nravnega življenja. Za to ni nobene podlage ne v evangeliju ne v zgodovini ne v kakem nauku. Za nasprotno trditev bi pa lahko našel tako oporo. Ali ne bi po pravici utegnil nekoč slišati očitke: zakaj si šel v izseljenstvu zakopavat talente, ki si jih prinesel iz domovine. Ali boš odgovoril: Ker sem se hotel prilagoditi! ... Ali ti ne bi takoj sledil odgovor: Boga moraš ljubiti nad vse, sebe in bližnjega pa zaradi Boga. Kdor ljubi ženo, brata, sestro... (prilagoditev!) bolj kot mene, ni mene vreden!

Izkušnje kažejo tole: Če pride kristjan v kraj, kjer so katoličani versko nravno višje kot je sam, se zlepa ne pomakne navzgor. Navadno ostane pri svojem, kar je od doma prinesel.

Če pride kristjan v kraj, kjer so katoličani versko nravno nižje kot je sam, se jim redno zelo hitro prilagodi. Po nekaj mesecih je že tam, kjer so drugi.

Po vsem tem velja za nas tole:

Niti malo ne gre za to, da bi se versko nravno prilagojevali, ker gre za prilagoditev navzdol. Gre samo za to, kako bi se v tem, kar smo, ohranili. Nazadovati ne sme versko znanje. Opešati ne sme verska zavednost. Ohraniti se mora vestno izpolnjevanje zapovedi. Ostalo naj bi približno enako prejemanje zakramentov. Ako zaradi tega slišimo kako neljubo opazko, se tolažimo z Jezusovimi besedami: Blagor vam, ako bodo zaradi mene vse hudo o vas govorili! Veliko je vaše plačilo v nebesih!

4. OBROBNA PRILAGODITEV

Ta obstoji v tem, da se prilagodim v takih stvareh, ki so na pol nedolžne, na pol kočljive, na pol nevarne, na pol dvomljive, na pol vabljuje, na pol priporočljive. Tu mislim na različne družabne prireditve, veselice, za-

bave, lokale, navade in razvade, s katerimi tuji narodi preganjajo dolg čas. Kaj naj rečemo o teh stvareh? Kakšna naj bo prilagoditev? Ker gre za stvari, ki so na vsaki strani samo na pol, je težko enotno odgovoriti. Kdor vidi bolj prvo polovico, jo zagovarja in priporoča. Kdor vidi bolj drugo polovico, jo odsvetuje in brani. Tu je najboljšo mesto, da se začnemo prepirati in da ne pridemo nikoli do konca.

Zapomnimo si vsaj tale pravila:

a) Tujci bodo priporočali in želeli tudi tovrstno prilagoditev. Ne jemljimo njihovih besed preveč resno. Ko bi namreč praktično poskusil, bi videl, da ne gre od srca. Vedel bi se nerodno, tuje in hladno. Odhajaj bi z občutkom: To pa le ni zame. Mi se znamo sami med seboj drugače zabavati. — Tudi tujci po nekaj ponesrečenih poskusih to uvidijo in ne zahtevajo več.

b) Mi prihajamo iz majhnega sveta v veliko, iz višje kulture v nižjo, iz dežele ali podeželja v mesto, iz majhnih mest v velika mesta.

Za take ljudi je obrobna prilagoditev silno nevarna. Kdor pride iz dežele v mesto, rad zboli. Zdravnik pravi: Kmetijski človek je za mestne bacile do vzetnejši kot človek, ki je v mestu zrastel. Meščan je odpornejši, ker je imuniziran, kot pravišnik. Nekako tako je tudi v nravnem pogledu. Mi za veliko življenje in v celostno nismo imunizirani, če se mu preveč predamo, bi nam škodilo. Škodilo bi nam celo take stvari, ki domačinom ne škodujejo. Zato bodimo do obrobne prilagoditve zelo previdni! Primera: Za tistega, ki je v vinskih krajih zrastel, je manj nevarnosti, da bi postal pijanec, kot za tistega, ki je v vinski kraji kot odrasel predstavljen. Prvemu priporočamo zmernost, drugega rešimo dostikrat samo z abstinenco. Za večino bo najbrž v obrobni prilagoditvi treba priporočati abstinenco.

c) Prilagoditev mora biti naravna in organska, ne prisiljena in nalepljena. Za to se zahtevata čas in vraščanje. Kmečki človek se na parketu nikoli ne počuti srečnega. Zanj so trdne in nekoliko hrapave podnice prava tla. Tako velja tudi za nas. V majhnih razmerah smo bili rojeni in v majhnih razmerah smo dorasli. Čemu bi se potem v odraslih letih nekam silili, kamor ne spadamo in kjer delamo vtis prisiljenosti in našemljenosti?!

č) Ohranimo nekaj ponosa! Pomislimo večkrat tole: Na tuje smo prinesli zdravje, poštenje, mir in pridne roke. Ali ni to veliko? Kaj nam je dala tujina v zameno? Saj

SVETA IN POSVETILNA ZNAMENJA

KRISTUS DUŠE POSVEČUJE

Jezus je hodil iz kraja v kraj in dobrote delil... Koliko solza je posušil njegov sočutni pogled in ljubeča beseda, koliko bolečin je odvzela trpečim telesom njegova čudodelna moč, koliko strtih src je dvignila njegova beseda tolažbe, jih napolnila z mirom in jim vtila novega poguma; celo mrtve je obujal prizadetim svojcem, da bi jih potolažil.

Vsako njegovo dejanje je imelo čudovito moč na človeška srca.

A vse te časne, zemске dobrote, naj so bile še tako velike, niso bile najvišje in ne glavno, kar je dajal Kristus ljudem, s katerimi je prihajal v stik. Lahko rečemo, da so vsa ta zunanja dejanja, s katerimi je Kristus storil dobro telesom, bila le posoda večjih, pravih dobrin, ki jih je Kristus ob tem vtilal v duše teh ljudi.

Milost, svetost duše, božje življenje duše — ali kakor koli že to imenujemo — to je bilo najvišje in glavno, kar je Kristus dajal ljudem in zaradi česar je predvsem kot Odrešenik mednje prihajal. "Prišel sem, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju."

"Prinašali so mu tudi otročičev, da bi se jih dotaknil" (Mt 10, 13). "Tedad so mu prinesli otročičev, da bi roke nanje položil in molil" (Mt 19, 13). "In objemal jih je, polagal nanje roke ter jih blagoslavljal" (Mr 10, 16).

Ai ne pomeni vsak tak Jezusov dotik nedolžnih otrok, njegova molitev, blagoslov prebogatih milosti za te otroke? In vsa ta dejanja, ko jih je objemal, pomenijo ljubezen do teh duš. Te duše so bile vredne te ljubezni, in ko bi še bile v izvirnem grehu, si ne moremo misliti, kako jim ne bi ta prav ob tem Jezusovem objemu bil izbrisan.

moramo vse pošteno kupiti in drago odkupiti. Toda pri prilagojevanju se nekoliko pogajamo.

Prilagodili se bomo najprej v toliko, kolikor zahteva srčna oblika. Nato v toliko, v kolikor zahteva naša in tuja korist. Ne prilagodimo se na tam, kjer bi morali nazadovati ali se oddaljiti Bogu. Ne prilagodimo se tudi v tem ne, za kar nismo imunizirani!

Če se tega trdno držimo, lahko upamo, da smo v skladu z božjo voljo, ki naj nam bo sveta.

Prof. Dr. PAVEL SLAPAR, Avstrija

"Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi" (Mt 9, 2). Tako izrazi Kristus na zunaj z besedo, kar je obenem bolniku v duši naredil. Grehe mu je odpustil. Dal mu je potrebno milost, da so mu bili odpuščeni.

"Dokler sem na svetu, sem luč sveta," pravi Kristus ob pogledu na sleporojenega; in je "pljunil na tla, napravil blata iz sline, pomazal z blatom njegove oči ter mu rekel: "Pojdi, umij se v kopeli Siloe." Šel je torej in se umil, in ko se je vrnil, je videl" (Jan 9, 5—7). — Ta "luč", ki jo je Kristus dal sleporojenemu ob tej priliki, ni toliko telesni vid, kot vid njegove duše, luč v njegovi duši, luč vere, milost vere — poleg drugih milosti. "Veruješ v Sina božjega?" ga je nazadnje vprašal. In odgovoril mu je ta: "Verujem, Gospod," in ga je molil (Jan 9, 35—38).

Tako nam je Bog pot k sebi olajšal, da se je nam čutno duhovnim bitjem na vse mogoče načine približal. Prišel je med nas kot človek, da bi tako Boga "slišali, s svojimi očmi videli, ga gledali in bi ga naše roke ctipale" (prim. 1 Jan 1, 1), da bi tako čutili njegovo ljubezen in ga z lahkoto ljubili, kar je splošna človeška dolžnost.

S človeško besedo nam je oznanjal božji nauk.

Na nekak viden način je vtilal ljudem nevidno božje življenje v duše. Njegov sočutni dotik, usmiljeni pogled, ljubeča beseda ni le teles ozdravljala, ampak tudi duše oživljala in jim vtilala novega bogastva božjega življenja.

Vsako teh dejanj v Kristusu je bil nekak zakrament — po vidnem dejanju podeljena nevidna milost.

CERKEV DUŠE POSVEČUJE

Kristus je v svojem poveličanem telesu zapustil svet; a to, kar je on v svetu med dušami vržil, s tem ni prenehalo. Ustanovil je vidno Cerkev, da njegovo delo do konca sveta v svetu nadaljuje, in ji dal tudi neka vidna znamenja, po katerih deli dušam božje življenje, kot je Kristus delal. Po vidnih znamenjih se dušam deli nevidna milost, lije vanje bogastvo božjega življenja. V Jezusovem imenu danes služabniki Cerkve hodijo med ljudmi, se jih kot Jezus dotikajo, roke nanje polagajo, jim z besedo milost dele.

To se godi po zakramentih, ki so sveta znamenja, ki jih je postavil Jezus Kristus, da nas posvečujejo.

Bog bi nam mogel vso isto milost, ki jo deli po zakramentih, deliti na neviden način. Toda, kdo bi nam mogel tedaj zagotoviti: Tvoja duša je čista, Bogu draga, božji prijatelj si. Sedaj je drugače: Po svetem krstu ali zakramentu svete pokore si gotovo božji prijatelj. Za to ti jamči božja beseda, le da si zakrament prejel veljavno in vredno. To pa zavisi od tebe. Če svoje storiš pri prejemu zakramenta, ti zakrament gotovo da milosti, ki jih je Kristus temu zakramentu določil.

Kot je Kristus prišel in se ljudem približal in delo odrešenja med njimi vržil na nek viden način, tako je za nadaljevanje istega dela med ljudmi ustanovil vidno Cerkev, ki njegovo odrešilno delo nadaljuje tudi na viden način in milost deli po zakramentih, vidnih znamenjih.

Po Kristusovi volji je določena v večini zakramentov celo neka mrtva stvar, ki naj se rabi v delitvi zakramenta, brez katere ni zakramenta. Ta stvar so nekatere najplemenitejše snovi, ki jih rabimo v življenju: voda — pri krstu, vino, kruh — pri sveti Evharistiji, olje — pri sveti birmi in svetem maziljenju. Celo mrtvo snov je tako Kristus pritegnil za posvečevanje duš; mrtva snov in z njo nekako vsa narava je v tem posvečena.

Ta mrtva stvar se mora v zakramentu na določen način rabiti; tako je dano kot znamenje zakramenta neko dejanje. To je tudi tam, kjer v zakramentu te mrtve snovi ni, kot n. pr. pri sveti pokori in svetem zakonu. To dejanje se imenuje stvar zakramenta. A v zvezi s tem dejanjem so neke besede, ki izražajo pomen tega dejanja, stvari. To je slovo, ki je obenem s stvarjo znamenje zakramenta. Tako svetega krsta ni brez vode; voda se v krstu rabi za neko umivanje — s potapljanjem, oblivanjem, škropljenjem. To dejanje je stvar tega zakramenta. A to umivanje ima v svetem krstu poseben pomen: duhovno očiščenje duše, ki ga izražajo besede, slovo: Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. To skupaj je znamenje zakramenta in ko se to izvrši s pravim namenom, se zgodi v duši čudež notranjega prerodenja.

Podobno pri drugih zakramentih.

MOČ ZAKRAMENTOV

Izpolnila se je davno želja človeštva.

Dejstvo je, da je človeštvo v zavesti svoje grešnosti in v živem hrepenenju po Bogu že v davnih stoletjih iskalo v mističnih verstvih duhovnega očiščenja in posvetitve v skrivnostnih obrednih umivanjih, kopelih, združenja

z božanstvom v mističnih obrednih pojedinah.

Ne poznamo globlin človeške narave, ki nam ostane nepreračunljiva, in često težko umemo nje teženja. A ta pojav je gotovo iz globokega hrepenenja po Bogu: Stvar ne more popolnoma preslišati v sebi klica po svojem Stvarniku.

Siromašne te duše, ki v najplemenitejšem svojem teženju nikdar niso mogle doseči miru in gotovosti v svojem očiščenju in prijateljstvu z Bogom. Bedne te duše, ki so bile v tem prizadevanju le same sebi nekako prepuščene. Saj je bilo to hrepenenje po Bogu, ki je bilo iz milosti, veliko vredno pred Bogom, kot je danes veliko vredno vsako dobro delo storjeno z milostjo. Vendar je nazadnje vrednost vsega tega po meri človeškega prizadevanja.

V zakramentih pa ni tako. Zakramenti imajo od Kristusa sami svojo posvetilno moč. Znamenje zakramenta milost, ki jo pomeni, tudi podeli človeku, če ta s svojim nasprotnim razpoloženjem ne preprečuje tega; kar pomeni, to v človeku tudi stori. Ta posvetilna moč v zakramentu ni od človeka, ne od tistega, ki zakrament deli, in ne od tistega, ki ga prejema.

Krst sam otroka res napravi otroka božjega; po besedah: Jaz te odvežem ... se v sveti pokori res odpuste grehi; sveto mašniško posvečenje in samo to res napravi človeka za večnost duhovnika.

Kdor zakrament deli, ga deli kot služabnik Kristusov in ne uniči Kristusove moči v zakramentu, če je delivec sam nevreden. Ko bi tudi nevredni duhovnik, grešnik, maševal, delil sveto obhajilo, spovedoval, bi za tako nevredno upravljanje zakramentov pač sam odgovarjal pred Bogom, verniki pa zato ne bi imeli bistvene škode. Zakaj to bi bila prava maša, pravo sveto obhajilo, odveza, v čemer bi imeli vse bistvene koristi zakramenta. In ko bi v sili otroka krstil pravilno največji grešnik, bi prejel otrok vse koristi krsta.

Zakramenti imajo svojo moč od Kristusa, ne od človeka, in te moči človek v zakramentu s svojo nevrednostjo ne more vzeti.

Seveda je potrebno pri delitvi in prejemanju zakramentov sodelovanje človeka: pri delivcu, da vse pravilno izvrši z namenom podeliti zakrament; pri prejemniku, če je odrasel, da s pravim razpoloženjem hoče prejeti zakrament, da milosti zakramenta ne stavi ovir. Delo prejemnika je, da te ovire odstrani.

Kakšno zmagoslavje so pomenili za Jezusa v njegovem zemskem življenju trenutki, ko

OČETOM IN MATERAM

Sestavke o družinski vzgoji smo v pretečenem letu zaključili tako-le: najlepše, najgloblje in najtrajnejše vezi med otroci in starši so vezi ljubezni, spoštovanja in modrosti. Ti temelji medsebojne povezanosti pa so odvisni zlasti ož iskrene globokovernosti, od nadnaravne usmerjenosti vsega družinskega življenja.

Letos pa bomo čisto preprosto govorili o tem, kako se v vsakdanjem družinskem življenju in vzgoji javljajo ljubezen, spoštovanje in modrost.

Dragi oče in mati! Pač sama iz izkušnje dobro vesta, da je najvažnejša v družinskem življenju in vzgoji — ljubezen. Zato danes nekaj o njej, v prihodnjem sestavku pa, kako naj se družijo ljubezen s potrebno strogostjo.

Zakaj je ljubezen pri vzgoji tako važna? Pove Ti odgovor na vprašanje: kaj se pravi ljubiti? Koga ljubiti se pravi, mu iskreno in nesebično hoteti dobro, se zanj nenehno zanimati in zanj skrbeti, ga razumeti in z njim potrpeti.

Tvoja ljubezen do otroka, tvoje nenehno zanimanje zanj, tvoje razumevanje in potrpež-

ljivost z njim vzbujajo otroku ljubezen, spoštovanje in nezaupanje do tebe; to pa je pogoj uspešne vzgoje. Starši, ki ne ljubijo, otroka niti ne spoznajo niti ne razumejo, z njim niti ne potrpijo; s tem ubijajo v otroku ljubezen do sebe, spoštovanje in zaupanje; kjer tega ni, je uspešna vzgoja nemogoča. Oglejmo si te misli nekoliko nadrobneje.

1. ISKRENA NESEBIČNA LJUBEZEN DO OTROKA POMAGA STARŠEM, DA OTROKA DODOBRA SPOZNAJO. Le ljubezen do otroka te usposablja, da ga s skrbnim očesom in srcem nenehno opazuješ, ko se igra, razgovarja, uči, ko se ukvarja s tem ali onim delom, še celo ko spi, če otroka iskreno ljubiš, ti je silno važno vse, kar se z otrokom dogaja; nobene malenkosti ne prezreš. To ti pomaga, da z lahkoto prodiraš v globino otrokove duše. Že iz njegovih oči in skoraj nevidnih potez njegovega obraza in kretenj telesa razbereš, kaj se z otrokom dogaja, kaj doživlja, kaj ga zanima in mika, kaj ga muči in bega. Tako otroku ni treba šele razkrivati svoje notranjosti, ki bi ti jo često morda le z muko in težavo razodel ali pa sploh ne,

je oblegan od navdušenih množic bednim delil dobrote. Vse je skušalo priti do njega, se ga dotakniti, prejeti njegov blagoslov, dobiti od njega besedo tolažbe, prestreči njegov pogled ali ga vsaj videti, slišati... Tam oni v ozadju so ga vsaj z glasom skušali doseči, kot bi se bali, da bi nanje pozabil: "Jezus, Sin Davidov, usmili se nas" — so prihajali od vseh strani hrepeneči klici...

On pa je dobrote delil, ozdravljaj, tolažil, pomirjal. Vsi so odhajali veseli in Boga slaveč v svojih srcih zlasti za najvišji dar, ki jim ga je dal čutiti v globini srca: božjo ljubezen.

To zmagoslavje Kristusova moč v Cerkvi še vedno slavi: V zakramentih ga oblegajo bedne množice, po vsem svetu, dan za dnem, vsak trenutek, vedno prihajajo z njim v stik. In on dela čudeže v teh hrepenečih dušah: jih oživlja — mrtve, ozdravlja — bolne, krepi — onemogle, dviga — slabotne.

Vsakdo odhaja vesel, Boga slaveč, z najvišjim darom božjega življenja obogaten. Vsakomur so tu pripravljeni zakladi, samo priti je treba k Njemu v zakramentu.

Vstani, Odrešenik "je tukaј in te kliče" (Jan 11, 28). DR. FRANC GNIDOVEC

čeprav bi zaradi tega čutil v sebi še hujšo muko.

Starši, ki otroka ljubijo in ga zaradi tega lahko do dna spoznajo, se morejo čudovito vživeti vanj, zaživeti z njim eno življenje. Tako postane n. pr. oče kljub svojim letom kakor otrok med otroci; mlad je med mladimi, živahno se igra z igrajočimi, z notranjo globočino se bori z borečimi, trpi s trpečimi, a je tudi ves vesel med veselimi. Vselej živo v sebi začuti vse tisto, kar polni otrokovo dušo.

Ko otrok dan za dnem opazuje in čuti, kako starši žive zanj in z njim eno življenje, ko vidi, kako dobro ga poznajo, ko spozna njih v globine otroške duše prodirajočo ljubezen, starše vzljubi, jih spoštuje ter z lahkoto uboga.

Nasprotno pa vzgojitelj, ki otroka iskreno ne ljubi, se prav zaradi tega zanj dovolj ne zanima, z njim ne živi in ga zato tudi dovolj ne pozna. Njegove misli se vrste le okoli samega sebe, išče povsod le sebe, svojo korist, svoje ugodje, otrok mu je uganka, katere vzgajati ne zna in ne more.

2. STARŠI, KI OTROKA DOBRO POZNAJO, GA TUDI RAZUMEJO. Le če otroka dobro poznaš, boš pravilno in pravično presojal tako njegove sončne kakor senčne poteze značaja. Pravilno in pravično boš presojal njegove vrline, uspehe, lepa hotenja in želje, pa tudi njegove napake in neurejena nagnjenja, njegove težave in boje, poraze in padce. Otroka boš razumeval ne le hladno, ampak dobrohotno, s srcem. Ko otrok spozna to tvoje dobrohotno in pravično razumevanje, se ti bo nehoti čisto zaupal. Jasnosti in pomoči v svojih težavah ne bo iskal v raznih sumljivih knjigah in tovarišijah, ampak pri tebi. Mirno ti bo razodeval vse, kar čuti in nosi v sebi, ker bo brez moreče skrbi, da ga boš morda napačno razumel in krivično sodil. Otrok postane tako vzgojitelju kakor odprta knjiga; zato mu tem lažje pomaga, vodi in ga rešuje. To nam dá dogovor na vprašanje, zakaj često preprosti in neuki starši svojega otroka bolj razumevajo kakor kak izšolan psiholog.

Nič pa otroka bolj ne zaboli in odbija, kakor nerazumevanje pri starših in njih krivična sodba. Otrok, ki to doživi pogosto, svojo notranjost skrbno prikriva, se vede neiskreno, jasnost in pomoč v raznih težavah in vprašanjih išče drugod, zelo pogosto v slabih knjigah in tovarišijah. Tuj postaja staršem, vedno bolj tuj, uporen in neobgljiv.

In kdo naj v takem vzdušju še pričakuje uspehe pri vzgoji?

3. LE STARŠI, KI OTROKA POZNAJO IN RAZUMEJO, ZNAJO IN HOČEJO Z NJIM POTRPETI. Brez potrpežljivosti pa ni vzgoje. Pač vidva, dragi oče in mati, sama najbolje vesta, kako trdo je pri vzgoji preizkušana zlasti potrpežljivost. Omogoča jo le iskrena ljubezen. Le poglej ljubečo mater, kako s pravo božjo potrpežljivostjo kljub vsej svoji utrujenosti sto in stokrat na dan ljubeče odgovarja na otrokova radovedna vprašanja, kako vedno znova opozarja otroka na to ali ono važno "malenkost", kako neutrudno pri otroku odkriva in preganja razne napake: n. pr. raztresenost, povrhnost, lažnivost, nevljudnost; kako se nenehno trudi, da razvije v otroku to in ono krepost; a pri vsem tem ostaja vedno vsa mirna in potrpežljiva. Vzgojitelj, ki ljubi, se pač zaveda, da je velika večina napak pri otroku le posledica otroške nedozorelosti, lahkomišelnosti in raztresenosti, ne pa znak hudobije, in da je zaradi tega veliko bolj na mestu potrpežljivost kakor pa ostra beseda ali celo kazen.

Vzgojitelj, ki ljubi, ima pri vzgoji otroka pred očmi svojjo lastno mladost. Spominja se, kako je bil tudi on takrat ves nedozorel in nedograjen. Spominja se, kako je razumevanje in potrpežljivost svojih staršev tihoma občudoval, jim bil hvaležen, jih prav zaradi tega tem bolj ljubil in tem raje poslušal. Spominja se pa tudi, kako ga je vsaka nagla in trda beseda nepotrpežljivosti in nerazumevanja bolela in odbijala. Hudo napako pri vzgoji delajo torej tisti starši, ki otroka za vsako malenkost grajajo in zmerjajo, ki na otroku vse dobro prezro ali imajo za samo po sebi razumljivo dolžnost, ki ni vredna pohvale, ne prezro pa brez viharja niti najmanjše njegove napake. Tako ravnanje povzroča v družini neznosno ozračje, v katerem prej ali slej prav gotovo zamre tako ljubezen kakor spoštovanje in zaupanje otroka do staršev. Vzgoja doživlja in doživi prav gotovo popoln poraz.

4. VZGOJITELJ, KI OTROKA LJUBI, BO VZROKE ZA NEUSPEHE PRI VZGOJI ISKAL PREDVSEM PRI SEBI. Vzgoja zahteva izredno modrost in pravo svetost. Zato delamo pri vzgoji vsi često celo hude napake. A vzgojitelj, ki otroka ne ljubi, vzrokov za neuspehe pri vzgoji ne išče pri sebi, ampak le pri gojencu. Zaradi svojih napak pri vzgoji gojenca preganja in kaznuje. Tako ravnanje

le večja razdor in manjša možnost uspehov pri vzgoji. Nasprotno pa ljubeč vzgojitelj ob neuspehih pri vzgoji najprej sam sebi resno izpraša vest, češ, morda je bil preoster, je zahteval preveč, ob nepravem času in na napačen način; morda je otroku dajal premalo vzgleda, vedoč da se najuspešneje vzgaja z zgledom, da n. pr. krivičnost najuspešneje preganja z osebno pravičnostjo, mlačnost s svojo gorečnostjo, grobost s svojo dobroto, lenobo s svojo delavnostjo, lažnivost s svojo resnicoljubnostjo itd.; morda je z nepotrpežljivostjo, nergaštvo, občutljivostjo storil otroku krivico; morda ga je odbil ali celo zakrknil, ker je bil pristranski v svojih zahtevah: prizanesljiv do enega, brez dobrote do drugega itd.

Ko otrok opazuje resnobnost in pravičnost svojih staršev, njegova ljubezen in spoštovanje do njih le še raste. Z veseljem, dosledno in tenkovestno hoče spolnjevati celo želje svojih roditeljev.

Zato moremo zaključiti: ljubezen je zares prvi pogoj uspešne družinske vzgoje. Kjer vlada ljubezen, zlasti nadnaravna, vlada globoko poznanje otroka, njega razumevanje in potrpežljivost z njim. Kjer vladajo taki odnosi med otroci in starši, tam vlada ne le zupanje, ljubezen, spoštovanje in ubogljivost otrok do staršev, ampak tudi globoka, priskrbenost in veselost. Kjer je pa veselje doma, more uspevati le vse lepo in dobro. Vzgoja žanje svoje polne in trajne sadove.

DR. RUDOLF HANŽELIČ

FLERJANŠČEVEGA STRICA DVOJNA ZADNJA URA

Beseda stric je imela pri nas dvojen pomen. Poleg stricov-sorodnikov je po naši deželi živelo še vse polno stricov, ki jim je bil dan ta pridelek kot nekaka odlika in znak spoštovanja. Gospodarji in sosedje so se ogovarjali s krstnim imenom, vsi drugi, odrasli in mularja pa smo rekali vsem sosedom in znancem daleč na okoli — stric, čeprav ni bilo o zlahti ne duha ne sluha. V to vrsto stricov spadajo tudi Flerjanščev stric. V celi fari niso imeli druge zlahte kot svojega edinega sina, pa jih je vse klicalo z imenom stric.

Flerjanščev stric so bili vdovec od mladih let. Ko je rajna Tona rodila prvorojenca, je dala svoje življenje za življenje betičarja. Stricu je bilo ime Janez in po stari navadi so prvorojencu dali očetovo ime: Janezek. Malega kričarja je vardeval ob kozjem mleku in kamilicah mladi vdovec sam in ga je spravljal na noge. Rajnice ni mogel pozabiti in tako se je z gruntom ubijal sam, čakajoč, kdaj bo dorastel Janezek, da mu bo v pomoč.

Janezek je ob žgancih in mleku rasel kot konoplja. Ko je čakal prvega poziva na nabor, je bil dolg kot prekija. Ljudje so rekali: "Ta bi bil pa za mežnarja, ta! Lahko bi opravil svoj posel brez kajfeža." Čeprav je bil tako dolg, je bil še vedno Janezek. Bil pa je malo čudaški, zlobneži so celo trdili, da je malo čez les vsekani. V nekaterih slučajih je imel res — da se po novodobno izrazimo — nekoliko svojske poglede. Tako je n. pr. pri hiši opravljal kuhinjske posle. Loneca, kjer je kuhal žgance, ni nikoli umil, češ da so žganci mnogo bolj okusni, če se kuhajo v "zažmanhanem" loncu. Pravijo, da je bilo v loncu že toliko obloge za boljši okus, da je bilo v sredi komaj še prostora za kuhalnico in je bil lonec kakor kolesno pesto. Nekoč je med kuho vrgel svojski pogled na debelo poleno, češ: "Tole bo pa šlo v štedilnik!" Pa ni hotelo iti! Še na misel mu ni prišlo, da bi poleno razpolovil; to bi bilo proti izrečeni sodbi. Vzame sekiro in z vso ihto zabije poleno v štedilnik, ki je pokal in škripal na vseh straneh. Sicer je moral poklicati zidarja, da

mu je popravil štedilnik, njegova pa je le obveljala.

Tistega leta, ko je bila tako huda zima, so se Flerjanščev stric v gozdu hudo premrazili. Začelo jim je piskati po pljučih in zbadati pod rebri, oblival jih je pot kot v pasjih dneh, nato pa jih je zazebló, da so šklepetali z zobmi. Pljučnica! In to takrat, ko še ni bilo penicilina in je dohtar računal za en obisk tri stotake. Odrivali so, kar se je dalo, ko pa stricu ni bilo več prestati, so le poklicali zdravnika. Zdravnik pregleda Lolenika, povpraša to in ono in končno ugotovi: Še to noč se bo odločilo. Približuje se kriza. Bog daj, da bi jo bolnik prestal. Naprosil je Janezek sosedo, da so poslali po gospoda, ki so prišli sredi noči in dali sticu sv. popotnico in sv. maziljenje. Tudi gospod so bili mnenja, da bo s stricem težko kaj.

Ko so se sosedje razšli, je postalo Janezka strah. Poprosil je sosedovega fantina, naj mu dela družčino. Vlegla sta se na peč in ob skromni petrolejski brljuški opazovala stričevo borbo med smrtjo in življenjem. Bolezen je šla svojo kruto pot dalje. Vedno bolj pogosto se je pojavljal dušiči kašel, vedno bolj bolesteni so bili vzdihni trpečega strica. Potem je pa prenehal kašel in dihanje je postalo za čuda mirno, skoro neslišno...

Janezek se vznemiri. "Meni se zdi, da oče umirajo!" "Meni tudi!" pritrdi fantin. Zlezeta s peči, prižgeta blagoslovljeno svečo, pokleketa ob postelji in začneta pobožno moliti rožni venec za srečno zadnjo uro. Stric leži bled in slaboten nepremično v postelji. Ko končata rožni venec, se stric strese in globoko, globoko zavzdihne. Janezka obide zona: Zadnja ura! Smrt!

Pa ni bilo tako!

Stric odpre oči in se oglasi: "Janezek!" "Kaj je oče? Povejte, kaj vas teži! Vse bom storil, da vam pomagam!" "Daj mi sem tobačni mehur!" Janezek pihne svečo in vzame s police mehur s tobakom, ki se ga cel teden oče ni dotaknil. Janezek, ki je dobro poznal

navade svojega očeta, je vedel takoj, da je nevarnost minila. Oče si založe dobro kepo te prečudne božje travce za škrbine, požvečijo in zadovoljno zamomljajo: "Sem že dober! Mi že zopet diši kakor prej!" In je bilo res tako. Čez par dni so Flerjanšček stric, čeprav malo omahljiv, že stopili v hlev k živini in oštafnali tu in tam okrog domačije.

Flerjanšček stric so živeli še dolgo vrsto let. Postarali so se, vid jim je opesal in noge so jim postale težke. Večkrat so rekli sinu: "Kmalu boš ostal sam. Jaz ne bom več dolgo!"

Bilo je na stričev god, na dan sv. Janeza nepomuka, "Fižolarja". Na ta dan so stric imeli navado, da so opravili svojo velikonočno dolžnost. Stric niso pregosto delali drenja okrog spovednice, dvakrat na leto pa prav gotovo: za advent in za svoj god. Ko so za svoj zadnji god opravili spoved in obhajilo, so se zadovoljni in olajšani vrnili domov. Prva pot je peljala v hlev, pogledat, če je fant v redu opravil živino. Potem so stopili v kuhinjo. Tako nekako tesno jim je bilo pri srcu in po glavi jim je šumelo. Kar avtomatično jim je roka segla po okrepčilu: po mehurju s tobakom. Potisnili so v usta dober zalogaj,

parkrat požvečili, pa so se jim oči zameglile. Zrušili so se. Kap! Takorekoč s čikom v ustih so se Flerjanšček stric znašli pred sodnikom. Zdi se mi, da je nebeški Sodnik, ki je videl v dno poštenega stričevega srca, rekel prizanesljivo: "Le požvečite še malo, Flerjanšček stric, potem se bova pa pomenila!"

In Janezek? Ljudje so rekli, da je malo čez les, pa je vendarle pokazal veliko modrost: v nevarnosti je preskrbel svojemu očetu vso tolažbo, ki jo Cerkev nudi bolnikom in umirajočim. Spolnil je dolžnost, ki veže pod smrtnim grehom ne le bolnika, temveč tudi njegove bližnje. Živimo v deželi, kjer veliko katoličanov ne ve za to veliko dolžnost in če vedo, je ne izpolnijo. Brez dvoma huda razvada in nalezljiva.

Zgled Flerjanščkovega Janezka potrjuje izrek, ki ga beremo v svetih bukvah: Infirma mundi eligit Deus, ut fortia quaeque confundat. Misliš, da ti bom prestavil te besede na slovensko? K spovedi pojdi, galjot, 21. januarja se začne čas velikonočne spovedi — in ko boš ogledal svojo grešno dušo, pa povprašaj duhovnega gospoda, kako se tema pregovoru po naše reče. Kk

JUBILEJ SOCIALNIH OKROŽNIC

V letošnjem letu bo krščanski svet praznoval šestdesetletno obletnico znamenite socialne okrožnice "Rerum novarum". Okrožnica Leona XIII. zasluži, da se je katoličani vedno znova spominjamo. Saj je ena izmed osnov krščanskega socialnega nauka, ki je sprožila mogočno socialno gibanje v prid delavnim stanovom po vsem svetu. Danes vemo, da ideje Leonove okrožnice niso ostale omejene zgolj na katoliški svet, ampak so v teku desetletij proniknile v človeštvo na splošno in doprinesle tako viden donos k moderni zakonodaji, ki se pri vseh narodih že ponaša z izrazito socialnim značajem.

Ob štiridesetletnici "Rerum novarum" (1931) je "Čas", glasilo Leonove družbe v Ljubljani, priobčil vrsto razprav, ki so skušale prikazati socialno delo, ki je bilo med Slovenci opravljeno na pobudo Leonove okrožnice. Bilanca ni bila tako skromna, pa naj bi bilo z ozirom na znanstveno delo in socialne publikacije ali pa v pogledu na ustanove, organizacije in gibanje, ki je iz omenjene okrožnice na Slovenskem poteklo.

Na splošno v svetu pa so bili doseženi tako pomembni socialni rezultati kot sad Leonove okrožnice, da je papež Pij XI. smatral za umestno, izdati novo okrožnico, v kateri proslavlja njen štiridesetletni jubilej ("Quadragesimo anno") in kjer v prvi vrsti opozarja na mnogovrstno socialno delo, ki je v preteklih štirih desetletjih bilo opravljeno od strani Cerkve, države in delavcev samih na socialnem področju.

Sredi druge svetovne vojne je krščanstvo v maju 1941 obhajalo zlati jubilej "Rerum novarum". Kljub krvavi svetovni katastrofi je sedanji papež Pij XII. s posebnim radij-

skim nagovorom na binkošno nedeljo 1. junija slovesno podal smisel petdesetletne prošave in s svojo avtoriteto znova potrdil prevažno socialno listino svojega prednika. Tudi Pij XII. omenja bogate sadove Leonove okrožnice in znova ponovi nauk Cerkve glede rabe snovnih dobrin in naloge države spričo čelavskega in družinskega problema. Ob tej priložnosti je Pij XII. zahteval "živiljenjski prostor za družino" kot temelj, gospodarsko podlago in jamstvo urejenega družinskega življenja.

V Sloveniji se spričo vojnih razmer in takoj nato sledeče okupacije petdesetletnica Leonove okrožnice ni obhajala in še manj bo seveda mogoče proslaviti letošnji jubilej. Domovina je zapadla v sužnost najbolj brutalnega materialističnega socializma, ječi v okovih komunizma, pred katerim v tako prepričevalnih besedah svarita človeštvo obe veliki socialni okrožnici "Rerum novarum" in "Quadragesimo anno".

Nasledje vrste so napisane z namenom, da se vsaj tisti katoliški Slovenci, ki živimo v svobodnem svetu, skromno spomnimo prevažne Leonove okrožnice, in sicer na ta način, da bomo a) najprej skušali nekoliko orisati razmere, v katerih je okrožnica nastala, b) potem bomo na kratko podali njeno vsebino in c) končno bomo navedli sadove, ki jih je Leonova okrožnica rodila med Slovenci.

1. ZGODOVINSKO OZADJE

Pravega pomena socialne okrožnice "Rerum novarum", kakor tudi drugih velikih enciklik Leona XIII., ne moremo umeti brez zgodovinskega ozadja in okolja, v katerem so nastale.

Zgodovinsko ozadje za nastop krščanskega socialnega nauka, razglašenega v papeških okrožnicah, tvorita dve veliki revoluciji:

a) duhovna revolucija ob koncu 17. in 18. stoletja, ki je vzela Cerkvi inteligenco, plemstvo in meščanstvo tiste dobe in ki je svoj videz izraz dobila v veliki francoski revoluciji 1789. leta;

b) gospodarska revolucija 18. veka, imenovana tudi industrializem, ki je od Cerkve odtrgala delavstvo, ter končno

c) nepripravljenost cerkvenih krogov na tako globoke duhovne in socialne pretresljaje omenjenega časa. Šele Leon XIII. zajame utrlp časa in pokaže katoličanom njih mesto in nalogo v moderni družbi.

DUHOVNA REVOLUCIJA

a) Kulturni zgodovinar bo rekel, da je renesansa 14. stoletja začetek moderne dobe. Kajti renesansa, temelječa na humanizmu, je odkrila človekove stvariteljske sile, potekajoče iz človeka ne kot duhovnega, temveč kot naravnega bitja. Toda pravo osnovo za novo mišljenje dajo šele velika znanstvena odkritja 17. in zlasti 18. stoletja. Ta okritja se raztezajo na razna znanstvena področja, ki se tičejo astronomije, fizike, matematike in biologije. Tako revolucionarnega značaja je napredek znanosti te dobe, da se naravnost imenuje doba znanosti ali tudi doba razuma.

Roko v roki z epohalnimi novimi spoznanji narave se namreč pričanja uveljavljati novo mišljenje ali nova filozofija, imenovana "znanstveni naturalizem". Narava ki se je do tega časa zdela človeku neumevana zaprtá knjiga, je naenkrat postala predmet preznimivih znanstvenih zakonov. Tek nebesnih teles, ki ga je človek nekoč razlagal z mitologijo in kasneje s filozofijo in teologijo, je postal predmet matematičnih enačb in računov.

Človek je postal samozavesten, ponosen na svojega duha in novo znanje. Začutil se je zrelega in polnoletnega, ki vse to, kar se je preje govorilo in učilo, lahko kot otroške bajke vrže med preživelo šaro. Vera v človekov razum in neomejen napredek znanosti je s tolikim navdušenjem prevzela napredne duhove, da se je mislilo, da med preživelo praznoverje ne spadajo le nekdanja skromna znanstvena domnevanja, temveč tudi nauk o Bogu, razodetje, kakor tudi krščansko filozofsko umevanje življenjskih problemov. Vera v Boga in v nadnaravne sile se je zdela preživeto stališče. Luč naravnega razuma bo človeka vodila do vedno večjega poznanja naravnih zakonov. Znanost bo človeka odrešila, oziroma človek bo sam sebe odrešil z znanostjo in sam iz sebe ustvaril nov red harmonije in sreče na zemlji. Razumnigstvo 18. veka je odstavilo Stvarnika in na njegovo mesto postavilo človeka. Družba Voltaireja in Friderika II. v vsem svetovju ne najde nobenega prostora več za osebnega Boga.

Razvojna teorija Charlesa Darwina (1809 do 1882), zlasti pa način, kako sta jo razlagala njegova učenca, Thomas Huxley (1825 do 1895) v Angliji in Ernst Hæckel (1834

do 1919) v Nemčiji, je prav posebno razširila v svetu materialistično in mehanično pojmovanje življenja. Postalo je edino "znanstveno" verjeti v večnostno materijo, v samohotno porajanje življenja brez Stvarnika, v naravne zakone brez urejevalnega božjega Počela. Hæckel sam je izpovedal, da so Darwinova okritja kakor z otroškimi bajkami pomedla z vero v nesmrtnost duše, z naukom o svobodni volji in z bivanjem večnega Boga.

GOSPODARSKA REVOLUCIJA

b) Istočasno s to duhovno revolucijo, ki je imela za posledico, da je od Cerkve odpadlo plemstvo in meščanstvo, pa vidimo zoreti drugo nič manj daljnosežno gospodarsko revolucijo, ki stoji v znamenju iznajdbe stroja in jo imenujemo industrializem.

Do konca 18. stoletja se proizvodnja vrši na obrtniški način. Obrtnik dela v svoji delavnici in s člani domače družine in kakim pomočnikom. Obrtniki so krepko organizirani v korporacije, v katere je dostop mogoč le s soglasnostjo vseh članov strokovne zveze, ki preje preizkusijo moralno in strokovno usposobljenost prosilca, predno ga sprejmejo v svojo sredo. Delo je bilo počasno in je zantevalo veliko ročnost. Odločilna je bila kvaliteta in se ni proizvajalo čez potrebe neposredne uporabe.

Iznajdba stroja pa je prevrgla ves način proizvodnje. Domača obrtna delavnica je postala premajhna, treba je bilo zgraditi tovarno, ki je postala videz izraz modernega industrializma. Vrsta iznajdb v tekstilni industriji, nov način proizvajanja železa in jekla, poraba vodne in kasneje parne sile v industrijske svrhe je prinesla popolno revolucijo v prejšnji način dela in življenja. Tako globoko in vsestransko spremembo je prinesel stroj v življenje človeka, da se je njegovo življenje v nekaj desetletjih bolj spremenilo kakor preje v tisočletjih!

Poleg materialnih prednosti, ki jih je stroj prinesel, da se je namreč proizvajalo hitreje, več in ceneje, so se hitro pokazale tudi **senčne strani**. Možje, žene in celo otroci so pričeli polniti tovarne; mesta so naraščala mnogo hitreje kot je bilo pametno. Za tisoče novih priseljencev ni bilo v nobenem pogledu poskrbljeno: ne v stanovanjskem, na v zdravstvenem in ne v ostalih družabnih zadevah.

Novi način proizvodnje je lastniku strojev in tovarne hitro večal premoženje, a delavski delež na sadovih produkcije v obliki delavske plače je bil tako neznaten, da je to **krivično stanje** bilo vsem očitno. Za trinajsturno in celo za šestnajsturno delo v nezdravih prostorih so moški delavci v Franciji dnevno prejemali 1,50 franka, ženske 1 frank in otroci 0,75 franka! Podjetnik je z delavcem naredil individualno "svobodno" delavsko pogodbo. Delavca ni ščitila država, ker se je trdilo, da je delavna pogodba med podjetnikom in delavcem njuna "zasebna zadeva"; ščitile pa ga tudi niso delavske organizacije, ki jih tedaj še ni bilo.

Z razpadom korporacij je delo ostalo ne-

zaščiteno. Delavec je bil brez milosti prepuščen samovolji podjetnika. Njegovo družinsko življenje je bilo uničeno, ker so tudi žene in otroci morali v tovarno za mizerno plačo, ako je družina hotela živeti. Nekdaj je delavni človek v veri našel oporo, pa četudi je njegovo delo bilo trdo. Vrt okrog hiše z nekaj zelenjave in rožami mu je bil prijetno razvedrilo po napornem delu. Toda v tej prvi revolucionarni dobi industrializma živi delavec z družino vred stlačen v bedne barake, ki so čez noč nastale okrog tovarnen. V mrzlih, mračnih, vlažnih prostorih se drenja desetina družin, utrujenih, slabo hranjenih, borno oblečenih, z malim poznanjem Boga in še z manjšo voljo in razpoloženjem, da bi ga častili in molili. Ali naj se čudimo, da v takšnih razmerah med delavsko maso ni bilo ne vere, ne upanja, ne ljubezni? Od bedne plače ni ostalo ničesar, da bi se mogli otroci šolati.

Delavstvo je vedelo za ogromne dobičke podjetništva, poznalo je pohlep, s katerim je kapitalist ogoljufal delavce pri njihovih plačah, in hinavstvo, s katerim so mnogi brezvestni podjetniki manevrirali, češ da je božja volja da je tak red na svetu... Kaj čuda, če se v tej dobi pričnejo prvi upori delavstva proti družabnim krivicam in prvi večji odpad delavskih mas od Cerkve ki jo dolže tihega zavezništva s posebnimi sloji.

NEPRIPRAVLJENOST KATOLIČANOV

c) Na tako globoke družabne spremembe cerkveni krogi onega časa očitno niso bili pripravljeni. Na eni strani brezverna inteligenca ki je oznanjala neodvisnost človeka napram božjim, moralnim in cerkvenim postavam; ki je izpovedovala skrajni liberalizem

na verskem kakor na političnem in gospodarskem polju in posmehljivo proglašala za nazadnjaštvo pokorščino cerkvenemu nauku; — pa drugi strani pa delavstvo, ki se je čutilo prevarano in razdeleženo po kapitalističnem molohu in ni videlo drugod od pomoči za svoje bedno stanje kakor v upor in revoluciji.

V tej dobi Cerkve sama doživi globoke pretresljaje. Zaporedne revolucije v raznih državah in Cerkvi sovražni liberalni režimi poberejo cerkvenim ustanovam njihovo premoženje, kar prisili cerkvene kroge k povsem drugačnemu načinu življenja. Posledica novih razmer je občutno pomanjkanje duhovščine, ki je revna, kruhoborska, večkrat tudi premalo izobražena.

V novih razmerah se mnogi niso znašli. Kmečki človek je živel v senci zvonika, duhovnikov blagoslov polja in živine je posredoval božji blagoslov nad vsem njegovim gospodarstvom. Toda novim industrijskim razmeram je duhovnik ostal tuj. Ostal je nekje zunaj med kmečkim ljudstvom. Delavci tega niti opazili niso, ker v novih razmerah niso čutili potrebe po njem.

V tej dobi katoličani tudi miselno niso edini. Ko nastopi restavracijska doba, mnogi iščejo opore pri novih dinastijah in monarhih, zametajoč vse, kar je revolucija vrgla na površje. Drugi del pa sprejema revolucijo kot zgodovinsko in družabno dejstvo, hoteč le pokristjaniti njene učinke. Ta notranji spor se vleče skozi nekatoliške vrste več kot sto let in močno slabi uspešnost njihove delavnosti. Razklanost se kaže posebno v Franciji še v desetletjih neposredno pred Leonovimi okrožnicami.

DR. IVAN AHČIN

ČLOVEK OBRAČA, BOG PA OBRNE!

Ko si zapuščal naša ognjišča, brazde, studence,
upal na tujem vrtnic cvetove splesti si v vence,
pa si zagrabil polno zgozlj v trne:
Človek obrača, Bog pa obrne!

Bogdan Budnik

V zlatih načrtih sebi dom zgradil si kot gradiček,
v njem boš z družinico toplo, prijetno gnezdil ko ptiček,
pa ti ga vihra časov prevrne:
Človek obrača, Bog pa obrne!

Zvezda, ki dolgo sladko sijala v tvoje je sanje,
da v pristan sreče varno privede tvoje iskanje,
zdajci kot mrtva v noč se utrne:
Človek obrača, Bog pa obrne!

Morda si hotel biserno klasje v polno požeti,
v prazne blagajne težki dobiček spretno ujeti,
pa ne premoreš igle srebrne:
Človek obrača, Bog pa obrne!

Varnost, svoboda v zmage sijaju kakor v prividu
venčajo tvoje boje v ponosnem, slavnem izidu,
pa jih poraz s plazovi zagrne:
Človek obrača, Bog pa obrne!

Modri državnik v temni čas meče hladni blesk uma,
ostri poveljnik veže ga s silo trum in poguma, —
čas pa drvi čez njiju v dni črne:
Človek obrača, Bog pa obrne!

KATOLIŠKI MISIJONI

BLAGOSLOVLJENO DELOVANJE

Kot "Baragov misijon" smo krstili področje slovenskih lazaristov v notranjosti Kitajske, provinca Kiangsi, kjer so severoameriški misijonarji pred tremi leti prepustili slovenskim sobratom večje misijonsko področje v obdelovanje, ki naj bi se kasneje ob ugodnejših okoliščinah razvilo v samostojni slovenski misijon. Tam med drugimi slovenskimi misijonarji-lazaristi deluje tudi g. JANEZ KOPAČ, ki ga naši bralci dobro poznajo iz njegovih spisov zlasti v predlanskem letniku pod naslovom "Iz misijonarjevih doživljanj". Sedaj nam je spet poslal daljše in podrobno poročilo o napetih bojih, ki jih z Wolbankom borita za svobodo misijonskega dela, odkar so prišli pred letom dni tja rdeči oblastniki. Ker v svojem spisu tako neprikrito opisuje vsa trenja z rdečimi, si stvari ne bi upali objaviti, če nam on izrecno ne bi naročil, naj brez strahu in obzira objavimo: "Ne bojte se, da bi mi utegnili škodovati," tako pravi, in nadaljuje: "Pač pa upam, da bodo dobri Slovenci ob branju teh poročil za naju bolj molili, ko bodo videli, koliko z gospodom sobratom trpiva in kako sva neprestano v življenjski nevarnosti. Gg. Jereb, Pokorn in Prebil niso še imeli z rdečimi posebnih težav, pač pa je mnogo drugim misijonarjem še mnogo težje kot nama. Tako

so rdeči na primer tudi v naši škofiji zaprli in na tri mesece zapora obsodili nekega ameriškega misijonarja, ker je njegov služabnik udaril študenta, ki je metal kamenje v cerkev... Dela imava z g. Karlijem veliko, že v enem letu nad 40 spreobrnjenj in to tudi 4 odrasli izobraženci, ostali pa doraščajoča mladina (12—16 let), ki jo že oblikujeva za KA, kakor tudi nekaj mater. — Na praznik sv. Petra in Pavla smo se fotografirali (glej sliko na tej strani!), saj je ravno dobra obletnica ustanovitve naše šole, ki se mora sedaj tako boriti za svoj obstoj. Na sliki je okrog 90 žolarjev. Nekateri se niso upali slikati radi strahu pred rdečim pritiskom. V sredi sva midva, misijonarja. (Suhi, večji je g. Wolbank, zraven pa g. Kopač; op. ur.) Poleg mene na levi sedi Siung Peter, konvertit iz protestantizma, krščen pogojno in sprejet v katoliško Cerkev za veliko noč. Poleg njega sedi njegova hčerka, ki nam je pomagala v šoli, pa še ni krščena. Zraven g. Karlija sedi Liao Pavel, ki ga je on ozdravil in pridobil za vero ter ga krstil tik pred prihodom rdečih. Zraven njega Jü Vincencij, star katoličan, ki je bil že v malem semenišču sosedne škofije, a se je preselil k nam z družino vred. Zraven pa je Chou Karel, naš učitelj, slikar in pesnik. —

PODERŽAJEVA CERKEV

Pod tem geslom bomo, podobno kot lani za Dr. Janežev rentgenski sklad, letos zbirali sredstva za dograditev Poderžajeve misijonske cerkve v Kharriju, in sicer potom sklada in prireditve oziroma njih dohodkov, od meseca januarja vštevi naprej do meseca septembra. Naš cilj bo kakor lani tudi letos: 1000 USA dolarjev. Lani smo jih zlahka dosegli, upamo, da jih bomo letos še lažje. Saj so naši ljudje vedno bolj blagega srca, čim bolj se ustaljujejo v novih življenjskih raz-

merah. Saj naši ljudje vedo, da s sodelovanjem pri misijonskem delu rešujemo in krepimo vse telo Cerkve, torej tudi nas same, naš slovenski narod, ki je del Cerkve. Saj naši ljudje gledajo v misijonski akciji Cerkve reševalno akcijo duhovne Zveze narodov in naše misijonarje na bojnem polju kot slovenski bataljon vojske Kristusa Kralja, katerega pa moramo mi sami vzdrževati in opremljati z najmodernejšim misijonskim orožjem in municijo... In kaj je bolj učinkovito orožje misijonarjevo kot lepa prostorna cerkev sredi misijona! Ne pozabimo tudi nikar, da je pater Stanko Poderžaj dekan našega Bengalskega misijona, kjer deluje veliko številno slovenskih misijonarjev in nekaj hrvaških, in da bo cerkev v Kharriju dekanijška cerkev, kakor toplo bi joče srce, ki naj pošilja po vsem misijonu sadove odrešilne krvi Kristusove... Kdo od rojakov ne bi rad bolj ali manj sodeloval pri tako važni slovenski misijonski ustanovi!

Lani so pri tako lepo uspeli akciji za Dr. Janežev sklad prispevali levji delež Slovenci v Argentini. Ti bodo gotovo tudi letos doprinesli večji del določene vsote. A ostalo bodo gotovo radi dodali drugi naši rojaki po svetu.

Mislimo na naše tržaške in goriške Slovence, ki so od nekdanj zavzeti za misijone. Lanska akcija jih še ni zajela, letošnja jih pač bo. Saj je "Duhovno življenje" s "Katoliškimi misijoni" že tako razširjeno in brano med njimi, da bo tale poziv gotovo zajel stotine naših tamkajšnjih rojakov. Če bi vsa slovenska Primorska zbrala recimo 100.000 lir v ta namen, bi nad vse častno podprla to slovensko misijonsko akcijo. Prispevke naj bralci tamkaj oddajo kar skupno z naročnino DŽ, seveda z označbo vsote in namena daru.

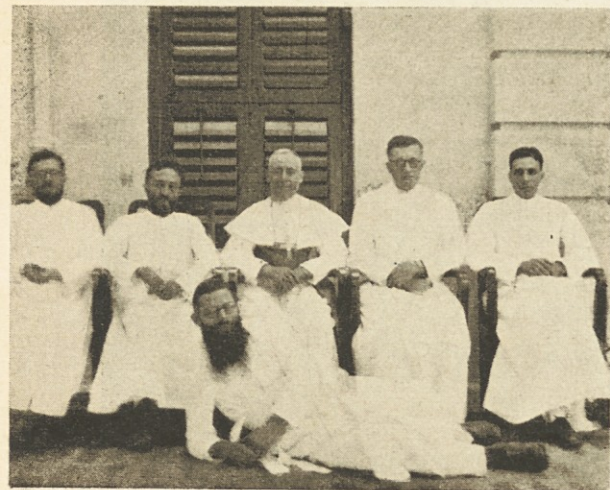
Dalje mislimo na naše rojake v Kanadi, ki so se že lani pri Dr. Janeževem skladu dobro odrezali; letos pač ne bodo zaostajali. Niti vzpodbujati nam jih ni treba... Prispevke bo pobiral g. Turk, saj ga vsi poznate!

Pač pa bodo Slovenci v USA pri Poderžajevi akciji gotovo vse bolj poprijeli kot pri Dr. Janeževi. Kar je novonaseljencev, so si že malo opomogli od prvih težav in borb v novi deželi in imajo že malo več možnosti misliti malo še na druge... Kar je pa naših rojakov, ki so že deset in dvajset let tamkaj, ti pa itak že podpirajo tega misijonarja p. Stanka Poderžaja in jim bo naša akcija samo še v oporo in novo pobudo. Tako novi kot prejšnji naseljenci naj svoje prispevke za Poderžajevo cerkev blagovolijo pošiljati v Slovensko pisarno v Clevelandu.

Tudi drugod, kjer koli bodo brali te vrstice, bodo storili vsak po svojih močeh. Prispevke je najbolje, če pošiljaio kar naravnost v Buenos Aires na Victor Ma'tinez 50.

ROJAKI V ARGENTINI SO PA LEPO VABLJENI, DA POMAGAJO PRI AKCIJI NA ISTI NAČIN KOT LANI. Z MESEČNIM PRISPEVANJEM V SKLAD ZA PODERŽAJEVO CERKEV PO 10 PESOV IN PA S PRIPRAVLJANJEM DOBITKOV ZA "PODERŽAJEV SREČOLOV".

Več o vsem bomo sproti pisali in poročali.

SEDEŽ MISIJONA BREZ CERKVE

Ko sem pred petnajstimi leti prvič prišel v kharrijski misijon za en mesec pomagat, sem že takrat zaslutil izredne težave tega misijona. Pač pa nisem slutil, da bom na lastni koži občutil vso pezo tega pionirskega okrožja. Ko sem na samo Veliko noč 1935 v nizki glinasti, docela črvivi cerkvi ves znojen delil sv. obhajilo stotinam enako od znoja izmučenim vernikom, se mi niti sanjalo ni, da bo Kharri čez 15 dolgih let še vedno v istih težavah: brez spodobne hiše božje, brez osrednje misijonske cerkve!

KHARRI V LAKOTI

Druga svetovna vojna je delo v Kharriju silno zavrla. Strahotna lakota leta 1943, ko nam je pred očmi umiral narod in je med nami pomrlo okrog štiri milijone Bengalcev, tudi Kharriju ni prizanesla. Da rešimo ljudstvo, smo se pri vladi zavezali, da bomo iz lastnih sredstev plačali eno četrtno stroškov vseh naših pomožnih kuhinj. Ker so bili ljudje zanič, je tedanji kharrijski misijonar Father Sedej na lastnem hrbtu prenašal težke vreče riža iz čolnov v misijonsko kaščo. Vsaka izmed petero misijonskih postaj našega okrožja je dnevno hranila in tudi oblačila tisoče in tisoče sestradanih okostij... Tudi v Kharriju na kaj drugega sploh ni bilo mogoče misliti, še celo pa ne na graditev misijonske cerkve.

UBOGI P. SEDEJ

Po vojni je vrednost denarja naglo padala. Še pred vojno je namreč bilo za novo cerkev že nekaj denarja zbranega. Vrednost denarja pa se je ta leta do danes najmanj za šestkrat zmanjšala. Kar si prej dobil za eno rupijo, moraš zdaj plačati s šestimi. Tudi delavci!

Ko je tedaj prišel čas bolj izključno misijonu posvečenega dela, je misijonar snoval in garal... Razsečen misijon, še začetne težave šele leta 1927 na novo otvorene, nad 50 let opuščene postaje, pomanjkanje sredstev in težki fizični napori so slednjič misijonarja privedli na rob groba! Leta 1945 je kar po vrsti dvakrat obnemogel. Ko se je zgrudil v drugič, ga je ameriška vojaška ambulanca prepeljala kar čez nezorana polja iz Kharrija v kalkutsko splošno bolnišnico, kjer se celih 20 dni ni zavedel...

Zgrudil se je Elija; se bo li našel naslednik Elizej z dvojnimi Elijevim duhom? Bi bil pač pretežko reč prosil, čeprav sem si bil v teku petih let, ko tukaj delujem, neredko zaželel, da bi namesto Elizejevega železa po vodi priplavalo — zlato: za zgraditev in dograditev tukajšnje cerkve!

MISIJON BREZ CERKVE...

Pred petimi leti sem namreč prevzel misijon brez osrednje cerkve. Prejnjou je moj prednik podrl, nove pa postaviti ni mogel. Služba božja se je nekaj časa vršila pod mavžo in curljavo streho zasilne žole, kasneje pa v zasilnem podaljšku pred žalibog tudi niti ne napol dovršeno misijonarjevo hišo. Od predstojnikov sem dobil nekaj sredstev in tudi dobrih nasvetov. Resno sem se lotil ne-

mogočega dela, da za majhen denar postavim vse, kar se le postavi da.

SOLA — CERKEV

Pa sem delal račun brez krčmarja! Medtem so namreč začele cene kar skakati navzgor. Finančne težave so se kopičile, nadškofija je zašla v velike stiske: vsa podpora od zgoraj je bila namah odpovedana, Tisti sloji, ki so svojčas misijon kolikor toliko podpirali, so začeli zapuščati Indijo ali pa so sami znašli v pomanjkanju. Takorekoč čez noč sem se zavedel, da nove cerkve v teh razmerah in s temi sredstvi ne bo! Kaj storiti? Za deško šolo namenjeno stavbo smo za dva metra zvišali, jo na železnem ogrodju z asbestom prekrili in tudi drugače malo spremenili, šolarje pa smo dobesečno postavili z dežja (v šoli je dostikrat deževalo!) pod kajo: pod zunanji prizidek vzdolž "cerkve". Ta prizidek je seveda le na železnih stebrih sloneča streha, nič več. Šola je tako postala oziroma bo postala naša osrednja misijonska cerkev.

KAJ VSE ŠE MANJKA

Poldrugo leto je minilo, odkar sem jo bil opisal v nekem pismu. Tisti opis še danes velja: oken še ni, pada tudi ne. Oltar je neko skrpucalo: za oltarno mizo služijo na dva podstavka položena stara vrata. Obhajilna miza je umetniškega kova; obhajanci poklekajo na surovo, z glino pomazano opeko, kot menza služita dva skupaj zvezana neotesana bambusa. (Medtem nam je plemenita družina iz Clevelanda darovala denar za obhajilno mizo. Toda postaviti je še ne moremo, ker bi bilo treba najprej končati nekaj drugih del, za katera še nimamo zbranih sredstev.) Zakristije sploh še ni. Zakristija pravimo iz lesnih in asbestnih odrezkov skupaj zbiti mizi, ki stoji par korakov proč od zasilnega oltarja. Kadar je vihar ali neurje — tukaj nekaj čisto navadnega — skozi zgornje okenske odprtine (oken še ni!) prši na sredo "cerkve", da bi res morali dežnike imeti odprte, skozi spodnje okenske odprtine pa nevirano curlja voda in moči tla, tako da morajo ljudje menjati prostore, včasih celo med pridigo, če naj nazadnje ne obsedejo v lužah in blatu!

Taka je še danes ta naša osrednja misijonska "cerkev" ostala!

S KLOBUKOM V ROKI BI ŠEL PROSIT...

Zaključek?

S klobukom bi šel od vrat do vrat, saj vem, da bi me ne zapodili. Pa je predaleč tja do Argentine pa tudi do USA, za počitnice ni niti denarja niti časa, in pa — klobuka nimam.

Lepo pa priporočam to lepo delo misijonske gorečnosti vsem, ki jim je na srcu porast misijona. P. STANKO PODERŽAJ D. J.

K SLIKAMA na str. 22: Mala Indijka s podobico v roki nas vabi, naj pomagamo pri gradnji Poderžajeve cerkve. — Spodaj: Slovenski misijonarji s kalkutskim nadškofom v sredi; na njegovi desni p. Sedej, na levi p. Poderžaj.

NOVI MISIJONAR JE DOŠPEL

Satkhira, 14. novembra 1950.

Vaše drago pisemce me je silno razveselilo, posebno še, ko sem videl, kako se Vaše zanimanje za misijone ni zmanjšalo, ampak še povečalo v veliki meri. Misijonarji smo zapuščeni od domovine, a iz tujine le tako redko ljudje odgovarjajo in pomagajo. Vsak ima svoje križe in težave, in tako so misijonarjevi križi lahko pozabljeni in njegov klic je klic vpijočega v puščavi. In zato taka pisma kot je Vaše silno razveselilo trpeče misijonarjevo srce, saj vidi, da so še duše, ki z njim sočustvujejo, ki mu želijo pomagati z molitvijo in podporo, v kolikor je le mogoče. Posebno Vasa molitvena akcija nam bo vsem v veliko podporo, ker brez božjega blagoslova vse naše delo nima nobenega uspeha.

PRVA SREČANJA Z NOVIM MISIJONARJEM

V aprilu se mi je posrečilo, da sem dobil potrebna dovoljenja, da sem smel čez mejo moje turške dežele Pakistana v Indijo, da obiščem svoje sobrate. Stanoval sem v kolegiju svetega Frančiška Ksaverija. Neko jutro, ko berem sveto mašo, vidim, da je na oltarju poleg mojega sveto mašo bral neznani duhovnik. Ima bel talar, na črn pas. Kakšne družbe bo pa ta gospod, to sem si mislil, ko sem no zahvali šel v obednico na zajtrk. Tam mi pravi pater rektor:

"Nek nov misijonar je prišel iz vaše dežele, poskrbite zanj in mu pojdite na roko."

"Kako mu je ime?" sem pobaral.

"Nekako tako: Kukale, ali podobno."

"Tristo zelenih mačkov, to bo naš misijonar Jože Cukale," sem poskočil.

Komaj sem pričakal, da je prišel iz cerkve.

"Pozdravljeni," sem mu zaklical, a fant je samo oči in ušesa odprl in gledal in gledal, ni mislil, da bo našel svojega rojaka sredi Kalkute tako hitro. In cel dan smo sedeli v sobi brata Jožeta Lukana in poslušali zgodbe iz drage domovine in znancev in sobratov. Dosti težav je moral novi misijonar premagati, da je končno le mogel stopiti na misijonsko polje v Bengaliji.

PRI PODERŽAJU

Kalkuta ni kaj posebnega, kot ostala velika orientalska mesta, ki se jih človek hitro nagleda.

"Gospod Jože, pojdimo obiskat našega 'tehanta', pater Stanka Poderžaja na njegovo misijonsko postajo," sem ga povabil čez par dni.

Takoj je bil pri volji.

"Toda trda bo, vroče bo čez polje, prava bengalska vročina, ali ne bo prehudo za vas takoj v začetku?" sem ga zaskrbljen vprašal.

"Na, na, Lojze, saj sva oba Gorenjca, pa bi se bala vročine, saj je tudi pri nas vroče."

"Le počakaj, dragi gospod Jožek, ti bo še žal, da si pri volji za tak štrpapac."

In ker le ni odjenjal, sva se podala na pot na romanje v Kharri, kjer župniku je naš dragi gospod tehant pater Stanko Poderžaj, ljubljanska sračja.

Ob petih zjutraj sva brala sveto mašo, nato popila skodečico vroče kave, pa hajd na tramvaj za pol ure, da pridemo na postajo. Med potjo sem mu razkazoval razne hiše ob cesti in ogromno kalkutsko pokopaligee, polno lepih spomenikov.

Na postaji je bil dren, k sreči sva se zrinila v vlak in našla prostor pri oknu, da sem mu lahko razkazoval okolico. Vse ga je zanimalo, saj mu je bilo vse novo. Ob desetih prideva na zadnjo postajo, potem pa do "šteleten-zugu".

Ob tem času je bilo polje kar razbeženo in vroči vetrič je vročino še povečal. V začetku je bil naš gospod Jože kar korajžen, počasi se mu je pa jezik isplazil in zaman je gledal, kje bo odkril kakšen hladen studenček kot doma v Rovtahu. Ga ne bož našel po celi bengalski ravnini, tudi če ga hočeš z zlatom plačati!

"Gospod Lojze, Poljanec, ali je še daleč do Kharrija," me je vprašal, ko sva malo počivala pod košato palmo.

"Ne daleč, za tisto vasjo, ki jo vidite pred nami je še ena, potem zavijemo na levo, pa še ena vas in čez širok kanal, pa na desno in v Kharriju smo."

Pa sva zavijala na desno in levo skozi to in ono vas, dokler končno le ne prideva do misijonarjeve hiše, ki se je že od daleč videla.

Bilo je ob dveh popoldne, ko noben pameten Bengalec ne potuje, razen če je nujna sila. A naš vlak je bil tak, da drugače nisva mogla storiti. Vse je tiho okoli misijonske hiše, ob tem času vsi počivajo v popoldanski vročini.

"Komedijska bo, če jih zbudimo, prebujen človek ni nikdar dobre volje," sem rekel gospodu Jožetu. "Pojdiva zbuditi brata Poldeka Vidmarja." Skrbno sem potrkal na okence: "Poldek, ali si še živ?"

BRAT VIDMAR!

"Da bi vas koklja brenila, kdo sedaj po soncu hodi," me je začel oštevat skrbni brat Vidmar. Ko pa zagleda mojega spremljevalca, mu pa sapo zapre: "Pa ja to ni naš novi misijonar Jože Cukale? In vi ga hočete takoj prve dni fentati, ker ga vlačite po tem vročem soncu!"

"Šmentana stvar," sem rekel patru Jožetu, "saj sem vam rekel, da je prebujen človek zmeraj nasajen."

Brat Poldek je "minister za notranje zadeve"; pošal nas je v konalnico, da si opremo prahu z utrujenih kosti, hitro šel v kuhinjo in začel ropotati s ponjani in lonci.

"Jožek, ne bojte se, brat Poldek je dober kuhar, ne bova lačna."

"Ropot v kuhinji je zbudil gospoda tehanta, ki je prišel pogledat, kdo so ti nepozvani gosti. V par minutah smo že sedeli v obednici, in pripovedovanja ni bilo ne konca ne kraja. Prišel je še gospod kaplan, pater Polgar, in bila je zbrana cela naša republika. Brat Poldek se je hitro zasučkal in okrepcana sta bila pobožna romarja ne s štruklji in klo-

V NOVO DOBO MISIJONSTVA!

Ko je sveti oče Pij XII. napovedal praznovanje svetega leta 1950, je marsikdo skomignil z rameni, češ, ne bo uspelo, revolucija v Italiji in vojna v svetu bosta preprečila ROMARSKI POHOD VERNIH MINOŽIC V SVETO MESTO. Toda sveti oče je zaupal v božje usmiljenje in molil ter izmolil mir v svetu vsaj še za leto 1950. In tako so se vse preteklo leto stekale reke narodov v Rim, v Vatikan. Iz Italije, iz raznih drugih dežel Evrope, iz Severne in Južne Amerike in celo iz Afrike in Azije, v katerih še prevladuje poganstvo oziroma mohamedanstvo. Le iz dežel "za železno zaveso" ni bilo romarjev... Dejstvo, da niti poganske oblasti raznih afriških in azijskih dežel niso ovirale, ampak celo pospeševale romanja svojih katoliških državljanov v Rim to sveto leto, a da so ga ONEMOGOČILE VSE KOMUNISTIČNE VLADE, neizvzemši Titovo, dasi so to vlade večinoma krščanskega, mnogokje pretežno katoliškega prebivalstva — to dejstvo nam v novi luč prikazuje veliko resnico, da je brezbožni komunizem največji nasprotnik vere, krščanstva in Cerkve, neprimerno večji kakor pa vsa druga poganska verstva in mohamedanizem in judovstvo.

"Veliki povratek k Bogu" — to je bilo ne le geslo svetega leta, ampak še posebno njega vzvišeni CILJ, cilj, od katerega zavisi rešitev sveta, ki bo v bodoče boljši in srečnejši le v toliko, kolikor bo BOLJ BOŽJI. Bolj božji naj bi bili najprej katoličani: da bo katolicizem ne le kot komaj še brleč plamenček, ampak kakor kres, ki bo razsvetlil vso temo naokrog: bolj božji — ločeni vzhodni bratje in krivoverci: da se pridružijo Cerkvi, ki je skrivnostno naprej živeči Kristus-Bog na zemlji: bolj božji — Judje, mohamedanci in pogani, ki ne le da so izven Cerkve, ampak tudi daleč proč od krščanstva, a vendar še k Bogu stremenci: da se oklenejo Boga, razodetega v Kristusu: bolj božji — moderni brezbožci, ki so na slabšem kot vsi pogani: da se vsaj k Bogu povrnejo, zlasti vsi tisti, ki se danes proti Njemu celo bore.

Varal bi se, kdor bi mislil, da se bodo že v samem svetem letu dogajali kar čudeži spreobrnjenj ne le posameznikov, ampak tudi mas. Pot, povratek k Bogu ni lahek, terja veliko božjih milosti in veliko človeškega sodelovanja z njimi. Pač pa naj bi sveto leto dalo temu povratku k Bogu NOV, SVEŽ ZAGON, ki naj bi bistveno pospešil zopetno pokristja-

njenje razkristjanjenega sveta in pokristjanjenje še nekrščanskega človeštva.

To slednje pa je ravno cilj misijonstva: Boga Kristusa — svetu in svet Bogu Kristusu. Če zajema katolicizem, ki že ima Kristusa polnosti, to je v Cerkvi, kakih 400 milijono ljudi, in če pravoslavje in protestantstvo, ki sta sicer tudi Kristusova, a odcepljena od njega, zajemata kakih 450 milijonov — OSTANE ŠE VEDNO VELIKO VEČJI DEL ČLOVEŠTVA, NJEGA VEČINA, KI MU JE KRISTUSA TREBA ŠELE DATI, KI MU JE PRAVO POT K BOGU TREBA ŠELE POKAZATI, ZATO JE MISIJONSKI DEL AKCIJE ZA "VELIKI POVRATEK K BOGU" NJE VEČJI DEL.

Ko je torej Pij XII. zaprl Sveta vrata bazilike svetega Petra v Rimu, je pa s tem na stežaj odprl vrata v novo dobo krščanstva, zlasti misijonstva, ki mora po tem svetem letu vzcveteti še vse bolj kot je vzcvetelo po zadnjem rednem svetem letu in roditi še lepše sadove.

"V zadnjih 25 letih" — je omenil sveti oče v govoru ob otvoritvi svetega leta, "je sveta Cerkev več kot podvojila število vernikov v misijonskih deželah." Toda ni pomemben samo številčni dvig od 12 milijonov spreobrnjenecv v letu 1925 do 27 milijonov v letu 1950. Papež je imel v mislih celotni čudovit razmah misijonske akcije: organizacijo misijonskega zaledja, izredni porast števila misijonarjev in misijonark, zlasti domačih duhovnikov, redovnic in škofov, vključenje laičnih sodelavcev v misijonsko akcijo ne le zaledja, ampak tudi fronte, metoda akomodacije, ki je v tem času dokončno prodrla kot najboljša, uporaba najnovejših iznajdb pri misijonski akciji: tiska, filma in radia...

Vsaj v tako svežem, kar revolucionarnem ritmu se mora, začnši s svetim letom 1950, z veliko in bistveno pospešeno silo razvijati misijonska akcija skozi naslednjih 25 let. Tako bo ob prihodnjem rednem svetem letu prihodnji napež mogel ob njega otvoritvi s svetim zadovoljstvom povdariti, da se je v moči gesla "Veliki povratek k Bogu" število katoličanov v misijonskih deželah ne samo podvojilo, ampak PODESETORILO! Razvoj misijonstva namreč ne sme biti počasnejši kot razvoj časa in Bogu nasprotnih sil v njem.

PODESETORITI MISIJONSKO AKCIJO:

BORBA V BARAGOVEM MISIJONU

1. Vedno bolj v rdečih mrežah

Bralce "Duhovnega življenja" in "Katoliških misijonov" menda zelo zanima, kako se slovenski misijonarji na Kitajskem počutino pod takozvanimi osvoboditelji. Zato sem se kljub slini zaposlenosti namenil žrtvovati nekaj večerov in popisati nekatere bolj zanimive doživljaje zadnjega leta, ki naj bodo nekako nadaljevanje objavljenih v letu 1949.

Že od mladosti sem ljubil romantiko in napete doživljaje. Pa vendar ne bi bil nikdar mislil, da mi bo Bog v tako obilni meri izpolnil želje mladih let. Zadnje leto sva z g. Wolbankom res doživela toliko izrednega, da kaj takega ni najti v najbolj napetih romanih. Bralci teh doživljajev naj vedo, da popisujem samo dejstva, a še teh le malo in ne najhujših...

RDEČIM NASPROTI

Lani v mesecu juniju se je začelo zame obnavljanje doživetij in bolečin, ki so polnile moje srce meseca maja 1945, ko sem, sam begunec, s slovenskimi begunci bežal na Koroško. Naš tukajšnji škof me je nemudoma klical v Ningtu, v kraj, kateremu so se bližali "osvoboditelji" in iz katerega se je g. Čas še pravočasno umaknil, ko je odšel v USA na zasluženi oddih. Jaz naj bi za njim prevzel breme rektorja misijona v tem razvpitem Ningtu.

Bil sem menda tedaj edini potnik, ki se je pelil iz južnega dela Kitajske proti severnemu. Nacionalistična vojska se je hitro umakala v Kanton in od tu na Formozo. Za njo so se unikali civilisti: moški, matere z dojenčki v naročju, fantje, dekleta. Spraševal sem jih, od kod beže. Odgovarjali so mi: Iz Nanchanga in iz Ningtuja, torej prav iz krajev, kamor grem. Nanchang je bil tedaj že v rokah rdečih, Ningtuju so se pa hitro bližali. Umikajoča se nacionalistična vojska me je dokaj surovo in sumljivo preiskovala na poti, menda misleč, da kot Jugoslovian grem kar rad rdečim naproti. Ko bi bili mogli čuti v mojem srcu ključočo bolečino! Kot da gledam slovenske domobrance, može in matere, fante in dekleta, ki so pred 4 leti gili enako begunsko pot pred enakim sovražnikom: komunizmom.

Začudil sem se, ko sem ob vstopu v mesto

MOLITVE, DAROVE, MISIJONSKE DELAVCE V ZALEDJU IN ZLASTI MISIJONARJE NA MISIJONSKEM POLJU — TO VELJA NE LE KOT SKLEP SVETEGA LETA ZA OSTALI KRŠČANSKI SVET, AMPAK PRAV TAKO ZA SLOVENSKE KATOLIČANE, zlasti za vse nas, ki živimo na svobodnih tleh, kjer nam nobena sila ne ovira misijonske dejavnosti, razen ene same — naše lastno neumevanje nujnosti misijonske akcije, neumeva-

Ningtu našel ljudstvo kar mirno in katoliški misijon ves v življenju. G. Wolbank je kot dober poznavalec ljudskih množic sredi napetosti začel s šolo in poukom mladine, kot da smo v rednih razmerah. Prihod novega misijonarja jih je v zavesti varnosti še potrdil. Tako sva z g. Wolbankom še poldrugi mesec nad 100 dečkom in deklicam dnevno razlagala krščanski nauk in jih utrjevala za bližnje viharje... Posrečilo se nama je vzdržati šolo do 15. avgusta leta 1949, dasi je bil Kanchow, sedež škofije, že pod rdečimi, nekaj dni nato pa še Zuičün, sedež našega misijonskega okrožja, kjer dekanuje g. Jereb.

Po 15. avgustu se je pa začel umik prebivalcev Ningtuja na deželo v hribe. Katoličani in celo pogani so se prihajali posiljavati od naju, proseč molitvene pomoči. Ko sem gledal, kako se mesto prazni, so se mi obnovile v srcu bolečine, ki so mi zbadale srce leta 1945, prvo nedeljo v maju, ko sem tudi sam s prenekaterimi Ljubljancami zapuščal lepo belo Ljubljano, katero tako ljubim, da brez pretiravanja vzklikam s psalmistom: "Naj se posuši moja desnica, ako bi zabil tebe, Ljubljana!" V naglici sva krstila več katehumenov, skušala pomirjevalno vplivati na ljudstvo in neustrašeno pričakovala nje, pred katerimi sva iz Slovenije bežala ne iz strahu, ampak po namigih božje Previdnosti.

PRVI MOJ STIK Z RDEČIMI

Rdeče smo dočakali 29. avgusta zjutraj. Ravno sem opravljal zahvalo po maši, ko se oglase strojnice in puške. Borba je bila v četrte ure končana, kajti nacionalistični vojaki so se brez izgub umaknili v hribe. Bili smo "osvobojeni". Ker so rdeči videli, da se jih vse boji, so hitro začeli nabijati plakate, v katerih so pozivali ljudstvo k zaupanju, češ da oni niso tisti divji komunisti, ampak "osvoboditelji ljudstva", da je zagotovljena verska svoboda, da je zaščiten imovina tujcev, itd.

Že po nekaj dneh so prišli tudi na misijon z notesom v roki in silno prijazni ter me začeli spraševati, zakaj se jih ljudstvo tako boji. Naredil sem se nevednega in dejal: "Jaz sem v Ningtuju šele dva meseca in zato tujec, ki mu je težko soditi. Čul pa sem, da so bili pred 20 leti tu komunisti, ki so po besedah ljudstva morili ljudi kot kure, preganjali ve-

nje, ki je in bo v škodo ne le Cerkvi v celoti, ampak tudi našemu lastnemu narodnemu življenju. Tisti med nami, ki so katoličani samo po imenu, ne pa po mišljenju, tega kajpada ne razumejo. Vsak pravi katoličan pa to nujnost misijonskega sodelovanja tudi v narodnem interesu vedno globlje doumeva in zato z vedno večjo pripravljenostjo sodeluje. In na te pristne katoličane se opira slovenska misijonska akcija.

L. L. C. M.

Pred odhodom v misijone na trgu sv. Petra v Rimu: dr. Janež, prof. Wolbang C. M. in br. Verdnik C. M.

ro, z eno besedo, bili najbolj kruti zatiralci ljudstva. Zato je dobro ljudstvo celo naju, misijonarja, prosilo, naj se pred vami umakneva, češ da ne bo varno najino življenje, ko pridete..."

Videl sem, kako sem jih s temi besedami v živo zadel, a ker sem prikril, da komunistično taktiko poznam, so še vedno imeli upanje, da me bodo lahko prevarali in zase pridobili. Prosili so me, naj dopovedujem ljudstvu, da oni niso več stari komunisti, ampak "osvoboditelji naroda". Lahko bi jih sijajno potolažil z lažno diplomacijo, a sem rajši razgovor končal, rekoč: "Ne najine besede, ampak vaše lastno ravnanje z ljudstvom bo ljudi prepričalo o tem, kaj ste. Zato vam svetujem, bodite do ljudstva iskreno dobri!"

Moj prvi uradni stik z rdečimi je že pustil sumnjo v njih sredi. Rdečih volonov je bilo iz dneva v dan več okrog naju; vse so pretnili, kot da je župnišče njihovo, ne da bi me kaj vprašali za dovoljenje. Bil sem tedaj zelo zaposlen, ker si je g. Karli zelo opeknel nogo, ko je v kuhinji delal omlete, in je moral mirovati v sobi.

Nekega jutra, ko sem bil najbolj zaposlen, se spet pojavi rdečkar z zahtevo, da mu razkažem našo bolnišnico. Nastopil je zelo prijazno, a mene je njegova hinavščina tako pograbila, da sem ga predčj osorno zavrnil, češ da mi nimamo nikake bolnišnice, ampak samo skromen dispanzer, ki ga ne vodim jaz, ampak moj sobrat g. Wu (Wolbank), ki pa je sedaj bolan in ne more vstati. Ker so rdeči vajeni, da se jih vse boji, ga je moj odgovor zelo presenetil in užalil. Da bi ga pomiril, sem ga peljal v sobo g. Wolbanka.

To je bilo zanj prvo srečanje z rdečimi na Kitajskem. Zdelo se mi je, da je prvi hip

zavrelo v njem, a se je premagal in začel s komunistom kar prijazen razgovor. Komunist se mu je predstavil kot zdravnik, doma iz Mandžurije. Povedal je, da ima le eno željo: naj bi mu g. Wu pomagal v bolnišnici zdraviti ranjence, če ji bo kaj več, ko bodo napadli goro, kamor so se zatekli "čangkajškovi banditi". Gospod Wu je odgovoril, da bo prav rad pomagal, dasi komunistično idejo sovraži in so mu rdeči v Sloveniji pobili skoraj vso družino. Zdravnik je ob teh njegovih besedah povsili glavo nekam očno zamišljen, kajti videl je v Karlijevih očeh solze ob spominu na pobite starše. A ni imel drugega opravičila kot: "Mi kitajski komunisti nismo taki." A ko je iz nadaljnega razgovora spoznal, da komunizem dobro pozna, ni več tajil, ampak priznal: "Mi komunisti pač spreminjamo SREDSTVA, ne pa NAČEL." Prijazno smo se poslovili. A mož je spoznal, da bodo rdeči imeli v Ningtu opraviti z misijonarjema, ki poznata njihove naklepe in cilje. Še isti dan so nabili na vrata župnišča in ženskega zavoda razglas: "Vojaštvu, ki nima od višjih odobrenja, vstop prepovedan." Jaz sem namreč pred zdravnikom odločno protestiral proti razvadi rdečih, da so kar meni nič tebi nič pohajali po naših poslopjih in nas nadlegovali.

MISIJO — BOLNIŠNICA

Res je bil nekaj dni mir pred njimi. A 27. septembra, prav na smrtni dan našega ustanovitelja sv. Vincencija, so rdeči po trdem boju zasedli goro, kamor so se nacionalni vojniki in mnogi begunci zatekli. Mrtvih in ranjenih je bilo na obeh straneh veliko. Preostale so zvezane pripeljali v Ningtu, sramoteč jih celo pot. Z g. W. nisva šla gledat tega žalostnega sprevoda, v katerem je stopal tudi naš novokrščenec Liao Pavle, naša učiteljica Ema in drugi katoličani. Več dni je vse mesto govorilo o tem porazu, v katerem so rdeči zadržali več tisoč ljudi, večinoma Ningtučanov. Nama so se pa budili spomini, kako so podobno pred 4 leti naši domobranci stopali enak in še vse težji križev pot iz Vetrinja v Slovenijo, v smrt. Srčne rane so se znova odprle, saj nama je srce čutilo za te najine župljane prav tako kot za rodne slovenske brate.

Rdeči zajetih beguncev-ranjencev niso hoteli zdraviti. Tako so se zatekli k nama. Imela sva z njima polne roke dela več dni. G. W. je tiste dni postal kar pravi kirurg. Pri rdečih sva pa dobila veliko črno piko, med tem ko pri Bogu najbrž veliko zasluženje. Visokorasef komunist s prijmkom Kralj, odpadli katoličan, šef policije v Ningtu, je tiste dni budno pazil, kako sva zdravila ranjene vojake in civiliste, zajete na gori, a zaradi težkih ran izpuščene na svobodo. Nič ni govoril z nama, le okoli našega vratarja se je sukal in začel pripravljati "teren" za napad na naju in najino apostolsko delo.

(Nadaljevanje sledi.)

IZ PISEM MISIJONARJEV

MONS. JOŠKO GEDER, salezijanec, piše iz Nam Yunga na Kitajskem maja meseca letos sledeče: Mi tu doslej nismo imeli še nobene večje težave, le naše male šole so nam vzeli, dasi so nas v začetku prosili, naj jih odpremo še več. V marsičem si ti rdeči prijatelji nasprotujejo... Da nas tu toliko časa puste, nam gotovo pomaga naš mali **dispén-zarij**, katerega se tudi oni radi poslužujejo, seveda brezplačno. Število protikomunističnih partizanov vedno bolj raste in maščevanja so na dnevnem redu. Najbolj se mi smilijo naši Kitajci: Naj bodo revni naj bodo bogati, vsi ječijo pod rdečim križem. Vse ceste so polne roparjev, revščina in obup sta vedno večja. Kljub vsem težavam se ljudje bližajo Cerkvi; vidijo namreč, da nam le od Boga more priti pomoč. Od "osvoboditve" dalje so naši kristjani veliko boljši in tudi mnogi pogani se nam z zaupanjem bližajo.

ANDREJ MAJCEN, prav tako salezijanec, ravnatelj salezijanskega zavoda v **Kunmingu** na Kitajskem, poroča med drugim sledeče: Cerkev nas kliče, da ostanemo in delamo in čuvamo naše ustanove. Za sedaj še nekako gre in proti veri še niso tako sovražni ter so nam dovolili poučevati katekizem. Za praznik Marije Pomočnice smo imeli devet krstov. Drugi se pripravljajo oziroma čakajo dovoljenja svojih staršev. V cerkev gredo samo tisti poganjski gojenci, ki so naredili posebno prošnjo na rdeče vodstvo zavoda za to. Večerni govor pa imam ob večernih molitvah za vse gojence, tudi za tiste, ki jih pri večerni molitvi ni, ker so pogani. Tako imamo še vedno v rokah tisti **zlati Don Boskov ključ**. Z ljudskošolci nimamo nobene težave in tudi srednješolci so povečini z nami. Naši fantje morajo iti vedno s svojo godbo med ljudi, delat propagando za vlado: Bobne, zastave, slike in še drugo rotijo nosijo s seboj ter plešejo, pojejo in pridigajo. V začetku je bilo polno poslušalcev, sedaj pa imajo menda ljudje prazne trebuhe in se jim mudi izrabiti vsak trenutek, da vsaj kaj malega zaslužijo in si potožijo lakoto s skledico riža. Mi delamo pač, koikor moremo, a ni več tisto, kar je bilo... (pisano koncem maja 1950.)

LUDVIK ZABRET, salezijanski brat nam piše iz Indije: Preselil sem se, in to v tako samotni kraj, da nimam skoraj nobene zveze s svetom, zdi se mi prava peščena puščava. Na tem kraju se bo razvila prva salezijanska kmetijska šola v Južni Indiji. Začeli smo prav iz nič. Najprej smo skopali vodnjake, velike in globoke, ker brez teh se tukaj ne da živeti. Nato smo postavili kolibo iz blata in palmovih listov. Istočasno smo začeli izdelavati opeko. Danes smo z njo dogradili že celo hišo, ki ima dva dela: na eni strani je kapelica, na drugi pa stanovanje. Tudi posestvo počasi "civiliziramo". Zemlja je bila naplavljená. Toda veter je na mnogih krajih odnesel vso rodovinto plast in ostal je sam pesek. Treba je

veliko dela, preden se more posejati košček zemlje. Hiša je še čisto prazna. Počasi bomo nabavili mize, stole, postelje, itd. Doslej sva pa kar po indijansko živela. Sva namreč sama z enim duhovnikom in zato nimava veliko potreb. Spiva kar na tleh na dvorišču, ker je tako bolj hladno. Če pa je m' o trdo, nič ne de, sem že vaju od domobrancev. **Jurič Branko** nam je za kapelico že naredil zelo lep oltar. Tako bomo imeli vsaj Najsvetejše v hiši, za tlažbo in oporo. Imamo za 50 arov gojene zemlje. Upam, da v kratkem pride na obisk sobrat Kešpret, da bo za vse rodove ovekovecil s fotografskim aparatom začetek te naše poljedelske šole.

KEŠPRET IVAN nam 10. oktobra iz **Tirupatturja** v Južni Indiji poroča: Do zdaj sem imel srečo biti skupaj z **Brankom Juričem**, s katerim sva se včasih malo povesečila in zbujala spomine ob njegovi raztegnjeni harmoniki. Zdaj pa vse kaže, da se bova morala ločiti, kajti Madraski škof ga je povabil v Madras, kjer ustanavlja veliko strokovno in tehnično šolo, katera je zelo potrebna v onem velikem mestu, kjer mladine, ki se nima kam dejati, kar mrgoli. Naš Branko bo v tej strokovni šoli prevzel vodstvo mizarskega oddelka. Srce se mu sicer trga, ko zapušča Tirupattur, kjer ga je vse rado imelo, a klic pokorščine in dolžnosti je močnejši kot klic srca.

V Južni Indiji čutimo letos veliko pomanjkanje hrane. Že štiri leta ni bilo pravega dežja. Vodnjaki usihajo vedno bolj, zato ni mogoče namakati rižnih polj v zadostni meri. V nekaterih krajih suša tako pritiska, da ljudje nimajo vode niti za pijačo in kuho. Zato se včasih kar cele vasi dvignejo in se prese-ljujejo v bolj ugodne kraje. — Neko jutro smo zagledali pred našo cerkvijo celo karavano ljudi s culami na ramah in nebrogih nagih in umazanih otrok, ki so kot sitne muhe silili vsepovsod, kričaje: Swamy...! Swamy...! — Gospod...! Gospod...! Pri tem pa so kazali na svoje trebuhe v znamenje, da so lačni. Oblast jim je odobrila, da se naselijo prav ob našem zavodu. Niso potrebovali stambenikov in zidarjev, a v par dneh je bilo vse gotovo: kjer je bil pred tednom še travnik, je kakor čez noč vstala nova indijska vas. Mi smo jo krstili za Newyork... Mnogi se sprašujejo, kaj bo, če tudi letos ne bo dežja. Pomanjkanje čutimo tudi v našem zavodu. Na karte nam dajo samo tretjino prejšnje količine riža. Ubogi fantiči, ki jih imamo okrog 400! Morali so si precej zadržniti pasove. Vendar upamo, upamo, da nam bo Bog poslal dežja. Obiskala nas je **Fatimska Marija**, zato je naše upanje še bolj trdno. Meseca oktober in november sta meseca nalivov, Bog daj, da bi jih res prinesla!

STANISLAV PAVLIN, tudi salezijanec, ki študira bogoslovje v Hong Kongu in bo letošnje leto posvečen, če Bog da, nam je pisal

dne 23. novembra. Iz pisma povzemamo: Že vnaprej se Vam zahvaljujem za brevir, ki mi ga boste poslali. Sporočite darovalcem in zbiralkam mojo posebno zahvalo ter zagotovilo, da jih pri molitvi brevirja in kasneje pri svetih daritvah ne bom pozabljal. Priporočim se jim pa tudi sam v molitev.

Hvala Bogu, pri nas je še vse mirno. Te dni bomo praznovali tridnevno na čast blaženemu Dominiku Saviju. Vršila se bo v hongkonski stolnici in se je bodo udeleževali tudi vsi naši gojenci iz Makao, vsega skupaj nad 7.000. Štiriiglasno sveto mašo za to priliko je zložil naš sobrat Shmit. Pri zboru pojem tudi jaz in bom imel več solo tenorskih partij. Teden dni kasneje bomo imeli opereto "Dominik Savio". Besedilo je sestavil naš profesor dogmatike, glasbo pa bivši inspektor naše japonske province Cimatti. Tudi pri tej opereti bom povzdigoval s'ovenski glas... V nedeljo zvečer bo velikkanska procesija z relikvijami blaženega, ki se bo vila po krasnih vrtovih angleškega guvernerja. Pri procesiji bodo svirale štiri naše salezijanske godbe, po procesiji pa bodo vse skupaj priredile velik koncert. Ves katoliški Hongkong bo tedaj na nogah. Razni časopisi so že prinesli članke v zvezi s temi slovesnostmi. Tiskane so tudi že podobice in molitve devetdnevne v kitajskem in angleškem jeziku. Če bom imel kaj fotografij od vseh teh slovesnosti, Vam jih bom poslal. — Za konec se še posebej zahvalim dragim slovenskim bogoslovcem v San Luisu, ki so toliko molili za nas, misijonarje, pred misijonsko nedeljo. Vsem vesel Božič in blagoslovljeno Novo leto!

Še gštega slovenskega salezijanskega misijonarja iz Indije pozdrav — njegov članek pa v naslednji številki. To je g. PAVEL BERNIK, ki nam je pisal 1. oktobra in priložil poleg članka tudi lepe fotografije. V spremnem pismu mi pravi med drugim: "Vaših pisem sem vedno vesel ob mislih, da vršite Slovenci v teh tako važnih časih tako važno poslanstvo. "Duhovno življenje" in "Katoliške misijone" z velikim užitkom berem. Pisatelj Zemljak me s svojimi črticami kar v domačo župnijo in vas med znane ljudi povede. Sem namreč izpod Hribca pri škofji Loki doma, sem tudi jaz rasel ob močniku in krompirju. Ko boste imeeli priložnost, prosim Vas, pošljite mi naslov tega pisca, ki je najbrž duhovnik. Tudi g. Kopač, naš vrli misijonar na Kitajskem, ki ga osebno poznam, je iz loške okolice. Prisrčen pozdrav vsem!

BRAT JANEZ UDOVČ se je že pred časom oglasil izpod Himalaje, kjer s sobratom Francetom D'obničem (oba jezuita) prekoristno delujeta v velikem vzgojnem zavodu v Dardjelingu. Poroča o veliki vremenski katastrofi, ki je v tistih hribovitih, a zelo obljudenih krajih Himalajskega predgorja tisočim ljudi vzela streho. Mnogi so se zatekli v jezuitski zavod, ki ima že itak 2.350 gojencev pod svojo streho. Tiste dni pa niso imeli niti tam ne luči ne vode in so se morali posluževati deževnice ter hoditi s kokošmi spat. Balj so se,

da bo nastopila kaka epidemija, a hvala Bogu se to ni zgodilo. Kakor ima vsaka slaba stvar tudi svojo dobro plat, tako tudi v tem primeru: "Ker smo ljudem v tejtiski tako pomagali s streho in prehrano, so se nam zelo približali in tisoče sre, drugače tako zakrknjenih v svoje vraže, je sedaj bolj pripravljenih sprejeti kako misel o Kristusu in Cerkvi." Potem gospod misijonar poroča o skopljanski misijonarki s. Tereziji, ki je v Kalkuti ustanovila posebno indijsko žensko misijonsko družbo, ki že začenja s delovanjem in je vedno bolj priljubljena. A vsak začetek je težak in združen z ovirami, neumevanjem, itd. Zato prosí misijonar tudi nas, Slovence, da misijonarko podpremo s svojimi molitvami.

PATER JANEZ EHRLICH, nečak očeta s'ovenskega misijonstva dr. Lamberta Ehrlicha, ki je ravnatelj velike jezuitske tiskarne v Ranchiju, katere sliko smo že v lanskem letniku objavili, se nam je spet s prijaznim pismom oglasil, da "voščji za praznik Gospodovega rojstva in za novo leto "Katoliškim misijonom", njih sodelavcem in bralcem vse najboljše od zgoraj." Gospod misijonar, ki je sam vodja velike, moderne tiskarne s kakimi 40 uslužbenci, se ne more načuditi, kako moremo tiskati tako lepo "Duhovno življenje" in "Katoliške misijone" v tem našem pravcatem tiskarniškem brlogu, kjer so za vse skupaj komaj 4 delavci... če odštejem urednika samega, ki se včasih za cele dneve tudi kar v tiskarskega delavca prelevi. Ne radi kake samohvale, ampak v pravo umevanje vrednosti lista, ki ga naši bralci s svojo naročnino omogočajo, navajamo strokovno mnenje misijonskega tiskarnarja iz Daljnje Indije, kar dobesečno:

"Uporabim to priliko, da Vam izrečem svoje iskreno občudovanje Vašega vsestranskega udeistvovanja v Argentini. Ker imam nekaj osebnega izkustva pri upravi in urednitvi mesečnikov, zato vsaj lahko slutim, kolikto žrtv in truda morate Vi dan na dan vlagati v izdajanje tako izvrstnega in koristnega mesečnika kakor je "Duhovno življenje", in to še v tuini in v izjenznavstvu. Gotovo morate pri tem delu premagati nešteto težav. Božja milost in Vaš osebni pogum sta brez dvoma glavna vzroka uspeha. Gotovo je DŽ neprecenljive vrednosti in važnosti pred vsem za naše izseljence, a tudi za vse ostale Slovence izven Titovine. Nadejam se, da število naročnikov redno narašča in da se tako vedno več ljudi okoristi s solidnim gradivom, ki jim ga nudite, a da Vam istočasno v redu plačevana naročnina tudi finančno breme rešuje. Kajti vem, da se tudi v Ameriki ne živi samo od svežega zraka."

Hvala lepa gospodu misijonarju za visoko priznanje, ki gre vsem sodelavcem "Duhovnega življenja" in "Katoliških misijonov" in nič manj vsem našim naročnikom, ki list vzdržujejo.

Še s Kitajske pismo misijonskega brata CIRILA VERDNİKA, ki v šanghaju kroti in

vodi številne uslužbenke lazaristovske centralne misijonske prokure, ki je kakor neprestano živo mravljišče misijonarjev in misijonskih predstojnikov. Takole piše:

Gotovo že mislite, kaj neki je z bratom, da ni več glasu o njem, najbrže so ga rdeči bratci spravili kam "na varno" ... Pa nič tega, ampak zadnje leto se je položaj tu zelo spremenil, da dolgo časa ni kazalo pisati, pa tudi težko se pripravim do pisanja, ko je drugega dela toliko, vedno preveč. Sedaj ravno končujem svoje letne osemnedevne duhovne vaje, pa izkoristim to priliko, da se malo oglasim. Prav za prav ni nič novega z menoj. Delo me vabi in kliče povsod, za vse je treba prijeti, če hočeš, da se kaj doseže. Hija naše prokure je velika in tudi vrt, ki nam donaja zelenjavo. Vse je treba prenoviti, družino, hišo in vrt. Služinčad, ki sem jo našel v skrajno zanemarjenem stanju in mi je veliko hudega prizadelo, mi je sedaj že v veselje. Dve in pol leti sem že tukaj. Tu pri nas glede novih gospodarjev še kar gre, ne čutimo tistega pritiska kot v podeželju, le davki so ogromni. Vsekakor pa lažje dihamo kot oni v domovini. Najtežje je za severnoameriške sobrate. Mollimo in zaupamo, tudi Kitajska bo vstala v novo

življenje. Bog ima svoje namene, so pač tudi Kitajci bili potrebni kakega pretresa... Kako lepe sadove že rode med katoličani in pagani ti težki časi. Marsikje so spreobrnjenja veliko številnejša kot prej. Protestantski misijonarji so mnogokje popustili, katoliški pa ne, in to zelo dobro vpliva na trpečo množico. Vsi upamo, da se bodo približali velik časi za veliko misijonsko delo na Kitajskem. Zato pa le pripravljate vse potrebno za tisto odločilno uro... zlasti sveže misijonske moči!

Naše slovenske sestre usmiljenke potujejo na Japonsko. Vse urejeno za pot, le ladja še ni. Gospe! Pripravile so pred odhodom prelepo novomažno darilo za našega sobrata Andreja Jermana, ki se na Filipinih v miru pripravlja, da se kot mačnik vrne na Kitajsko. Same so napravile popolno mačniško opremo, jaz sem pa zraven dodal lep g tski kelih. — Tako bomo imeli Slovenci na Japonskem kar 4 usmiljenke. Ostaneta tu samo še dve slovenski Frančiškanski misijonarki. M. Kalista, ena od njih, je po navadi.

Vsem znanim in vsem bralcem "Katoliških misijonov" voščim vesel Božič in blagoslovljeno novo leto.

MISIJONSKO ZALEDJJE

MISIJONSKO ZNAMKARSTVO

ZNAMKE ZA MISIJONE! — Na izviren način so člani misijonskega odseka v Buenos Airesu (to pot brez vednosti voditelja!) začeli akcijo za zbiranje znamk za misijone. Samega svetega Miklavža so pridobili, da jim je pri tem pomagal. Prosili so ga, da je na svojem obisku v Ciudadeli tik Buenos Airesa med drugim poklical pred svoj prestol tudi voditelja Misijonskega odseka, kjer mu je Miklavž stavil najprej težko misijonsko vprašanje, potem pa mu je poklonil v propagandne misijonske namene velik napis "Znamke za misijone" in pa pol metra veliko jugoslovansko znamko, kar vse so angelci lepo razgrnili pred občinstvom, da je tudi ono kaj pridobilo od te Miklavževe misijonske pozornosti.

100 ŠKATELJ Z NAPISOM ZNAMKE ZA MISIJONE! je daroval v znamkarske namene našega misijonskega odseka gospod industrialec Vider, znani dobitnik zlasti novonasteljenih rojakov. Te škatle bodo misijonski propagandisti razdelili po slovenskih središčih in večjih družinah, s prošnjo, naj jih postavijo na viden kraj in naj povabijo vse člane družine ali stanovačce hiše, kakor tudi vse obiskujoče jih prijatelje in znance, naj zbirajo rabljene znamke in jih odlagajo v pripravljeno škatljo. Od časa do časa se bo potem pri družini oglašil misijonski sotrudnik in bo pobral nabrane znamke.

KAJ PA BOMO S TEMI ZNAMKAMI POČELI? — Naš misijonski znamkar s svojim "štabom" jih bo lepo sortiral, pred vsem bolj

vsakdanje ločil od bolj redkih, iskanih. Bolj navadne se prodajajo kar z odrezkom kuverte vred na kilograme, bolj redke je pa treba očitati in jih urediti v posamezne zbirke, da služijo podrobni izmenjavi med filatelisti oziroma prodaji. Izkupilec vse te akcije bo šel izključno za pomoč slovenskim misijonarjem. Zato pa bodo tudi misijonarji sami radi poslali kaj znamk naši centrali. Nekateri so se že odzvali, zlasti p. Demšar D. J. iz Indije.

MISIJONSKO ZNAMKARSTVO JE RAZVITO PO VSEH KATOLISKIH DEŽELAH.

Zadnje čase se je posebno razcveto v Španiji, kjer imajo stvar silno na široko razcveto v Španiji, kjer imajo stvar silno na široko organizirano, o čemer bomo še poročali. — Tudi argentinska misijonska pisarna v Buenos Airesu ima poseben odsek za znamkarstvo. Med drugim je izdala posebne misijonske propagandne znamke z misijonsko pomembno sliko in napisom: Zbirajte znamke za misijone in pošiljajte jih na misijonsko centralo... Te misijonske znamke misijonski propagandisti potem lepijo na svojo osebno korespondenco ter jih še drugim v ta namen dajejo. To je najbolj učinkovita propaganda. Tudi v Španiji imajo take propagandne znamke s sliko sv. Frančiška Ksaverija.

Med Slovenci je misijonsko znamkarstvo pred vojno zelo cvetelo. Začela je s to akcijo za afriške misijone Klaverjeva družba potom svojega tiska. Urednik "Katoliških misijonov"

se še dobro spominja svojih ljudskošolskih dni, kako je nosil posamezne znamke na kateder katehetu, ki jih je za misijone zbiral. In potem jebral v "Zamorčku" pod naslovom "Znamke so darovali" svoje ime... Še večjo akcijo so razvili lazaristovski bogoslovci na Taboru, za "Katoliške misijone" namreč. Stotine kg znamk z odrezkom papirja vred se je prodalo. Dan na dan so lazaristovski bogoslovci pri razvedrilu urejali in prali znamke. Koliko je imel opraviti tisti, ki je imel na skrbi podrobno prodajo redkejših in njih za menjavo z drugimi filatelisti! Pa ni bilo brez sadov. Tisoči paketčičev s svetinjami, podobicami, rožnimi venci, križci, oblekami, svečniki, oltarnimi prtji in drugimi v misijonih koristnimi stvarmi je romalo v nekaj letih te znamkarske akcije na pošto in v misijone, različnim slovenskim misijonarjem v pomoč. Vse je bilo nabavljeno iz dohodkov zbiranja in prodajanja rabljenih znamk.

Tudi Slovenci v USA, Chile, Angliji, Avstraliji, zlasti še v Italiji bodo sodelovali z misijonskim odsekom v Buenos Airesu pri zbiranju znamk za misijone. Kar vsak zase jih lahko zbira in odpošilja na Dužnopastirski misijonski odsek, Victor Martinez 50, Buenos Aires. Še boljše in praktičnejše bi kajpada bilo, ako bi se v vsaki teh in drugih dežel, kjer je kaj več rojakov, našel kak misijonski apostol, ki bi v svoji deželi zbiranje še posebej propagiral in organiziral ter on skupaj zbiral in nam pošiljal. Zlasti bivši člani raznih misijonskih krožkov bi bili poklicani, da za to zagrabiijo... Ali bodo...? Mislimo nanje, na vsakega posebej, kajti misijonska "žahata" se ne pozabi tako hitro...

D Š V

Članstvo počasi obnavlja svojo pripadnost k tej papeški misijonski družbi, morda kar malo prepočasi. Morda tudi zato ker nimamo še dovolj sodrudenikov, ki bi šli okrog vseh in jim obnovno članarine olajšali ter jih k vztrajnosti v molitvi povabili. Zato pa v to številko KM prilagamo vpisne pole, ki jih naj uporabijo vsi, kateri doslej še niso obnovili svojega članstva za leto 1950, to je okrog misijonske nedelje 1950.

Zbralo se je dosedaj v Argentini vsega skupaj okrog 2.300 pesov, od tega je Mendoza poslala za DŠV in DSD 430 pesov, kar je precejšen doprinos. V Buenos Airesu in okolici prva tozadevna akcija še ni povsem zaključena. Vsaj 1000 članov DŠV in DSD bi mirno lahko imeli Slovenci v Argentini in še bi bil le vsak peti od novodošlih včlanjen... Lani je bilo vpisanih okrog 800, ki so domala vsi plačali članarino. Vsaj na 1000 članov torej pridimo letos!

V Kanadi so zbrali pri slovenski službi božji za DŠV okrog 100 dolarjev ter oddali tamkajšnjemu škofijskemu ordinariatu. To je bila menda zbirka samo Torontčanov. Upati je, da bodo tudi ostali rojaki tamkaj, ki so v velikem delu včlanjeni v DŠV še iz časa tabo-

riščnega življenja, izpolnili svojo častno, tako skromno člansko dolžnost ter s tem doprinesli svoj davek za širjenje Cerkve.

Prva misijonska molitvena ura in misijonski sestanek DŠV v Buenos Airesu, v smislu sklepa misijonskega zborovanja na misijonsko nedeljo 1950 je bil to pot v Ramos Mejia. Pri uri se je zbralo kakih 100 ljudi, pri sestanku pa kakih 60. Molili smo misijonsko molitveno uro. Na sestanku je bila najprej uvodna beseda, nato je referentka za DŠV podala poročilo o stanju akcije za DŠV, referent za znamkarstvo je pozval navzoče k zbiranju znamk za misijone in jim zadevo razložil, referentka za živi rožni venec pa je o tej duhovni pomoči vsem slovenskim misijonarjem spregovorila. — Prihodnji sestanek bo 7. januarja, v mesecu, ki je poln misijonsko pomembnih dni, katerih se bomo na sestanku tudi spomnili. Zlasti pa bo na programu skjoptično predavanje o sv. Frančišku Ksaveriju. — Vstop k tem sestankom je prost, brez vstopnine. Sestanek 7. januarja bo v času in na kraju, ki ga sporočimo v "Oznanilu".

SMRTI MISIJ. DELAVCA

Umrli je vodja misijonske akcije za slovenski del goriške nadškofije, mons. in kancnik dr. Mišoslav Brumat, v Gorici, komaj 53 leten, in sicer dne 19. novembra. Z njim izgublja vsa slovenska Primorska vodilno misijonsko osebnost, ki bo težko nadomestljiva. To kar je bil dr. Ehrlich za misijonsko akcijo v Sloveniji v okviru Jugoslavije, to je bil dr. Brumat med rojaki na Primorskem, lahko rečemo poleg dr. Ehrlicha največji misijonski delavec v zaledju! Napisal je veliko knjig, nešteto člankov o misijonskem vprašanju, organiziral papeške misijonske družbe, katerih škofijski voditelj je bil, vzbujal in gojil misijonske poklice, prirejal zlasti s pomočjo Marijinih družb in posameznih gorečih misijonsko apostolskih duš misijonske prireditve in razstave, zbiral najrazličnejšo pomoč za misijone in sploh bil duša misijonske akcije na Primorskem. Velik je bil uspeh njegovega misijonskega dela, ker je imel lepe voditeljske zmožnosti, široko izobrazbo, pero za pisanje kot malokdo, pred vsem pa silno iznajdljivo ljubezen, ki je toliko časa iskala in snovala, da je dosegla zastavljeni cilj. Vse svoje delo za misijone pa je vedno spremljal z obitino in globoko molitvijo. Značilno za pokojnega misijonskega delavca je bilo, prav tako kot za dr. Ehrlicha, da je bilo njegovo bogato misijonsko delo vendarle le en del njegovega življenjskega poslanstva, kajti pokojni monsignor je bil tudi splošno znani in vplivni slovenski verski in javni delavec, o čemer bo pa pisano na drugem mestu. Hočemo povdariti le, kako so za misijone zavzete in delavne prav velike duše, ki gledajo dovolj široko, pod katoliškim in svetovnim vidikom na narodna vprašanja in kako majhni so v primeri s temi velikani tisti, ki mislijo, da je škoda in izguba zanje in za narod kakršnakoli žrtev za misijonsko akcijo naroda. Dr. Brumat je

SNEŽENI MOZ

Peter Crebassa je odložil časopis. Ozrl se je skozi okno in globoko zavzdihnil. Večerna svetloba mu je modrila obraz. Beli, dolgi lasje so ga delali častitljivega, majhne oči in raztegnjena usta so pričala, da je potomec indijanskega plemena. Res je bila njegova mati Indijanka. Postavil si je dom ob Gornjem jezeru in tu v indijanski naselbinj Lok je nastavljen kot upravnik neke kanadske trgovske družbe. Indijancem daje vsega, kar potrebujejo, v zameno za kožuho vino.

"Aha! Poslušaj me, Ana." Žena, Francozinja po rodu, tudi že blizu šestdesetih let, se je vzravnila in ga vdano gledala.

"Ali si pripravila vse za gospoda Friderika?"

"Vse je pripravljeno. Čudno kje se toliko časa mudi."

Potem sta molčala. Ura na steni je prijetno dopolnjevala tiho družinsko srečo med lesenimi stenami. Peter si je našel pipo in se ustavil ob oknu. Kako pusta je ta pokrajina. Sama puščoba in dicijina. Ta dežela ni poznala materine roke, ki bi jo božala. Veter rad zagospodari nad tem neprijaznim svetom in nevihta se poigra nad jalovo ravnino.

"Kako zna Bog vse uravnati. Glej, Ana! Človek bi mislil, da ne bodo te žalostne pokrajine nikdar nobene duše zamikale. In vendar: belci iz Evrope so začeli tu rasti kot gobe po dežju, ker ta zemlja nosi v sebi menda cele zaklade bakra in srebra. Saj je s človekom prav tako: često je za pustim obrazom dobro srce. Eni sodijo po prvem, drugi po drugem. Ti si mislila na srce, ko sva se jemala, kajne, Ana!" se je dobrohotno nasmejal Peter Crebassa.

"Sam lov za denarjem jih sem gor žene. Čez noč bi radi obogateli. Pravi Babilon je zdaj tukaj: Francozi, NNemci, Angleži, Irci, Amerikanci. Kar pijano gledajo od samih spekulacij in računov. A ubogi Indijanci."

"Zakaj ubogi?" se je vmešala žena v Petrove polglasne misli, ki jih je brundal v okno.

Mož ni odgovoril. Predel je misli naprej, kot da vprašanja ni slišal.

bil vsem misijonskim delavcem že v življenju svetilnik in vodnik, sedaj po smrti pa nam bo kot svetel vzor, ki nam ga je posnemati. Veliki Misijonar Kristus Gospod mu je gotovo že bogat plačnik in upamo, da nam je tako dragi pokojnik že nebeški misijonski priprošnjik! Naj v miru očiva, uživajoč večne sadove svoje misijonske ljubezni!

"Gospod Friderik bo presneto potreben. E, tudi ta je trgovski tip. Zna špekulirati. Dve leti sem ga bezal iz La Pointa, da bi prišel, pa nič. Seveda ima le malo preobširno župnijo. No, sedaj vidi, da časi zorijo, zorijo prehitro, in da se bo treba podvizati, če hoče kaj duš obvarovati pred tujim vplivom in baptistovskim duhovnikom, ki je tudi semkaj prišel." Hitro se je Peter Crebassa obrnil od okna, kot da se je nečesa domislil.

"Ana, se spomniš božjega muzikanta?"

"Koga misliš?"

"Patra Skola, ki je bil oni dan pri nas. Kako prijazna figura. Okrog nog se mu opelata rjava kuta, preko rame mu visi harmonika. In kamor pride, zaigra tako lepo o Mariji in Bogu in zapoje zraven. Menda je tudi on Slovenec. On bo sedaj prevzel misijon v La Pointu, da bo lahko sem prišel gospod Friderik."

V naslednjih dneh se je Peter Crebassa pomladil skoro za dvajset let. Saj je v njegovi hiši stanoval in maševal duhovnik Venomer. Je tekal sem in tja, spraševal Barago kaj potrebuje in česa ne, mu pomagal z nasveti in denarjem. Misijonarju je bila pomoč izkušnega in dobrega človeka kot nalašč. Skupaj sta uganila to in ono, zlasti ob večerih, ko so misli bolj voljne, sta kovala načrte.

Nekega dne je prišel Baraga na dan z izvirno mislijo: "Veste kaj, gospod Peter. Neka misel mi ne da miru že več dni. Za Indijance nameravam zgraditi vas."

"Vas? Ne razumem," je neverjetno zlogoval stari trgovec.

"Da, vas. Kakih dvajset hišic bi zgradil za začetek. Dokler bodo Indijanci živetarili po vrvamih, jih ne bo mogoče naučiti dela in snage. Za nadnaravno bodo vse bolj dojemljivi, ko bo zunanost urejena."

"Vi ste pesnik, gospod Baraga. Hočem reči: mimo resničnosti gledate. Dvajset hiš. Ali veste, koliko bi to stalo?"

"Okrog petsto dolarjev," je odgovoril Friderik. "Tudi zame je denar največji problem. Vendar pa tudi vem, da je tukašnji indijanski rod zapisan smrti, če tega denarja nekdje ne dobim. Ali mislite, da bodo tuji iskalc bogatih rud kar mirno gledali Indijance tukaj? Napodili jih bodo v gozdove ali pa izkoriščali, da bo grdo, če takoj ne opuste svojega nestalnega življenja in se skupaj ne naselijo. Od vlade bo treba kupiti zemljo, jo razdeliti med posameznike in postaviti hiše. Treba bo preskrbeti tudi nekaj obleke in sobne opreme in poljskega orodja. Vsakemo bo treba dati nekaj gozda, da ga iztrebi in obdela."

NAGRADNI NATEČAJ

ZA GRADIVO BARAGOVE PROSLAVE

Lastništvo "Katoliških misijonov" razpisuje sledeče nagrade za pisateljska in druga umetniška dela o misijonskem škofu Ireneju Frideriku Baragi:

- a) 600.— pesov za CELOVEČERNO ODESKO DELO iz Baragovega življenja.
- b) 200.— pesov ZA OTROŠKO IGRO v zvezi z Baragovo beatifikacijo.
- c) 200.— pesov za BARAGOV PORTRET (približno 1 m visoka podoba, barvna kopija Langusovega portreta) ali BARAGOV DOPRISNI KIP.
- d) 100.— pesov za približno 120 vrstic obsegajoči PESNIŠKI SPEV o Baragi.
- e) 100.— pesov za ZBORNO DEKLAMACIJO naše mladine Baragi v čast.

f) 100.— pesov za besedilo BARAGOVE HIMNE.

g) 100.— pesov za VOKALNO GLASBENO DELO Baragi v čast.

h) 50.— pesov za PESEM O BARAGI.

i) 50.— pesov za ČRTICO O BARAGI.

Gori navedena dela je oddati do 30. maja na naslov: Lenček Ladislav CM, Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina.

Od vsake vrste del bo nagrajeno le eno, in sicer po presoji komisije, v kateri so: Dr. Franc Jaklič, dr. Tine Debeljak, prof. Gerzinič Lojze in Ladislav Lenček CM.

Za vsa ostala predložena dela pa si lastništvo "Katoliških misijonov" pridržuje pravico odkupa, v sestavo zbirke "Baragova proslava".

"Kakor sem rekel, gospod Friderik, Vi ste pesnik," se je Peter počasi obrnil in odšel.

Baraga ni bil hud nanj, saj je vedel, da je zlata duša, da pa je kljub temu, da je goreč katoličan, le preveč trgovski človek, ki računa le z oprijemljivimi sredstvi in premalo računa s pomočjo od zgoraj. Baraga se je s še večjo silo oprijel te misli o indijanski vasi. Dolge ure je predsedel pri papirjih, kamor je risal načrte hiš, jih popravljaj in spreminjal. Kadar ga je trgovec Peter videl s papirji v rokah, ga je vselej le pomenljivo pogledal. In če ga je kdaj vprašal, kaj piše na papirje, je Baraga z majhnim nasmeškom na ustih dejal: "Pesmi." Pa sta kljub temu ostala dobra prijatelja.

Potem se je življenje prepletalo: noči z dnevi, sence s soncem, veselje s trpljenjem. Krsti in birma, nasprotovanja in spletke. Dve leti sta minuli.

Spet je stal Peter Crebassa ob oknu v svoji enonadstropni hiši in zrl po pokrajini. Le da je bila lepša, saj je bila vsa prevlečena z močno belo odejo. Na koncu vasi je uzrl trideset enodružinskih koč, ki so le s strehami kukale iznad snega. Še sedaj bi skoro ne verjel, da so resnične. V srečo mu je bilo toplo ob misli na neutrudnega misijonarja. Tudi belim rudarjem, ki jih je videl v skupinah hoditi po poti, se je poznal Baragov vpliv. Kolikokrat je preždel Baraga pri njih po cele ure in jim kazal na zaklade, ki jih tatje ne kradejo in rja ne razjeda.

"Ana, kaj en človek lahko naredi, če se da Bogu v roke."

"Misliš na Friderika?"

"Na Friderika, da. Ali se ti ne zdi, da je vse drugače tu kot pred dvema leti, ko ga še ni bilo?" "Res ta človek dela čudeže."

"In Bog z njim. V tem času, kar je tukaj, je bil vsaj trikrat v gotovi smrtni nevarnosti, pa se je vselej rešil. Predlanskim bi ga skupaj z Vizonom kmalu požrli valovi Gornjega jezera, lani toliko da nista zmrznila v snegu pri La Pointu. Le posebni božji pomoči se imata zahvaliti, da nista. Zadnjič je tudi prav za las manjkalo, da ni Friderik obtičal v snegu."

"Dolgo se mudi nocoj. Saj je dejal, da bo zvečer tukaj."

"Res ga dolgo ni," je zaskrbljeno zamrmral Peter Crebassa. Stopil je v kot, kjer so bile jaslice. Nažgal je svečko Novorojenemu v čast, da bi se Friderik srečno vrnil. Potem se je spet ustavil ob oknu in nepotrpežljivo iskal z očmi v smer, od koder ga je pričakoval, dokler ni mrak popolnoma prekril snežne pokrajine.

Daleč nekje v brezbarvni ravnini se je premikala bela postava. V očeh ji je gorela groza, grenko so bile stisnjene ustnice. Krplje na nogah so enakomerno drsele v visok sneg. Po zraku je žvižgalo in rjulo, viharji so pometali po ravnini in daleč nekje lomili visoke topole. Hoteli so podreti drsajočo postavo ob tla, pa se jim je vselej uprla.

Ubogi Friderik! Petdeset kilometrov dolgo pot je hotel prehoditi v enem dnevu, ker bi nerad prespal noč v snežnih viharjih pod ledenim nebom. Prav zgodaj je krenil na pot. Potovanje med stoletnimi velikani v gozdu je bilo prav prijetno. Ko pa je pot pripeljala iz gozda, se je začelo trpljenje. Ledeni vihar je rezal globoko v žile, se zaletaval v obraz in žvižgal in pel. Pot je popolnoma zabilisal, tako da je Friderik večkrat zgrešil smer. Burja je dvigala visoke oblake snega, jih povila v vrtnice in spet treščila ob tla. Kot bi se

sprostile peklenške sile in na svoje orgle zaigrale smrtni ples.

Dolgo so Baragi krožile misli nad indijanskimi molitveniki in slovnico, ki jo je prav tedaj pripravljali, nad tem in onem, a sedaj mu ni bilo več do tega. Mrak je že stezal prste po zemlji, ko je bil Friderik že na pol poti. Ob tem času bi bil že doma, ko ne bi bilo viharjev in novega snega. V srcu so se mu jele oglašati črne misli. Petnajst kilometrov na okoli ni žive duše, on pa v debelem mehkem snegu in v strupeno mrzli noči, sam, brez ognja, pa tako izmučen, da bi najraje legel v sneg in zaspal. A ko bi to storil, bi se ne zbudil več na zemlji. Mišice na nogah so se začele upirati, koža na obrazu je pokala. "O, Bog, Ti me varuj!" Svetla misel mu je dala novih moči. Noge so se same premikale, ni jih več čutil. Sneg se mu je prijel obleke in pokrivala. Ves je bil bel. Misli so postale tope. Zdaj, zdaj bo padel v sneg in obležal. A ne

sme, zaradi duš ne sme. Dolga je pot, dolga je noč. Le kje je prva kočja? Le kdaj bo dan?

"Sneženi mož, sneženi mož!" je začel kričati zjutraj Peter Crebassa pred svojim skadiščem, ko je ugledal belo postavo, bližajočo se v vas. Menil je, da je Friderik kje v bližini prenočil, zjutraj se je pa odpravil naprej. Tudi indijanska otročad, ki se je nabrala na cesti, je navdušeno ploskala z rokami: "Sneženi mož, sneženi mož!"

Otroci so se zapodili nasproti ljubljemu pastirju. Tekali so okrog njega ga cukali za rokav in se mu smejali. Pa so takoj videli, da misijonarju leži na obrazu utrujenost, ki je kljub smehu ne more skriti. Minil jih je smeh. Tudi trgovec Petra je Friderik z nasmehom pozdravil, ko se mu je približal. A Peter je takoj razbral Frideriku z obraza strašno noč. In dobremu trgovcu so se zasvetile v očeh debele solze.

JANKO

Pomen Baragove beatifikacije

Čemu razglasa Cerkev v duhu svetosti umrle božje služabnike za blažene in blažene za svetnike? Umrli je v nebesih, pa naj se razglasi za blaženega ali ne. Razglasitev za blaženega bistveno nič ne zveča njegove nebeške slave. Zveličani v nebesih se tudi ne potegujejo za to, da bi bili razglašeni za blažene ali za svetnike. — Čemu torej beatifikacija in kanonizacija?

Cerkev razglasa umrle za blažene in za svetnike iz treh razlogov.

CERKEV SVETNIKOV

Prvi razlog je bistvena ugotovitev, da žive v Cerкви svetniki. Cerkev je v svojem bistvu sveta. V njej morajo stalno živeti tudi taki njeni udje, ki goje čednosti v heroični stopnji. V njej morajo stalno biti svetniki. Z beatifikacijo in kanonizacijo pa Cerkev slovesno ugotovi, da je ta in ta njen ud na zemlji resnično svetniško živel in zato danes v nebesih uživa večno blaženost. Seveda so živel svetniško tudi mnogi drugi, ki še niso razglašeni za blažene ali svetnike in najbrž nikoli ne bodo, toda uradno priznane priče cerkvene svetosti niso, ker niso bili razglašeni za blažene ali svetnike.

Kadar bo papež razglasil našega Baraga za blaženega ali celo svetnika, bo torej Baraga javno priznan kot priča, da je Cerkev sveta. Doslej še noben Slovenec ni bil priznan za tako pričo.

ČAST V ZAHVALO

Drug razlog za beatifikacijo je ta, da se Cerkev na ta način zahvali umrlemu za nje-

gov svetniški zgled. V svojem zemeljskem življenju svetniki navadno ne uživajo slave, vsaj zaradi svojih čednosti ne. Navadno so zaničevani, prezirani, ali vsaj upoštevanji niso tako, kot bi morali biti. Njihova čednost se napačno, večkrat tudi nalašč hudobno razlaga. Še celo njegovi cerkveni predstojniki ga ne razumejo, večkrat sumničijo in zapostavljajo. Svetnik je vse to pretrpel, čeprav ga je bolelo. Toda čednost ne sme stalno trpeti. Zato po določbi božje previdnosti pridejo v Cerкви ure, ko se prezrti čednosti dajeta javno zaščedanje in javna zahvala.

Baraga je v svojem življenju mnogo pretrpel. Sodobniki ga niso razumeli. Njegove čednosti so premalo upoštevali; večkrat so jih tudi napak razlagali. Danes že raste pred nami njegova podoba. Posebno zadoščenje in javno uradno zahvalo pa bo prejel, ko bo razglašen za blaženega.

LUČ V TEMI

Tretji in najpomembnejši razlog za beatifikacijo pa je ta, ker je za blaženega in za svetnika razglašeni postavljen vernikom za zgled krepostnega življenja na zemlji in za njihovega priprošnjika v nebesih. Dve stvari gleda Cerkev v svetnikih. Svetniki so prvič živa upodobitev Jezusa Kristusa. Svetniki so v življenju realizirani Jezusov evangelij. Na njih natančno vidimo, kako moramo tudi mi posnemati Jezusa Kristusa, naš prvi in najpopolnejši vzor. Krščanski življenjski nazor bi bil preveč teoretičen, če ne bi bilo svetnikov, ki nam s svojim življenjem kažejo, kako ga

Baragov spomenik v jugoslovanskem delu
Kulturnega vrta v Clevelandu

je treba predstaviti v življenje. V svetnikih torej Cerkev prvič gleda odlične posnemovalce Jezusa Kristusa, ki so zato naši vzorniki. Toda poslanstvo svetnika se ne omejuje le na njegovo življenjsko dobo. Svetnik je namreč v nebesih božji prijatelj in zato naš uspešen priprošnjik. To je druga od dveh strani, ki ju Cerkev gleda na svetnikih. Svetniki so naši vzorniki in priprošnjiki.

Z beatifikacijo in kanonizacijo Cerkev umrlega slovesno vpiše v uradni seznam blaženih in svetnikov. S tem izjavi dvoje; prvič, da je umrl v življenju takó živ, da nam je vzor čednostnega življenja, drugič pa, da je božji prijatelj in zato naš uspešen priprošnjik v nebesih.

Iz povedanega sledi, da je vsaka razglasitev za blaženega in svetnika zelo pomembna za Cerkev in sicer je vsaka pomembna za vso Cerkev. Razglasitev za blaženega postavi človeka, ki je v svojem življenju nemara opravljal dela, ki so bila svetu skrita ali pa zanj nepomembna, na vidno in visoko mesto v skrivnostnem Kristusovem telesu. Na daleč začne svetiti sij njegovih čednosti in začne se čutiti moč njegovih priprošenj.

SLOVENSKI SVETNIKI...

V zboru narodov veliko pomenijo svetniki. Če še toliko govorimo o katoliški zavesti kakega naroda, o njegovih katoliških ustanovah in delih, je malo, če ne moremo pokazati na

kakega svetnika iz tega naroda. V nadnaravnem duhovnem svetu zastopajo, da tako rečem, narod in sloj svetniki, ki so iz naroda in sloja izšli. Zato je pač nerodno nam Slovence, če nas kdo vpraša po naših svetnikih. V zadregi moramo priznati, da nimamo nobenega svetnika.

Baraga je naš najbolj aktualni "svetniški kandidat", za njim pride Slomšek in še kdo drugi. Trdno upamo, da bo Bog uslišal naše želje in s čudeži potrdil svetost naših kandidatov.

Baragova beatifikacija bo za nas Slovence še posebej pomembna. Z njo bi prvi Slovenec dosegel čast oltarja. V Italiji ali Španiji ima vsako mesto svojega svetnika, Avila na španskem jih ima n. pr. sedem in zelo velikih. Slovenci smo bolj "skromni". Toda enega ali dva bi pa le radi imeli... Saj smo katoliški narod.

Ko bomo smeli izrekati "blaženi" in (pozneje) "Sveti Irenej Friderik Baraga, prosi za nas," bo izpolnjena ta želja našega naroda. Ne bomo več nekako manj vreden narod v katoliški skupnosti, marveč dozorel narod s polnimi pravicami. Zakaž, ne bomo več samo prejemale iz katoliške skupnosti, marveč tudi prispevali k njej.

POMEN BARAGOVE KANONIZACIJE

Pomen svetnika za skupnost pa se ne meri samo po tem, kako je izvrševal svoje dolžnosti na zemlji, marveč tudi po tem, kaj je delal. Pod tem vidikom pač ni vse eno, ali je bil svetnik vratar na samostanski porti, ali pa je bil škof obširne škofije, voditelj svojega naroda ali velik misijonar. Junačka sta seveda oba, tako samostanski brat, ki je postal svetnik pri odpiranju vrat, kot škof, ki je upravljal veliko škofijo, misijonaril in slovstveno deloval. Krščanska junaka sta oba. Oba svetila kot svetli zvezdi na krščanskem nebu. Toda vsak bo moral priznati, da se po pomembnosti za krščansko občestvo vendarle zelo razlikujeta.

Irenaj Friderik Baraga, slovenski duhovnik iz ljubljanske škofije, plodovit in priljubljen slovenski nabožni pisatelj, misijonar med severno-ameriškimi Indijanci in končno ameriški škof in kulturni pionir med indijanskimi plemeni, je opravil v svojem življenju izredno veliko nalogo. Le malo ljudi bi mogli nazgneti, ki so ga v tem dosegli. Ko bo Cerkev tega neutrudljivega junaka razglasila za blaženega, bo zasvetil z vso lučjo ne le med Slovenci, marveč tudi nad Severno Ameriko. V Ameriki bo z njim vred počažben tudi njegov

VERSKOKULTURNI POMEN ŠKOFJELOŠKEGA OKRAJA

Gospod urednik!

Prosrite me, naj Vam napišem za vsak mesec par besed o pomenu posameznih slovenskih okrajev v versko kulturnem razvoju našega naroda. Verjemite mi, gospod urednik, da bi to zelo rad napisal, ko bi tu v pampi imel svojo knjižnico, kot sem jo imel doma (kje je zdaj?), ali vsaj kakšen pripomoček, tako pa sem "navезan" samo na svojo glavo (hvala Bogu! Koliko jih jo je izgubilo!) in na spomin, ki mi izpada — zdi se mi — z lasmi vred... Ne boste hudi, gospod urednik, če Vam napišem članek samo o svojem rojstnem kraju in njegovem prispevku k versko-kulturnemu delu med našim narodom? O njem še nekaj vem, z njegovo zgodovino in spominom na polpreteklost romam po svetu in se v mjslih spovračam nazaj...

Škofja Loka!... Stojim v svoji sobi pred pampo in gledam v širo ravnino... in prav na koncu, ko se obzor že nagiba pod zemljo, tam — se mi zdi — vidim ponosni loški grad in hišo pod njim... in ob njima vso bedno sedanost, ki je ne poznam več in sem ji tujec, in lepo polpreteklost in slavno zgodovino... Vse to stopi pred moje oči, kot da berem knjigo... Da, iz te knjige, ki edina hodi z mano, bi vam utegnil morda napisati par besed... Resnično: tale hip se mi je odprla na tisti strani kot sem jo doživel pred dvajsetimi leti: na loški kamnolom — na rdeči Kamnitnik (ki ga je tolikokrat naslikal naš rojak mojster Grohar — "Sejavec", "Pomlad" — in za njim še večkrat Jakopič (o sreča, da sta dva iz-

virnika prav tu v Buenos Airesu!) —, sem pred dvajsetimi leti popeljal svojega učitelja s praške univerze, starosta slavistov, prof. Murka, ki se je začudil razgledu z nizkega griča: "Toliko cerkvá!" Tedaj sem jih preštel: 44! Morda se jih vidi še več, kadar je lepše vreme."

Ta stran mojega spomina se mi odpira danes, ko z roba našega trideset metrov v zemljo izkopanega "Črnega Kamnitnika" gledam v pampo: nobenega zvonika... nobene cerkve... pa ima to "mestce" (delavsko taborišče) več ljudi kot moja Loka... le na sredi stoji visok lesen križ brez Kristusa: tam je prostor že osem let odkazan za cerkev..., cerkve pa še nikjer ni in ne kaže, da bi bila kmalu... V Loki pa jih vidiš 44...

Da, tam je živel krščansko življenje! Od tam je šlo mnogo živih virov med slovenski narod... od tam mi z vetrom šepče o tem — zgodovina... Dr. TINE DEBELJAK

ŠKOFJE USTANOVITELJI ŠKOFJE LOKE

Ne mislim na škofjo Loko kot na mesto, mislim na ves okraj, na tisto ozemlje, ki so ga skoraj pred tisoč leti (okoli 970) prejeli brižinski škofje v dar od nemškega cesarja Otona in so ga začeli kultivirati. (Kot vemo, so brižinski škofje malo prej dobili v dar tudi posestva na Koroškem od Vrbskega jezera pa do Anrassa, ki se imenuje v ustanovni listini kot zadnja meja — slovenskega kompaktneга življa... Na tem ozemlju so nastali v času ustanovitve Škofje Loke prvi slovenski

"stari kraj". V vsej katoliški Cerkvi se bosta s častjo omenjala slovenski narod in ljubljanska škofija.

Slovinci pa bomo z Baragovo beatifikacijo dobili uradno priznanega vzornika in nebeskega priprošnjika, ki je izšel iz naše zemlje.

KDAJ...?

Kdaj bo Baraga razglašen za blaženega? Ne vemo točno. To na vemo, da je ta razglasitev odvisna tudi od nas. Za beatifikacijo se zahtevajo tri sestavine, namreč svetniško življenje tega, ki naj se razglasi za blaženega, zanimanje njegovih prijateljev in Cerkve in tretjič božje potrjenje. Kar se tiče prvega, Baraga je svoj del izpolnil. Živel je svetniško; o tem ne dvomimo. Toda to samo za beatifikacijo še ni zadosti. Treba je se ljudi, da se z zaupno molitvijo obračajo k Baragu, naj bi Bog na njegovo priprošnjo storil ču-

deže. Vrh tega pa je potrebno sprožiti in vztrajno voditi vse postopke, ki jih Cerkve zahteva preden koga razglasi za blaženega. Če nihče teh postopkov ne sproži, beatifikacije ni. Če se ti postopki, ki so dolgi in zapleteni, ne vodijo z veliko potrpežljivostjo in vztrajnostjo, do beatifikacije ne pride.

Kdo naj se v Cerkvi zanima za beatifikacijo našega rojaka Baraga, če se ne bomo mi Slovenci?

Dobro pomnimo: Baragova beatifikacija bo v prvi vrsti pomembna za nas Slovence. Prav tako pa tudi v prvi vrsti zavisi od nas samih, če bo kdaj do te beatifikacije prišlo.

Zato: več zanimanja za Barago; več molitve k njemu. Prosimo vsak dan, da bi Bog poveljeval svojega služabnika, našega rojaka, Baraga.

Za našo zadevo gre!

DR. ALOJZIJ ODAR

zapisani teksti, molitve, znane pod imenom "Bržijski spomeniki"! Tu ob sotočju Poljanščice in Selščice je bilo že majhno naselje — Loka (zdaj Stara Loka), ob grič pod Ljubnik so zgradili novi oblastniki **stari grad**, ki je zdaj v razvalinah (nad "Žegnanim studenčkom!"), potem pa svoj veliki grad na vzpetini "loke v sovodnju"; v njem je bival škof, kadar je prišel med nas (eden je pal čez kapucinski most, katerega je sam zgradil, in je zdaj pokopan v nunski cerkvi), sicer pa njegovi oskrbniki. Kmalu je okrog gradu zrastle mestice, ki je dobilo ime "**Škoflji v Loki**" t. j. "**Škofijski v Loki**" (od tod **škofja Loka**). Zelo pomembno ime! Grad je imel lepo kapelo, iz katere so stari spomeniki še ohranjeni; za dužno pastirstvo pa so skrbeli redovi, kakor klarisinje in pozneje kapucini. (Koliko gradi, važnega tudi za cerkveno življenje so nam podali zgodovinarji domačega kraja: Dr. Franc Kos iz Selc, župnik Pokorn in dr. P. Blaznik, oba iz Škofje Loke!

SLIKANI VERSKI SPOMENIKI — CERKVE

Da se iz takega "škofijskega" središča razvijalo živahno versko življenje, je gotovo. Nismo pisanih spomenikov iz časov srednjega veka, toda imamo slikane, in te velike kulturne in umetniške vrednosti. Ne vem, če se zavedajo Sušani, kolike vrednosti je njihova cerkva na polju s prelepimi angeli nad glavnim oltarjem! Spadajo med najlepše anjele in so verjetno delo prav loškega mojstra. Godeščani so imeli lepe freske na zunanjem pročelju cerkve, toda zdaj je ob njo prizidana streha: če greš v podstrešje, vidiš na steni pomembno fresko Judeža Iškarijota, ki visi na veji in se mu je razparal trebuh, iz katerega pa gre: otročiček, to je duša... Svoj čas sva s pisateljem Pregljem pod vodstvom dr. Steleta gledala to podobo in prav ta motiv iz Godešič je opisan v "Plebanusu Joannesu". Gostečani pa imajo najlepši cerkveni strop iz

Znameniti Hribec pri Škofji Loki

tega časa, ki je še danes izredno ohranjen. Vse to so dokazi žive verske misli tega zgodnjega časa, katerega največja dragocenost pa sta dve cerkvi: **farna v Loki in v Crngrobu**. S farno cerkvijo v Kranju tvorijo tri izredno dragocene cerkvene arhitekture, ki jih je postavil **loški stavbenik**; ta je take stavbe postavil tudi na Čedadskem, od koder je vodila svoj čas velika cesta iz Italije mimo Tolmina v Liko, Kranj in naprej. Ob tej poti so zrastle te tri velike gotske stavbe z bogatimi slikami (loški strop in rozete ob sklepih reber), zlasti pa v Crngrobu, ki je eden najpomembnejših umetnostnih spomenikov v Sloveniji sploh. Pred leti odkrite freske o rojstvu Marijinem, zlasti pa stenska slika "**cehovski**" **Kristus na Križu**, ki je najizrazitejša podoba srednjeveške Loke: ob Križanem so vpodobljeni posamezni "cehi", ki so tako stopili pod varstvo samega Odreženika...

KRŠČANSKI CEHI V LOKI — ŠKOFJELOŠKI PASIJON

Ta znamenita podoba je predragocen dokument **srednjeveške globoke vere in stanovske organizacije**, ki je v Loki in okolici še zdaj živa v "**cehovski**" ali "**cunfarski tradiciji**". Protestantizem je ni mogel omajati, saj vemo, da so prav "**Puščenci**" dejansko s kamenjem napadli protestantskega pridigarja in pisatelja Dalmatina (Tavčar je pozneje opisal v eni svojih novelic "**Vita vitae meae**" preganjanje takega protestantskega pridigarja v Poljanski dolini). Škof Hren je prišel v Loko in na gradu zažgal protestantske knjige. Loka je zaživela zopet svoje izrazito katoliško cerkveno življenje, kakor so ga vodili zlasti kapucini. Klarisinje pa so skrbele za ženski naraščaj in za bolnike. Iz takega "**cehovskega**" združevanja obrtnikov je nastal znani "**škofjelški pasijon**" **patra Romualda** (začetkom prvih desetletij 1700): po mestu so posamezni "cehi", stanovi, obrtniki, vozili na vozovih igralske skupine Kristusovega trpljenja, ki so na določenih krajih mesta v procesiji izdeklamirali svoj tekst in šli dalje, da ga na drugem kraju ponove. (To procesijo je literarno opisal v noveli Pregelj v "Osmero pesmih"). Ko smo pred dvajsetimi leti oživljali obrtniško tradicijo s I. Obrtniško razstavo, ustanavljajoč loški muzej, sem postavil znova na prostem (na dvorišču nove šole) ta "**škofjelški pasijon**" v obliki procesije čez ogromni oder (ki ga je opremila Bara Remčeva) in kazno je bilo, da se bo ustalila v Lokij tradicija slovenskih "**oberamergauskih**" pasijonskih predstav, kot so v Argentini v Tandil. (Če se ne motim, so nekateri vidnejši Ločani ob pregoni v Srbijo obljubili, da bodo vsakih deset let obnovili ta stari slavni slovenski pasijon, če se bodo srečno vrnili iz pregnanstva. Upam, da se jim bomo mi — pregnanci iz sveta — z velikim navdušenjem pridružili ob svoji vrnitvi...). Vsak Ločan še vedno živi s to "**cehovsko**" tradicijo, dasi morda sam dobro ne ve. Kako smo se nekega leta pri telovski procesiji postavili študentje, ko smo nosili največje bandero "lončarskega

Škofja Loka z gradom

cunfta", čeprav nismo "lončarji", dasi smo potomci "Hafnerjev". Pa je tu še "kovaški" bandero in "čevljarstvo" itd. Še danes se nosijo in so v ponos fare. "Cehi" še obstajajo in so versko živi: vsak zapisanec v "ceh" (čeprav ne izvršuje te obrti, pa je vpisan le, da se ohrani tradicija) je ob smrti deležen ustanovnih svetih maš in člani ceha mu nosijo ob krsti velike sveče. Na dan sv. Krišpina, patrona čevljarstva ceha, so se zbrali člani tega ceha pri ustanovni sveti maši, nato pa so šli v gostilno, pregledali vse listine z debelimi pečati, ki jih hranijo iz roda v rod v težko okovani skrinjici (moj oče je bil mnogo let varih take cunftarne skrinjice!), nato pa pijejo iz velikega škornja... pri drugih cehih pa iz starodavnega majhnega sodčka. Ugotove, da je vse v redu, in se razidejo do prihodnjega godu svojega patrona... Le ob smrti člana, ob ustanovnih mašah in cerkvenih slavnostih (Velika noč, Telovo) se zberó in dajo novemu času stari sijaj... Tedaž vihrajo stara cehovska bandera na glavnem trgu... in ob nebesu nosijo debele sveče "cunftarji". Tako je srednjeveška cerkvena bratovščina živila prav v naše dni in bila še vedno živ člen v verski tradiciji našega mesta kot morda nikjer drugje v naši domovini.

Kulturni sad take povezanosti še pred časom te procesije je bila tudi ena prvih župnijskih šol v Sloveniji, o čemer priča spominška plošča na hiši "z velbom" ob farni cerkvi. Župnik in šola sta bila torej eno, še preden se je začela svetna šola za Marije Terezije, pri katere uvedbi je veliko sodeloval loški glavar Edling in tudi neki drug Ločan, ki mu ta hip ne vem imena.

V ČASU BAROKA: HRIBEC

Čas baroka, religioznega navdušenja za tesno sodelovanje s cerkvenimi obredi je naše podružnične cerkve napolnil z zlatimi oltarji, ki so tako značilni za vso loško okolico in so dobili najlepšo obliko v znanih dražgoških oltarjih, pred katerih vrednoto se je ustavila celo nemška surovost in so jih rešili, ko so vso vas požgali. Pa tudi baročna književnost je dobila med Ločani svoje duhovske pisatelje. Naj imenujem jezuita **Basarja**, odličnega pridigarja in pisatelja; potem kamniškega župnika **Paglavca**, ki je bil sin uslužbenca loškega gradu. Poseben pomen pa ima Sušan **Steržinar**, župnik pri sv. Frančišku pri Gornjem Gradu, ki je ob tej božji poti napravil prvo slovensko Kalvarijo, javni križev pot kot je loški "**Hribec**", dvigajoč se ravno nasproti njegove rojstne vasi. Ali ste Sušani kdaj mislili na svojega sovaščana izpred dvesto let, začetnika tistega lepega postnega običaja, ki je bil v Loki tako priljubljen, kadar ste za Grabnarjevimi ali Bučarjevimi molitvami stopali od kapelice do kapelice?

FRIDERIK BARAGA

Prosvetljenstvo se je v Loki in okolici uveljavljalo v glavnem po Edlingu v težnji za novo šolo, ki je bila v tesni zvezi z veroučenjem, kljub temu, da je dajal poudarek realnim vrednostim. (Mimogrede omenim, da v naši okolici ni manjkala tudi "liberalni" duhovnik, Kuralt iz Žabnice, ki je izstopil iz stiškega samostana in bil pozneje eden glavnih "freigeistov" svoje dobe, živeč v Galiciji.) Toda prav blizu od njegove rojstne vasi — iz Šmartna pri Kranju je prišlo novo versko prerojenje s časom romantike. Tam je bil za

FANTOM IN DEKLETOM

BESEDA SLOV. FANTOVŠKE ZVEZE

Mnogo smo že razmišljali o tem, kako bi prišli fantje v tujini do svojega glasila. Nagli smo vsaj zasilno rešitev: zaprosili smo konzorcij "Duhovnega življenja", ki je najbolj razširjen list med slovenskimi izseljenci, da nam v vsaki številki odstopi nekaj strani, kjer bi se lahko slovenski fantje malo razpisali. Z veseljem in blagohotno nam je bilo ustreženo.

Tako se danes prvič oglašamo in vas, vse fante širom tujih zemlj, vabimo, da se nam pridružite.

Pišite o vsem, kar vas zanima in bi verjetno zanimalo tudi druge, zlasti vse iz duhovne borbe slovenskega fanta v tujini.

Tako se bomo medsebojno seznanjali in bodrili, si bomo gojili narodno zavest in tisto sveto idejo, zaradi katere smo morali od doma.

Bog živi!

Slovenska fantovska zveza
Buenos Aires, Argentina

Pisma pošiljajte na naslov: Korošec Ivan, Calle San Juan 67, Berazategui F.C.N.G.R., Buenos Aires, Argentina.

KDO SEM?

Slovenski fant sem, ki nosim v svojem srcu Boga in domovino.

Vse močnejša postaja v meni vera. V trpljenju in preizkušnjah je postala kakor granit.

Burna mladost in tujina, skozi katero hitim, mi nastavlja zanke, vabita me na pota, ki vodijo proč od Boga. Toda moj cilj je jasen

ni pot k Njemu! Je ravna; z nje me ne zvabi nihče in nobena stvar.

O mati, ki me čakaš tam daleč v skrbi in strahu, da se ne izgubim na tujem, še vedno čujem tvoje besede, tvojo prošnjo ob slovesu: "pa na Boga ne pozabi...!"

Ne boj se, mati. Bog živi v meni in močnejše kot tačrat, ko sem odhajal. Ne le zato, ker je taka tvoja želja, mati, ampak ker sem Ga tudi sam doumel. Spoznal sem Njegovo moč in dobroto. Iz vsega stvarstva mi veje duh Njegove vsemogočnosti, na vsakem koraku Ga čutim — svojega Stvarnika.

In domovino nosim v svojem srcu.

Poslušam nje pesem med žitnimi polji; vrisk, ki odneva od naših gora. Gledam prežerno mladost med zelenimi griči in vero naših ljudi, ki je napisana na tisoče križih po naših razpotjih in belih cerkvah, ki se kopljejo v soncu po naših vrhovih. In tajno šumeči gozdovi in jezera, bistri studenci! Oh, tako lepa je ta zemlja naša! Kakor velik kristal je ta naš dragoceni dom v neizmernem vesoljstvu.

Pa spet mi zasije kot solza med gubami trpečega lica.

Med brnečimi traktorji čujem kletev njih, ki jim rujejo mejnike stoletnih gruntov. Gore več ne vriskajo; od njih odneva klici sile po pravici življenja. Vidim mladost, usuznjeno v strasti, ki ogoljufana, z bledimi lici in kninimi očmi brez cilja, topo gleda v svet. Gledam križe po naši zemlji, ki padajo čez grobove naše pokopane mladosti. In gozdovi ne pojejo pesmi, šepetajo molitev preko grobov in iz njih polzijo krvavi studenci.

O gruda domača, tako te često premišljam, tako te nosim v srcu po širokih tujih cestah. Morda te zato še bolj ljubim, ker te gledam

kaplana mladi graščak in bivši dunajski jurist Baraga (še zdaj je v oltarju podoba, ki jo je slikal z lastno roko!). Loška in starološka duhovščina sta se mu protivili — zato je šel v Metliko in od tam v Ameriko. Ko pa se je vračal med Slovence, je vedno prišel pridigati tudi v Loko ter je od Ločanov prejel mnogo daril za svoje Indijance. (Pa tudi še v nekem drugem smislu je bil Baraga z loškim okrajem

v zvezi: poljanski rojak, jurist dr. Dolinar, neduhovnik, oženjen pobožni laik, je bil profesor cerkvenega prava v Ljubljanskem semenišču; Baraga je kot dijak v Ljubljani stanoval pri njem — začela se je buditi ljubezen med njegovo hčerko in Barago; še kot dunajski jurist se je spominjal. potem pa je šel v bogoslovje in Dolinarjeva hčerka je kmalu umrla...) (SE NADALJUJE)

trpečo, ker vidim solzo na tvojem izmučenem obrazu.

Moja misel je vedno pri tebi, vsak dih je s teboj in hrepenenje po tebi je tako veliko! In ponosem sem nate, o zemljica naša! O tvoji slavi bom pel v tujini.

Ko pa se bodo zdrobili okovi, se povrnem k tebi in spet bom ponesel križe na tvoje vrhove!

NAŠI VZORI

“Čisti rod je močan rod, je zvest in sposoben za plemenito borbo, ki človeka dvigne.

Naj govore in pripovedujejo, kar hočejo, resnica je, da so zrastle med nami čisti fantje, ki jih je Bog izbral za najtežje borbe in so vztrajali do zadnjega zvesti.

Imena **Janez Pavčič**, **Vinko** in **France Mravlj**, **Lojze Grozde** in še druga bodo večno blestela. To so imena junakov tisočkrat močnejših in pogumnejših kot njihovi morilci.

(Iz govora škofa dr. Gr. Rožmana)

V naslednjih kratkih odlomkih bomo boljše spoznali enega izmed naših junakov, naših sovostnikov — **Janeza Pavčiča**. Poskušali bomo zajeti veličino njegove borbe, njegovih žrtev in odpovedi. Poizkušali pa se mu bomo tudi približati, mu slediti in nadaljevati njegov boj v fronti Kristusovi. (Podatki so vzeti iz obširnega življenjepisnega gradiva, ki ga je po naročilu škofa dr. Rožmana še v domovini zbral prof. Wolbang.)

* * *

Tam doli pod Ljubljano, kjer Gelevec končuje svojo grbo v širokem Marožniku, se stika prijazna vasica **Bizovik** pod obronke gozdov v dolino.

Tu med griči je rasel **Mežnarjev Janez**. Sāma kipeča mladost je vriskala iz njegovih rdečih lic in na nasmejanih ustnih je bila pesem čiste fantovske duše.

Po končani meščanski šoli je vstopil na učiteljske. Ves je gorel za poklic, za mladino. Hotel je postati lik pravega katoliškega vzgojitelja in narodnega učitelja, nasproti tolikim zgledom slabih učiteljev, katerih vzgoja je bila le posredna priprava na brezbožno revolucijo.

Neustrašen mladeč je šel v življenje proti strupenim tokovom komunizma in materializma. Bil je eden tistih, ki si jih je želel nadškof Jeglič v svoji celjski oporoki, ko je dejal: “Živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo, velik, ker dela mučenike in nam daje velike može... Upam pa, da vas ta hudobija ne bo niti zapeljala niti oplajala, ampak, da se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju.”

“Naj pride karkoli, od svoje ideje ne odstopim niti za las!” je bil **Janez** odločen, ko so ga domači svarili v strahu zanj.

Kot **Kristus** je imel tudi on mnogo sovražnikov, ker je oznanjal odpoved, ljudje pa so hoteli uživanja! In končal je kot **Odrešenik** — mučen, a s svojo plemenito žrtvijo, ljubeznijo do bližnjega je zmagal, da osreči tisoče, ki bodo ob njegovi žrtvi in zgledu našli milost spreobrnitve.

NOVOLETNA

(Spomini iz leta 1943)

V samotnem stolpu polnoč je odbila cerkvena ura na stoletni zvon in v daljo leto staro potopila... Strahotno v noč doni udar ob bron.

Pri oknu sem slonel... Narava bela skrivnostno lepa, tiha je nocoj. A čuj! Ko polnoč je iz lin zvenela, udarcev je odmev našel nebroj.

Iz gozda zadoneli smrtni spevi so strojni, pušk, topov in ročnih bomb... Roke sem sklenil: Joj, že prvi dnevi dobili so pečat mrtvaških tromb.

“Zgodaj je končal, pa je izpolnil veliko let” (Modr. 4, 13). Ni sicer ustvaril izrednih dejanj, niti ni zapustil učenih pisanih besed. Toda iz vsega njegovega življenja, delovanja in pisane zapuščine, izžareva čudovito uresničen bogat nauk katoliške vere odločnega mladca.

Bil je goreč evharistični apostol, poln usmiljenja in sočutja do bližnjega, kremenit, globoko usmerjen katoliški značaj.

“Vstanimo že enkrat iz tega polovičarstva in povejmo jasno ter odločno besedo. Naš čas pozna samo dve poti: H Kristusu ali satanu!” je dejal, ko je videl omahovanje nekaterih, ki bi radi služili obema.

Na trdem klečalniku in hladnih stopnicah obhajilne mize si je utrdil svojo vero. V vztrajnih molitvah se je razgovarjal s svojim Bogom, ki mu je dajal smernic in moči v njegovem boju. Spoznal je, da je možna rešitev sveta in slovenskega naroda samo po pravni obnovi duš, po močnih, klenih krščanskih značajih.

Pavčičev vzor nas vabi, da se odpovemo vsemu, kar nas vznemirja ali zapeljuje, da stopimo krepkeje in odločneje v Kristusovo četo za zmago križa. On nam daje poguma, da se znebimo boječnosti in malodušja. Ob svetlem liku mladega junaka, bomo doumeli besede sv. Avgušтина: “Zase si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počije v Tebi.”

BITI ODLOČEN!

V neki delavnici v kraju **Yury** blizu **Pariza** so prinesli nekega dne tovariši **Avgusta Bodina** v delavnico križ in ga položili na njegovo delovno mizo. Ko je **Bodin** prišel v delavnico in zagledal križ, je takoj razumel, da so se hoteli norčevati. Toda ni se zmedel, vzel je križ, ga goreč poljubil, poiskal žebelj in kladio, skočil na delovno mizo in nad svojim prostorom pribil križ.

Ko je mladeč stopil v delavnico, so se vsi smejali; ko je skočil na mizo, so se nehali smejati; ko pa je svoje delo opravil, so ga vsi občudovali.

Bodin mi je zgled junaštva.

Nikogar se ne boj, razen svoje vesti. Vest je glas božji!

VSEM SLOVENKAM PO SVETU PRISRČEN POZDRAV!

Kajne, saj ste nas že vse spoznale na sliki, ki smo Vam tjo poslale z našega izleta? Takrat smo si za ves dan privoščile sonca, narave in svežega zraka. Slabo vreme nas je hotelo oplagiti, toda me smo bile že ob 9 v Lujanu. Tam smo imele slovensko pridigo in se udeležile sv. maše, se slikale za Vas in si opoldansko kosilo kar same pripravile. Popoldne pa smo se žogale, pele in veselile naše mladosti. Ure so kar prehitro minevale in ko je bilo razpoloženje najlepše, smo morale na vlak. Seveda pa smo Vas spotoma še enkrat prav topla priporočile Brezjanski Mariji v varstvo. In ko smo se doma odpočile od dolge vožnje, smo naprosile še "Duhovno življenje", ki Vas vsak mesec obišče, če Vam smemo kar po njem poslati naše pozdrave.

V njem pa smo dobile svoj deklinški kotiček. Vse naj bi se z njegovo pomočjo združile v lep slovenski šopek: One izpod Triglava in s Krasa, iz štajerskih in prekmurskih gor, pa tudi iz Notranjske, Primorske in Koroške. Vse, prav vse!

Toda, bo mogoče združiti vse v šopek, da ga bo vsak vesel videti in da bo v ponos slovenski zemljici? Skromno vijolico bo težko povezati z vrtnico, ki je mogočna, in kakšna bi menila, da je roženkraud predivje zelenje ob vzgojeni narcisi. In trobentica bo že zdavnaj ovenela, ko bo teloh še poln moči stal pokoncu...

In vendar je vse to eno cvetje, ena domača zemlja, ki nas veže, in en življenski sok, ki nas poživlja!

V naravi najdemo sožitje. Košato drevo daje senco slabotni cvetki in žito slaku, da se more vzpenjati v višine.

Tudi me se učimo in vzgajamo druga ob drugi: planinka stoji ponosna v skalovju, ona nas bo učila moči in trdnosti v bojih, ob nageljčku pa, ki kaj rad povesi glavico, bomo sklenile, da nočemo pokazati v svet vsega, kar srce čuti. Morda je krizantemo potrl zgodnji sneg in je fajgeljnov cvet umorila nenaдна slana. Tema bo treba novih upov, moči in snovi.

Vse se bomo našle v našem kotičku: dijakinje iz USA, učenjaki iz Španije, one, ki vezejo v Afriki, in tiste, ki pometajo v Angliji. Pa tudi argentinske tkalke se nam bodo pridružile in pripovedovale o svojem delu.

Da je vsa učenost brez Boga prazna, nas bodo poučile one s knjigami — in da je po delu treba počitka, spanja in smeha, nam bodo govorile izkušenske. Služkinje bodo rade pripomnile, da je le v čistem stanovanju, čistem telesu in duši veselje doma; kuharice pa bodo vztrajale na svojem, da sta tudi šivanka in kuhalnica poroka prihodnje sreče. One iz tovarn bodo utrjene dopovedovale, da človek ni le stroj, ampak telo z dušo, ki tudi potrebuje svojega razvedrila in hrane.

Naukov, nasvetov pripovedovanja in izkušenj ne bo konec. Kaj ne, da ne? Saj se nam pridružite Ve vse!

Vaše sestre iz Buenos Airesa

SVETI OČE O POSLANSTVU DEKLETA IN ŽENE

V teku zadnjih let se je družabni položaj žene hitro in močno razvil. Žena je bila potegnjena iz svetišča družine v razsežno in razgibano javno življenje. Danes izvršuje žena iste poklice, nosi iste odgovornosti, je deležna tudi na političnem polju istih pravic kakor mož. Ta nenadni preobrat je kot močan tok prodrli nasipe, ki sta jih zgradili narava in navada, potegnil je s seboj ženo, grozeč ji vzeti krono najplemenitejšega dostojanstva in iztrgati jo njenemu poslanstvu materinstva. Bilo bi zaman na~~z~~protovati in obsojati tak preobrat, vendar je treba preprečiti nevarnost, ki jo prinaša. V tem pa obstoji naše poslanstvo.

Pred vsem imejte pogum javno izpovedati svojo vero, kjerkoli, kamorkoli vas je postavila božja Previdnost. Najsi bo to v uradu, v trgovski hiši, v tovarni, v šoli, v laboratoriju ali v bolnišnici; kjerkoli ste, bodite zgled katoliške mladine, ki se zaveda svoje vere, ki pozna njen nauk, ki izpolnjuje njene zapovedi, ki jo podpira in brani, kadar je treba. Brez dvoma to zahteva trdnosti in gospodstva nad seboj, moči, da zavrne kakršenkoli napadalski poskus, da prenese vsako potrebno odpoved in žrtev. To je najmanj, kar se more pričakovati od krščanske mladine.

SV. NEŽA 20. STOLETJA SV. MARIJA GORETTI

V svetem letu je Pij XII. proglasil dvanajstletno deklinco k svetnikom. Bilo je močno naznanilo svetu: krepost čistosti ima vrednost kot pred stoletji. Terjala je mučeništvo male svetnice.

Angelska mladenka je podoba tako lepega in čistega bitja, da zbudi v dušah, katerim je znan njen lik, globoko občudovanje, strmljenje, rekli bi — božanski čar. Duha dvigne k nebu, k plemenitosti.

Njen neizmerni strah pred grehom, posebna ljubezen do čistosti, močna volja, da je odbila prilizovanje in grožnje, njen pogum, da je raje izvolila smrt, kot pa da bi privolila brezvestnemu mladeniču, vse to jo je približalo sv. Neži in jo kličejo: "Sv. Neža 20. stoletja."

Bolj kot v knjigah, se njeno življenje operva v nebesih. Kajti ona sama je sveta pesem, mogočen spev devišstva in mučeništva. Ti dve odliki sta najdragocenejša dragulja, ki moreta krasiti krščansko dušo. In prav ta dva uglašata neminljiv slavospev snežnočiste mladence.

Naj nje plemenitost vžge v dekličkih dušah še večjo ljubezen do angelske kreposti, ki vedno bolj izginja v mlakužah modernega sveta! Naj budi v materah čut, da vzgoje otroke v vzvišenih idealih vere in katoliške morale! Naj čuva slabotne v bojih in izorasi milost usmiljenja in kesanja vsem zaslim!

SREČNA SEM

Zadnjič je v tovarni pri stroju poleg mene kar na lepem bruhnila v jok moja sodelavka, kakih 20 let stara Argentinka.

"Pa kaj vam je, Inés?" sem jo hotela potolažiti. "Ste bolna? Vam je kdo umrl? Ste izgubila denar? Vam je fant kaj naredil...?"

Tako sem jo vpraševala, a sem na vsako vprašanje dobila odgovor: Ne.

Kaj neki jo tako hudo mori? Kaj bi jo še moglo tako prizadeti — sem premišljevala.

Tedaj se ji je jok malo polegel. Globoko je zajela sapo kot otrok in mi začela pripovedovati: Cel december se je veselila nove obleke, kolikokrat jo je šla pomerit, enkrat je še "siht" pustila zato... fantu jo je do podrobnosti opisala, predstavljala si je, kako lepa bo na božični dan stopila preden — pa se je vse podrlo. Oblast je zaprla atelje, češ da je gospodinja protizakonito navijala cene..., Inés pa je dobila na sveti večer popoldne nedodelano obleko nazaj, ki je tedaj pač nobena druga šivilja ni hotela vzeti v roke. Seveda, saj so imele že vse nedodelanih oblek čez glavo...

In tako je Inés že nekaj dni neutolažljiva... "Meni gre vse narobe, jaz sem nesrečna...", mi je še pristavila in znova zajokala.

Saj je res malo bridko, če ne dobiš za praznike naročene nove oblek. Pa vendar, ali je to že kaka nesreča, ali kaže radi tega jokati, v praznikih slabe volje biti...?

Stroji so brneli, belo dekliske roke so jim stregle, tudi moje so hitele sem in tja — v duši pa sem premišljevala...

Uboga Inés! Kako trdo bo zate žizljenje, če si boš take stvari jemala k srcu, če boš radi malenkosti toliko trpela!

V primeri z njo bi potem takem morala jaz prav za prav kar pod vlak!

Ona ima očeta, mamico in druge domače, pa domovino. Lepa je, zdrava in dobrega, zanj je predobrega fanta ima; vsak čas bo dozidal hišo in se poročita. Pa se počuti nesrečno in pravi, da ji gre vse narobe...

Moja domovina pa je daleč, daleč; v njej na svojo hčerko čaka osiveli oče, na edino, ki mu je ostala, drugih ne bo več nazaj; jaz sem tu sama, fant mi je ostal v Angliji in Bog ve, kdaj pride, če pride... Nisem več tako mlada, posebno lepa nisem bila nikoli; zdrava zaenkrat sem še, a če zbolim...?

Jaz da, jaz bi pa res lahko zajokala — ob premišljevanju tega mojega nič rožnatega položaja, po človeško gledano.

Skoro zajokala? Saj mi je solza že spolzela po licu... Brž si jo utrnem, da je Inés ne opazi. Hitro si priklidem v zavest moje zdravilno geslo, ki me vedno znova dvigne, in — skozi solze mi je posijal sončni žarek veselja in sreče...

Auuuuuuuu..., zatuli sirena.

"Siht" je končan. Hitro uredim še zadnje

drobnarije, nato še sebe v oblačilnici in že sva z Inés na cesti.

Mrka, slabovoljna stopa poleg mene. Prijem jo pod roko.

"Inés, pozabite na tisto z obleko. Ni vredno! Poglejte, kakor mala senčica je to v toliki luči vaše mladostne življenjske sreče..."

In sem ji govorila, kaj vse lepega ima ona v življenju. Potem sem ji povedala, kako jaz vsega tega nimam... Tako sem jo pomirila.

"Saj res, premalo mislim na to, kaj imam; preveč pa na to, česa nimam..."

Dvignila je svoje lepe, široke oči proti meni in me hvaležno pogledala. A tedaj ji je vstala nova misel, vprašanje; pogled ji je izražal sočutje z menoj:

"Péro usted, como puede estar siempre tan contenta, tan feliz... usted, pobrecita..." (A vi, kako morete biti vedno tako zadovoljna, tako srečna — vi, ubožica...)

Pri tem me je zaustavila, čakajoč odgovora. Prišli sva prav do cvetočega parka pred belo cerkvico v Ramosu, z zvonikom, kipečim v nebo, in s križem, visoko se odražajočim na oblačnem nebu.

Spomnila sem se svojega gesla. Neizmerno srečno sem se spet začutila in veliko, močno, lepo, kot je bila srečna in velika in močna in lepa tista žena, ki je to geslo sama živela in ga meni in tolikim, tolikim dala...

"Dios mi basta... — Bog mi zadostuje...!" (Sv. Terezija Velika.)

Komaj slišno sem dahnila to meni največjo besedo. Potem sem obmolknila. Tudi Inés ni spregovorila.

Ne vem, kako dolgo sva molčali. Ko sem se ji ozrla v oči, sem jih videla široko uprte vame. Čudila se je, razumela, vendar ne doumela. Kot toliko ljudi, ki razumejo, da more biti človek srečen že samo v Bogu, a tega ne doumejo, ker tega nikdar ne doživijo... Ubožci!

Poslovili sva se.

Stopila sem proti cerkvi, razmišljujoč.

Ni Inés nesrečna radi nedodelane obleke, pač pa je nesrečna radi nedoživljanja Boga... Nisem jaz nesrečna radi svoje osamljenosti v tujini, pač pa sem neizmerno srečna, ker doživljam Boga.

Pokleknila sem pred tabernakelj:

"Moj Bog — moje vse...!"

"Moj Bog — hvala ti zate, za mojo srečo..."

Inés — čuj, jaz sem srečna, kljub vsemu! Bodi srečna tudi ti tako!

KAJ PA K TEMU REČETE?

Andreja zadnje mesece zelo trpi. Ko bi vsaj vedela, zakaj se trudi, komu naj posveča svoje mladostne moči, bi se ji zdeli dnevi mnogo bolj sončni.

Tako pa živi brez cilja, Da hoče v nebesa, to že, ampak kaj bo prej, teh 60, 80 let, ki jo morda še čakajo, ne ve. Sama je. V tovarno hodi, vsak dan; do kdaj bo hodila, ne ve; morda do smrti...

Tako BREZ CILJA ne more naprej. Ali naj

se izobrazí in posvetí novému poklicu? Morda bo v njem našla svoj namen. Toda, kakšnem? Učiteljica, bolničarka, izurjena tovarniška moč? Kaj, če jo Bog kliče v samostan? Ali

pa naj mirno čaka na fanta in zakon? Če kdaj pride...

Andreja si ne ve odgovora. Od Tebe ga pričakuje. ODGOVORI, SVETUJ JI V DŽ!

DRAMA V PETIH DEJANJIH

Mala Bretonka, pravcati cvet svoje dežele, Anita po imenu, je videla komaj 18 pomladi. Njeni starši niso bogati; posedujejo malo posestvo, katerega obdeluje domača družina. Seveda, delo je trdo, vendar zdravo... in zadosti brezskrbno...

Vse gre dobro in so v svoji skromnosti kar zadovoljni.

Nekega dne, ko so uprav izkopavali krompir, je dobila Anita obisk. Iz sosednjega trga jo je prišla obiskat njena znanka. Toda ta je v službi v Parizu.

Ta dekle, v kričeči obleki, se je posmehovala modremu Anitinemu predpasniku in njenim umazanim rokam.

"Koliko pa zaslužiš s tem izkopavanjem zemlje?"

"Sama ne vem... vendar živim..."

"Ti imenuješ to 'življenje'? Imam zate lepo mesto v Parizu... Dobro plačano... ni treba nič delati... mesto hišne, in to s takojšnjim nastopom. Plačana vožnja in obleka."

Nekaj dni nato mučni prizori na mali kmetiji.

Anita, popolnoma osamljena, hoče na vsak način v Pariz.

Bretonec, popolnoma na koncu s prepričevanjem o nasprotnem, pošlje svojo hčer k župniku, vprašat za svet.

Medtem ko mu Anita z vso vnemo razkriva svojo zadevo, jo on samo gleda... Ta mala... on jo je krstil. Je tako nežna, vesela, ljubka in prav nič ne pozna življenja... kot ptiček pred mačko.

Zato ji odvrne s trdim, rezkim, vendar očetovskim glasom:

"Anita, ako greš, si izgubljena."

"Končno se vendar ne izgubijo vsi."

"Toda ti... ti... ti si izgubljena."

Kljub temu je dekle odšlo z mestno gospodinjico.

Zares je dobila mesto hišne pri neki pariški družini.

Spočetka gre vse dobro... zelo dobro... predobro.

Koncem nekaj mesecev je Anita kar omamljena od tisočakov.

Prijateljica ji zopet reče:

"Ti ne znaš biti srečna... V Parizu je še kaj drugega kot likanje robcev ali krpanje cunj.... Ali znaš plesati?"

"Ne."

"Torej se moraš naučiti. Dala ti bom naslov. Nato bo ples, se pravi, pravcati raj!"

Anita zdaj že zna plesati. Toda njeni tisočaki so tudi izginili. Treba je bilo kupiti obleke... čevlje... rokavice... lapise... emajle... praške... parfume...

Na plesu je srečala... ljubkega fanta, ki zna tako lepo govoriti. Pravijo mu vsi "Oger"; toda najbrž se je rodil v Bougival.

Vsekakor za Anito so prave sanje, plesati z njim in... poslušati njegove božajoče besede:

"Ti si najlepša od vseh... Samo tebe bom poročil..."

Nekega dne potrebuje Oger denar. Gotovo mu je bila "ukradena" denarnica.

"Anita, ti me lahko rešiš. Tvoja gospodinja ima mnogo diamantov, ki jih pušča v nemar in se ne meni zanje. Ti si pametno dekle... vzemi dva ali tri... Nihče ne bo videl, nihče vedel..."

Temu se je pa Anita uprla... Njena prirojena poštenost se protivi, upira trdovratno pred njim...

Toda Oger je postal nadležen... in v Parizu se uglaadi vse. To se ne plavi krasti, ji je govoril kot zli duh. In sploh trije dragulji, to je malenkost. Najbolj enostavno bi bilo vzeti vse naenkrat. Saj ne bo vzbudilo nobene pozornosti. Nato se izgine v Nemčijo, kjer ima Oger prijatelje. In potem, potem bova lepo živela... treba je biti premeten... napreden, brez ovir zastarelih nazorov...

Anita se je vdala.

Sta že tam, oba, na vlaku, ki brzi z njima proti meji.

Anita ogleduje svoj prstanec, na katerem blesti dragocen prstan. Na prsi si je pripela prekrasen diamant.

Oger skrbno stiska svoj mali kovčeg, v katerem je ostala ukradena roba.

Toda na meji, naenkrat zatik...

Oger pusti pred seboj Anito, ki naj gre prva. Zahtevajo njene listine, njeno osebno izkaznico... potni list. In ona nima ničesar. Vsa je zmedena...

In nato, ta lepi dragulj na njenih prsih. To vzbudi nadzornikovo nezaupanje.

Kratko... sledi aretacija.

Oger je med tem izginil kot kafa.

Mala Anita je sedaj v ječi.

Tam doli, doma, priletni starši jokajo.

In dušni pastir jim je rekel:

"Bil sem prepričan, da imam prav; toda kljub temu ne bi mislil, da bo šlo tako daleč."

PIERRE L'ERMITE

Vsem pričevalcem Kristusovim, ki so krivično vkljeni v vidne ali nevidne verige in ki trpe preganjanje radi imena Jezusovega (Apd 5, 41), hvaležno in iz največjih globlin Našega srca pošiljamo ob zaključku tega Svetega leta Naš očetovski blagoslov. Naj ta blagoslov prodre skozi vse zidove njih ječ, preko vseh žičnih ovir koncentracijskih taborišč, v njih osamelost in izoliranost, ki jim ne privoči niti pogleda k svobodnim ljudem, naj prodre skozi zagrinjalo morečega molka, ki se je sicer zgrnilo čeznje, a ki jih nikdar ne more zakriti božjim očem in nepristranski sodbi zgodovine." (Pij XII. v govoru ob zaključku Svetega leta 1950)

Po katoliškem svetu

V izrednem svetem letu

1951

MENTI NOSTRAE (V NAŠEM UMU)

Skoro istočasno s proglasitvijo dogme o Marijinem vnebovzetju je Pij XII. izdal veliko okrožnico Menti nostrae, ki je ena sama spodbuda duhovnikom k svetemu življenju in polna dragocenih navodil za vzorno izpolnjevanje duhovskega poklica. Prelepa so poglavja: Posnemanje Kristusa, Potrebnost milosti za posvečenje, Nujnost molitve in pobožnosti, Duhovna in нравna izobrazba in vzgoja. V poglavju Sodobni problemi, ki jih ustvarjajo nevarne novosti na vseh področjih, nagteva: filozofske sisteme, ki se porajajo in umirajo, ne da bi kakorkoli povzdignili nravi; popačenost nekaterih "umetnosti", ki hočejo celo veljati za krščanske; mnoge vladavine, ki bolj stiskajo državljane, kot skrbe za obči blagor; načine življenja in gospodarske ter družbene odnose, ki mnogo bolj ogražajo poštenjaka kot človeka brez vesti. Duhovščina mora povsod živeti apostolat in druge v to navajati. Posebno je pri tem važno poznanje socialnega vprašanja in delo za njega rešitev. Pri tem ne smejo ne škofje ne verniki pozabiti na revne duhovnike. Zaključek okrožnice je goreč poziv k globoki in stalni zavesti o vzvišenosti duhovskega poklica, k neutrudnemu gnanju za pridobitev vseh duš Odrešeniku, k neomajnemu zaupanju v Marijo, mater duhovnikov, ki jih papež vse Njej izroča.

PRAVIČEN MIR BREZ VOJNE

je še zmerom mogoč. A ne s samo človeškimi sredstvi. Tako pravi papež v okrožnici Mirabile illud (Ta čudoviti), izdani 6. decembra. Ne sme se pozabiti nauk svetega leta, da namreč narodi nočejo vojne in sovraštva, marveč mir, edinstvo duhov in krščansko ljubezen. Vojske puščajo le razvaline, strah prešine vsakogar, ki pomisli, kakšne bi bile posledice novih uničevalnih sredstev. Sv. oče ljubi vse narode, zato mora vedno, kadar vidi, da se nebo temni z nevarnostmi vojska, zaklicati k pomirjenju in k delu za pravičen mir. Za to pa so potrebni napor, ki naj zaduše strasti, pomirijo sovraštvo, uvedejo načela pravičnosti, dosežejo bolj pošteno razdelitev bogastva, razvnamejo medsebojno ljubezen in spodbude vse ljudi k krepostnemu življenju.

Te velikanske naloge pa so izvedljive samo s sredstvi vere. Zato poziva škofe, naj organizirajo molitve z namenom, da izprosimo od Boga mir in slovo med narodi, da se vse uredi v pravičnosti in reči po vsem svetu. Papež sam je daroval polnočnico pred praznikom Marijinega brezmadežnega spočetja v ta namen in po vsem svetu so se mu pridružili duhovniki in verniki. Posebej sta bila za to določena osmina praznika Brezmadežne in božična devetdnevnica.

KONGRES V ROSARIU

Pravijo, da ni zaostajal za svetovnim kongresom v Buenos Airesu, kjer je Pija XI. zastopal sedanji papež. Duhovni sadovi da so bili morda še obilnejši.

Sv. oče je poslal kot svojega zastopnika kardinala Ernesta Ruffinija, ki se je pokazal kot dostojanstven pa ljudomil cerkveni knez in izboren govornik.

Najlepši dan je 26. oktober — dan otrok, ki jih je moralo biti okrog 50.000. Poleg papeževga odposlanca so počastili presveto Evharistijo argentinska kardinala Copello in Caggiano, brazilska Jaime de Barros Câmara in Vasconcelos Mota, perujski Guevara, čilenski Caro Rodríguez in 22 argentinskih in drugih južnoameriških škofov. Naslednjega dne, posvečenega mladini, tudi dež ni mogel pokvariti. Navzoči so prisostvovali sv. maši na prostem in potem v mogočni procesiji prevesli podobo Marije Fatimske na glavni oltar. Najlepše govore je bilo čuti v soboto, dan dijakov, delavcev in vojaštva. Nedelja, praznik Kristusa Kralja, je dala kongresu mogočen zaključek. Kardinal Ruffini je daroval po tifi kalno mašo, med katero so peli Angelsko mašo o. Vajdése in gregorijanske korale. Popoldne je bila procesija Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Predsednik Argentine je izpovedal svojo vero, se zahvalil Gospodu in mu priporočil domovino.

Kardinalu Ruffiniju je univerza v Buenos Airesu podelila naslov častnega doktorja. Pred odhodom je sporočil tole: "Ne bo mi mogoče pozabiti, kar sem videl v Argentini. Pobožnost in gorečnost, ki sem ju mogel opaziti v Rosariu in Buenos Airesu, sta mi prevzeli srce. Odhajajoč s tako dragimi spomini po-

šljem poseben blagoslov vsem prebivalcem dežele. Zagotovo bom v Rimu povedal papežu, da ga tu imajo zelo radi in da plemenito argentinsko ljudstvo znova prisega zvestobo sveti materi Cerkvi in izpoveduje živo vero v Jezusa Kristusa, pravega Boga."

* * *

Ko opazuješ in sodoživljaš vse te napore sv. Cerkve za razširjenje božjega kraljestva in njegove ljubezni v vse duše; ko se raduješ ob veličastni odliki Kraljice nebes in zenije; ko občuduješ v nemir in modrost Kristusovega namestnika; ko se tudi tam, kjer ne bi nihče pričakoval, zasveti blesk Resnice; ko vidiš, kako zanjo trpe in umirajo duhovniki in verniki; ko čutiš, kot smo Slovenci posebno od začetka viharja 2. svetovne vojne neprestano čutili, vsemočno vodstvo Previdnosti — tedaj te mine vsako malodušje. Ene misli in enega zaupanja si s Prezvizišenim: Marija v nebo vzeta je tisto ugodno znamenje, ki ga leto 1951 nosi na zagobetnem čelu. Zmago Matere oznanja in zmago tistih, ki so zvesti ob njej stali, ko jih je pot vodila preko Kalvarije. V tem znamenju upamo, da bo leto 1951 leto osvobojenja, ki bo vodilo trpeče narode do zaželenega miru. Da bi bili mi vsi takega leta vredni!

IZ MISIJONOV

KATOLICIZEM NA NORVEŠKEM je še vedno v zelo skromnih početkih. Vsega skupaj je 3.800 katoličanov, raztresenih po vsej deželi, med katerimi je delovalo kakih 30 inozemskih duhovnikov, sedaj pa sta bila posvečena prva dva domača duhovnika na praznik sv. Olafa.

KATOLICIZEM NA ANGLEŠKEM je bolj cvetoč. Koncem septembra lanskega leta so praznovali 100 letnico obnovitve katoliške hierarhije v deželi. Zanimive so naslednje statistične številke o stanju katolicizma na Angleškem pred 100 leti in danes:

	Leta 1850	Leta 1950
Katoličanov	1.000.000	3.000.000
Duhovnikov	1.000	6.000
Cerkva	694	2.900
Katoliških šol	200	2.000
Moških samostanov ..	7	472
Ženskih samostanov ..	53	1.075

BO INDONEZIJA KOMUNISTIČNA? — Marsikdo bi tako mislil, če bi bil na prvega maja dan v kakem mestu Indonezije ali tudi v trgih in po vaseh. Vhodi v mesta in vasi okrašeni s srpom in kladivom; ulice kar preprežene z napisi: Proletarci, držite skupaj!; manifestanti z visoko dvignjenimi portreti Marksa in Stalina; celo šolski otroci so se za ta dan naučili komunističnih pesmi. To vse je sad močne komunistične propagande. Vendar je treba dodati, da ljudstvu vse to pomeni ne toliko komunizem kot ideologijo, ampak je v glavnem le na različne načine, simbolizirana zahteva po izboljšanju življenjskega položaja.

Vendar je nekaj dejstev, ki pospešujejo ko-

munizem kot ideologijo. Po vojni na primer je šlo mnogo indonezijskih izobražencev na komunistično visoko šolo v Moskvo. Po zavzetju Kitajske kitajski komunisti pošiljajo v Indonezijo vedno več trgovcev in učiteljev, prežetih s komunistično idejo, ki naj bi tvorili v deželi komunistično peto kolono. Celo iz Holandije same je prišlo nekaj vodilnih komunistov v Indonezijo z edinim namenom, da organizirajo indonezijski proletarijat, zlasti delavstvo velikih pristanišč, za stavke. Komunistična akcija je torej tudi v Holandski Indiji vedno večja.

INDONEZIJSKA KATOLISKA POLITIČNA STRANKA je bila ustanovljena glasom sklepa kongresa vseh indonezijskih katoliških organizacij v Semarangu in se imenuje "Partai Katolik". Hoče zastopati katoliške interese v javnem življenju.

IZJAVA KITAJSKEGA KOMUNISTIČNEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA protestantskim misijonarjem oziroma njihovim zastopnikom, ki se se v več razgovorih skušali pogajati z njim glede misijonskega dela na Kitajskem pod rdečo vlado. Ministrski predsednik Chou En-lai sicer ni bil krščen protestant, vendar je bil član protestantske svetovne organizacije YMCA v Tientsinu in slušatelj protestantske univerze "Nankai".

V razgovorih z zastopniki protestantizma je Chou En-lai očital misijonarjem, da podpirajo imperialiste. "Če hočejo misijonarji nadaljevati s svojim delom na Kitajskem, naj odpravijo iz svojih vrst vse tiste, ki simpatizirajo z imperializmom in delajo proti sedanji kitajski vladi." Ponovno je poudaril, da komunistična vlada ne želi še več misijonarjev na Kitajsko in da ne bo dovolila vrnitve onim, ki so deželo zapustili. Ko je na eni strani priznal, da obstoje med naukom misijonarjev in komunistično idejo bistvene filozofske in verske razlike, je na drugi strani poudaril, da pa je potrebna medsebedna strpnost in sodelovanje misijonarjev s sedanjo vlado pri obnovi nove, protimperialistične in demokratične Kine.

ZELO "ČASTNO" MESTO prisojja misijonarjem komunistični tisk na Kitajskem. Tole lestvico vrednosti posameznih poklicev med kitajskim ljudstvom navajajo: Najvišje stoje vojaki, nato delavci, kmetje, vladni organi, obrtniki, razumniki, trgovci, prostitutke in za njimi, na zadnjem mestu, misijonarji.

"EL DIVINO IMPACIENTE" — "Božji nestrpnost", znamenita misijonska drama o svetem Frančišku Ksaveriju, ki jo je napisal José María Pemán, je prestavljena sedaj v enega indijskih dialektov in jo bodo igrali v Karachiju, Pakistan. Kdaj jo bomo igrali v slovenskem jeziku...?

POTUJOČO FATIMSKO MARIJO so v Indiji sprejeli z vsemi slovesnostmi. Pri nje vstopu v deželo so bili navzoči ministri za javna dela, trgovino in industrijo in pa hči ministrskega predsednika Pandit Nehruja. Indijski (poganski) tisk posveča Marijinemu romanju po deželi lepo pozornost, zlasti "Indostan Times", ki ga izdaja Ghandijev sin.

MISIJONI NA KOREJI silno trpe radi uničujoče vojne. Več misijonarjev so komunisti že pobili. Središče misijonskega dela na Koreji je bilo v Seulu, kjer je komunistični generalni štab naselil v misijonskih poslopih svoje urade, kar so severoamerikanski bombniki seveda docela zbombardirali, tako da ni ostal kamen na kamnu.

TISTIM, KI BOGA LJUBIJO, vse pripomore k dobremu, znajo pa tudi vse uporabiti za širjenje časti božje in spoznavanja pravega Boga. Tako je na Japonskem mlad misijonar kmalu po prihodu, ko še ni obvladal japonskega jezika, takole rešil vprašanje svoje gorečnosti, ki ji je hotel dati duška: Prosil je nekega domačega japonskega duhovnika, da mu je na gramofonske plošče govoril nekaj lepih versko propagandnih govorov, pevski zbor nekih redovnic pa mu je moral tudi za gramofonske plošče zapeti več verskih pesmi v japonščini. Nabavil si je jeep z močnimi zvočniki in sedaj kroži po mestnih ulicah z njim, vrteč na aparatu one govore in lepo petje v japonščini ter deleč letake, ki govore o katoliški Cerkvi. S tem je dosegel, da se množica prebivalcev tistega mesta začenja resno zanimati za krščanstvo.

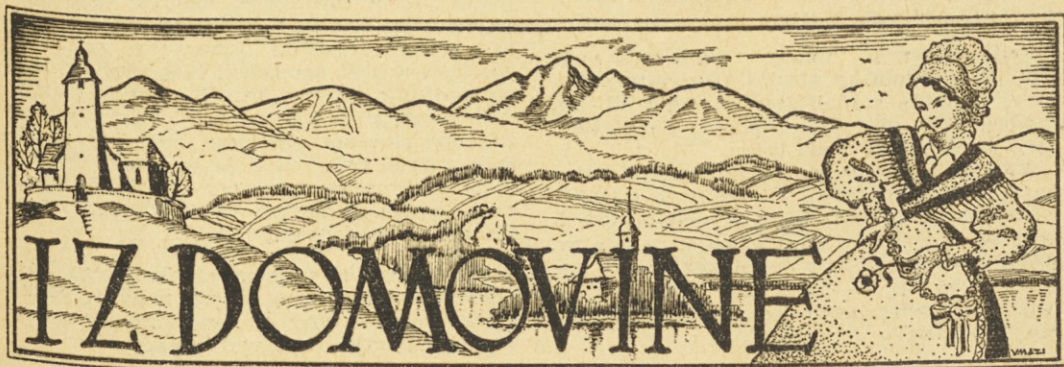
KATOLIŠKE UNIVERZE IN OSTALE VIŠJE ŠOLE NA JAPONSKEM. — Pred kratkim

so v Yokosuka otvorili žensko katoliško univerzo, ki so jo krstili "Čisti vir". Otvoritev so prisostvovali ministrski predsednik, predsednik državnega sodišča in mnogo drugih visokih japonskih osebnosti.

To je že četrta ustanova univerzitetnega značaja, ki so jo katoličani že po vojni ustvarili na Japonskem. Tako obstoji že dve leti ena ženska univerza v Tokiju in Yokohami, ena, mešana, pa v Nagoya. Imajo pa te štiri univerze vsaka samo po eno fakulteto, zaenkrat, filološko. Edina katoliška univerza na Japonskem z več fakultetami je jezuitska v Tokiju, ki se imenuje "Sophia".

Poleg tega je na Japonskem še 5 višjih katoliških šol, ustanov, ki so nad srednjo šolo, pa manj kot univerza. Ustanovile so se v zadnjem letu.

So pa te katoliške visokošolske ustanove na Japonskem le kot kapljica v morju poganškega visokega šolstva: Od 28 japonskih univerz z več fakultetami je samo ena katoliška, od 300 univerz z eno fakulteto in višjih šol jih je katoliških samo 9. In še to: protestantje so na Japonskem daleč pred katoličani v šolskih ustanovah: med tem ko imajo katoličani vsega skupaj samo 2.158 univerzitetnih slušateljev, jih imajo protestantje kakih 30 tisoč.

Versko in moralno stanje v domovini po poročilih: Čeprav je duhovščine dosti manj, se je vera zlasti v podeželju še bolj utrčila, ker gledajo ljudje v preganjanju duhovnikov in vere enega od glavnih vzrokov današnjega slabega stanja. Duhovnike še vedno zapirajo, čeprav se zadnje čase ne sliši več toliko o raznih vohunskih procesih proti njim. Po dobrih virih jih je v zaporu nad 500. Zapirajo jih v presledkih, tako da ostajajo župnije za daljša, ponavljajoča se razdobja brez božje službe in svetih zakramentov. Tudi pri čisto verskem delu morajo biti duhovniki previdni in paziti na vsako besedo v pridigah. Verouk smejo poučevati samo ob nedeljah in samo v cerkvi. — Komunistični režim je izpodkopal versko moralno zlasti pri mladini; posledice: podivjanost in predaja "svobodni ljubezni".

Učiteljem in profesorjem je še vedno prepovedano hoditi v cerkev. Škofje so zaradi te prepovedi, ki bi imela hude posledice za vsakega, ki bi ne ubogal, učiteljsko osebje oprostil obveznosti, da morajo biti vsako nedeljo pri sv. maši.

Uradnik, ki bi govoril na ulici z duhovnikom, ali šel celo v cerkev, se izpostavlja nevarnosti, da izgubi službo. Oficirjem redne vojske je prepovedano poročati se cerkveno in krstiti svoje otroke. Tisti, ki bi duhovnikom materialno pomagali, se izpostavljajo težavam v službi in pri izdajah živilskih kart.

V šolah je še vedno nadzorstvo nad onimi otroci, ki obiskujejo krščanski nauk in hodijo v cerkev.

Večinoma dajejo otroke krstiti. Civilna poroka je obvezna in mora biti vedno prva. Mnogi se zadovoljijo samo z njo. V slučaju spremembe pa je verjetno, da bo najmanj 90% sedanjih parov, ki so samo civilno poročeni, pripravljeno sprejeti tudi cerkveno poroko.

Razen dveh mesečnikov na štirih straneh, kjer je prostor samo za koledar, evangelije in najnujnejša cerkvena obvestila, ne izhaja noben cerkveni list. Ljubljansko "Oznanilo" se bori z velikimi težavami. Tako objavlja 13. VIII. naslednje: Ta številka velja za tri

in bo naslednja (zopet za dva tedna!) izšla šele za prvo nedeljo v septembru. — Ljudje so brez molitvenikov, cerkve počasi ostajajo brez liturgičnih knjig. Mašni plašči propadajo in jih ne morejo nadomestiti. Ponekod manjkata tudi pšenična moka za hostije in mašno vino.

Iz Stične so odpeljali komunisti vse patre in brate ter služinčad, razen p. Dominika, ki je ostarel in slabo obvlada slovenski jezik. Zgodilo se je to v noči od 5. na 6. december in doslej še ni nič znano o usodi odpeljanih.

Značilno iz Slovenije poročajo o g. Stanku Erzaru bivšemu župnemu upravitelju v Ribnici, kamor je prišel l. 1949. Tam so bili tisti čas brez duhovnika, dočim so med časom pred vojno imeli dekana in dva kaplana. Ko je nastopil službo, so zahtevali partijci, da mora z njimi sodelovati, kar je pa odklonil. Kot posledica tega je bilo, da so ga začetkom lanskega leta zaprli v Kočevju. Po dolgem mučenju so dobili od njega izjavo, da se odpoveduje svoji službi in da bo sodeloval s tajno policijo UDV. Ko je bil tako izpuščen iz zaporov, je dobil delo kot tovarniški delavec na štajerskem. Ker ni izpolnil obljube in ni hotel ovajati drugih delavcev, so ga ponovno aretirali in odpeljali na prisilno delo v tovarno Litostroj v Ljubljani, kjer še sedaj živi in trpi kot kaznenec, dasi ni bilo proti njemu nobenega sodnega procesa.

Trije slovenski "ljudski" duhovniki izobčeni. — Vatikansko glasilo "Osservatore Romano" prinaša v svoji številki z dne 11. novembra 1950 naslednjo izjavo: Pooblaščen smo, da objavimo naslednje:

Ker so jugoslovanski duhovniki Anton Bajt, Jožef Lampret in Viktor Merc vztrajali v svoji neubogljivosti kljub ponovnim opominom sv. Konciljske kongregacije, je ista sv. Kongregacija izjavila z razsodbo z dne 30. avgusta 1950, da so imenovani duhovniki zapadli na poseben način sv. Stolici pridržanemu in izobčenju.

Dve slovenski šolski knjigi za srednje šole "Slovenska vadnica" in "Slovenska beseda" je izdala Mohorjeva družba. Prosветno ministrstvo ju je odobrilo za pouk na slovenskih srednjih in sorodnih šolah.

Novega patriarha so izvolili za srbsko pravoslavno cerkev in sicer v osebi Vikentija Prodanova, ki je bil doslej zletovsko-strumiški škof in administrator sremski. Dobil je 33 glasov. Drugi kandidat, črnogorski škof Bradvarević je dobil 25, zagrebški Damaskin Gradaniški pa 2 glasova. — Ustoličenje patriarha je bilo 2. julija v srbski saborni cerkvi ob navzočnosti zastopnikov vlade. Nič ne poročajo, da bi se volitev udeležila tudi jugoslovanska vlada, ki ima po zakonu iz časov kralja Aleksandra to pravico.

Župnijo Domžale po nekih vesteh, ki jih ni mogoče potrditi, opravlja 74 letni upokojeni župnik Franc Koželj, ki stanuje na Rodici in mu je dovoljeno enkrat tedensko maševati tudi v zavetišču v Mengšu, kjer je ostalo še nekaj redovnic, ki so pa napravljene civilno.

TRŽAŠKI SLOVENCİ PRI SV. OČETU

Tržaški Slovenci so ob romanju v Rim (12. septembra 1950) poklonili sv. očetu Piju XII. kip Kristusa — "Moža bolečin". Kip so mu izročili z umetniškimi posvetilom na pergamentnem papirju, ki je bil povezan v lep album s slovenskim trakom. Posvetilo je pisano v latinskem jeziku in se v prevodu glasi tako:

SVETI OČE!

Mi Slovenci iz tržaško-koprške škofije na Svobodnem tržaškem ozemlju prihajamo kot ponižni romarji v Rim, da prejmemo milost svetega leta in da Vam, Kristusovemu namestniku na zemlji, izrazimo sinovsko vdanoost. To storimo z veselim srcem ne samo v svojem imenu, ampak tudi v imenu vsega slovenskega naroda, katerega večji del ječi v mejah Jugoslavije pod gospostvom naši veri sovražne oblasti. Kot viden znak naše vdanosti, Vam poklanjamo kip "Ecce homo" (Glej, človek), umetniško delo tu navzočega akademskega kiparja, profesorja Franceta Goršeta. "Mož bolečin" je primeren simbol našega slovenskega naroda, ki je od nekdaj zvesto povezan s Kristusovo cerkvijo in z Najvišjim Svečnikom, pa je zlasti v tem zadnjem času preganjan in tlačjen. Ta kip našega Odrešenika naj bo tudi srečna napoved tiste zmage, ki jo bo dosegla na skali zgrajena Cerkev nad vsemi sovražniki. Jamstvo te zmage in pomirjenja bodi apostolski blagoslov, ki zanj najponižneje prosimo Vašo Svetost za tu navzoče romarje in njih družine, kakor tudi za vse naše slovensko ljudstvo, bodisi da se nahaja v domovini, bodisi da je zaradi krutosti časov razkropljeno po svetu — tako da bomo mogli po zmagi nad zmotami vsi živeti v pravičnosti in medsebojni ljubezni.

Ob dogmatični proglasitvi Marijinega Vnebovzetja je primorski rojak napisal Slavku Sreberničju, ki živi v Argentini, naslednje pismo, objavljeno v Katol. glasu v Gorici:

NA DAN DOGMATIZACIJE VNEBOVZETE:

Moj brat, ki te tujina je sprejela,
tako, da ločijo nas oceani,
zaupaj, zate v sredi svoji hrani
miru kotichek naša še dežela.

Čuj, tisti, ki pregнал te je v savano,
v Sibirije puščavi bo sameval,
ko ti doma med nami boš prepeval,
Tolmincem vnovič nudil dušno hrano.

Naslanjaj glavo ob razklano skalo,
le naj pekoče sonce jo razžiga,
na Sočo misli, jadransko obalo!

Gorico videl boš, slovenska šmarja,
še malo te bo domotožje žgalo,
ker bliža se vrnitve tvoje zarja.

Slavko Želežnič

Tržaški slovenski duhovniki so v imenu slovenskih vernikov poslali svetemu očetu naslednji zahvalni telegram o priliki dogmatične razglasitve Marijinega Vnebovzetja:

"Sveti oče! Slovenski verniki tržaške škofije se pridružujejo veliki družini katoliških narodov in se Vam sinovsko zahvaljujejo za današnji praznik največje Marijine slave. Od slej naprej bomo težko preizkušeni slovenski katoličani še bolj zaupali v materinsko pomoč Device Marije, nebes in zemlje Kraljice."

"Katoliški Glas" o Marijinem Vnebovzetju posvečenih cerkvah na Slovenskem

Katoliški Glas je ob proglasitvi dogme o Marijinem Vnebovzetju objavil zanimiv članek, iz katerega se vidi, kako se je obenem s krščanstvom iz Ogleja širilo po slovenski zemlji češčenje Marije Vnebovzete. Takole piše:

Naša stara materna cerkev v Ogleju je od pamtveka posvečena Mariji vnebovzeti. Že to samo dejstvo nas danes napolnjuje z radostjo in ponosom, še bolj pa nas veseli, da se je češčenje Marije vnebovzete iz Ogleja širilo po vsej naši deželi, tako da je malokje na svetu še kaka dežela, ki bi bila tako posejana s cerkvami Vnebovzete, kakor naša domovina. Vse naše prastare farne cerkve so, sicer ne vselej, toda zelo pogosto posvečene Mariji vnebovzeti.

Le pogledjmo skozi Brda gori proti soški dolini! Medana, Kojsko, Kanal, Tolmin, Kobarid, Bovec, Podmelec in Spodnja Idrija. Če gremo iz Ogleja proti Krasu: Viscone, Medea, Farra, Romans, Obergljan, Knezak, Slavina in Vreme.

Če jo mahujemo na Dolenjsko: Trebnje, Črmošnjice, Dole pri Litiji, Fara pri Kostelu, Nova štifa, Stara cerkev, Kopanj itd.

Če obiščemo Gorenjsko: Kranjska gora, Lesce, Mekinje, Tuhinjš, Cerklje, Moravče, Čemšenik, Brdo itd.

Kaj bi našteval še Koroško in štajersko? Po vsem oglejskem ozemlju so raztresene cerkve Marijinega vnebovzetja. Na Goriškem je 11 farnih in 14 podružničnih cerkva, na Kranjskem pa 25 farnih in 16 podružnih, posvečenih Vnebovzeti.

Za Trst in Istro je število razmeroma isto. Za noben praznik v letu nimamo toliko lepih imen, kakor za pravnik Vnebovzete: Vnebovzetje, Veliki šmaren, Šmarni dan, Šmarje, Velika Gospojnica in Rožnica.

Za noben Marijin praznik ni toliko pobožnih romarjev po Marijinih božjih potih, kakor za Marijino vnebovzetje.

Največ Marijinih oltarjev po naših cerkvah je posvečenih Vnebovzetju.

Naši slikarji so svoja največja in najlepša dela posvetili Vnebovzeti.

In naši pesniki? V imenu vseh, naj navedem samo Prežerna:

Vi, ki hodite na sveto
Šmarno goro, blagor vam!
Hvalit Mater v nebo vzeto;
al gorje odlašavcem, itd.

Tudi v **Štandreu** so lepo proslavili dogmo o Marijinem vnebovzetju in sicer s pristrčno otroško akademijo kar v cerkvi takoj po sv. maši. Po deklamacijah in Marijinih pesmih je vsa cerkev navdušena poprijela himno dneva: Zmagala si Devica slavna...

V **Bazovici** so imeli svoj shod 3. novembra slovenski otroci tržaškega ozemlja. Kljub de-

ževnemu vremenu se jih je zbralo nad 400. Med sveto mašo so navduženo prepevali Marijine pesmi. Dopoldne so videli nekaj zanimivih filmov, popoldne so pa imeli Marijansko akademijo, pri kateri jih je v imenu škofa pozdravil msgr. Janko Kramarič. Nagovoru gđc. Polakove so sledile deklamacije, petje, igrice in film. Pred razhodom so se v prisrčni slovesnosti v cerkvi posvetili Mariji.

Letošnje poletne kolonije slovenskih tržaških otrok in dijaške mladine so potekle takole: Slovensko karitativno društvo, ki je organizirano po župnijah (SLOKAD) je v žabnicah pod Sv. Višarjami letos od 1945 že četrtilič organiziralo letno kolonijo za dečke in deklice, ločeno in sicer je bilo po 80, oz. 100 otrok pod nadzorstvom kateheta in drugih nadzornic. Istočasno so v Ukvah letovali dijaki in sicer 23 po številu v neki kmetski hiši in Mlekarski zadruhi, v avgustu so pa prišle v te prostore dijakinje, po številu 26. V Devinu se je pa letos prvič vršila kolonija za slovenske otroke na državne stroške, pod nadzorstvom prof. dr. Abramove. V vsakem turnusu je bilo 120 otrok, tako je bilo letos okroglo 480 slovenske mladine uživalo sonce pod vodstvom katoliških vzgojiteljev. Slovensko dobrodelno društvo pa je priredilo na Repentabru skupno kolonijo za otroke in dijaštvo, prišlo jih je okrog 45. — V Jugoslavijo je šlo precej nad 1000 otrok, veliko pa tudi na italijanske kolonije, po krivdi oblasti, ki so zavlačevale uredbo glede slovenskih kolonij.

Duhovne vaje so imeli v Gorici slovenski moške in fantje v malem semenišču, dekleta pa v samostanu čč. sester Naše Ljube Gospe. Udeležba je bila lepa, posebno dekleta so se polnoštevilno. Obojne duhovne vaje je vodil p. Ramšak.

Dekan Janko Žagar iz Idrije in Vinčo Razboršek, župnik iz Srpence, sta izpuščena na svobodo in sta se vrnila na svoji službeni mesti.

Dvestoletnico ustanovitve goriške nadškofije bodo slovesno proslavili v letu 1951. V ta namen se pripravljajo velike verske in kulturne proslave. Verske slovesnosti bodo doslele svoj višek v evharističnem škofijskem kongresu v Gorici zadnjo nedeljo v maju, na katerega se bo vsa škofija pripravila z župnijskimi in dekanijskimi kongresi. — Izdali bodo za ta jubilej tudi posebno knjigo o nastanku, delu in življenju nadškofije. V slovenskem jeziku bo taka knjiga izšla v kratkem pri Goriški Mohorjevi družbi. Po raznih krajih se bodo vršile konference; v Gorici se pripravila razstava umetnin in pa koncert starih oglejskih melodij in liturgičnih pesmi.

Umrl je kan. Jožef Feinig pri Gospej Sveti na Koroškem, kjer je deloval 24 let in so ga vsi slovenski romarji dobro poznali. Vsem je zelo rad razlagal zgodovino te stare božje poti in poročil veliko število slovenskih beguncev, ki so se želeli potočiti v tej cerkvi. Pokopan je v Svečah, svoji rojstni župniji, kamor je šel na okrevanje.

V št. Lovrencu na Koroškem je celovski škof 9. oktobra blagoslovil novo podružniško cerkev, pokopališče in en zvon.

Med

IZSELJENCI

BUENOS AIRES IN OKOLICA

Prvo sv. obhajilo slovenskih otrok. Vsi smo imeli še v spominu iz lanskega obiska Prevzvišenega prvo sv. obhajilo v cerkvi sv. Julije. Tudi letošnje leto naj bi vsi slovenski prvoobhajanci skupno prejeli Jezusa. Zbrali smo se za to slovesnost 3. decembra v župni cerkvi v Ramos Mejia. V lepo okrašeno cerkev, kjer se je zbralo Slovencev, da je bila do kraja polna, je ob tričetrt na 8 g. Kalan v spremstvu učiteljice in učiteljev pripeljal otroke. Na lepo pripravljenih prostorih pred oltarjem so otroci sledili sv. maši, ki jo je opravil g. Orehar, pel pa mladinski pevski zbor pod vodstvom gospodičen Šemrovove in Germekove. Prvo sv. obhajilo je prejel 23 otrok, in sicer iz Belgrana v mestu 8, iz Ramos Mejia 11, Lanusa 3, Floride 1. Tudi veliko staršev in domačih je hkrati s prvoobhajanci pristopilo k mizi Gospodovi, kar je gotovo hvalevredno! — Po sv. maši so imeli otroci najprej zajtrk, ki so ga pripravile pod vodstvom ge. Marnove matere in dekleta; med tem je bilo pa že vse pripravljeno za akademijo, katero so v počastitev malčkov naredili otroci v tamošnji župnijski dvorani. Veliko ljudi se je je udeležilo, med gosti smo videli tudi predsednika Društva Slovencev g. Stareta. Prav prisrčni so bili prizori, ki sta jih na besedilo g. Mizerita navadili gospodični Šemrov in Klanjšek.

Mladinska proslava Brezmadežne. Med tem ko so se otroci pripravljali za prvo sv. obhajilo, so pa fantje in dekleta v okviru SFZ in SDO mislili na svoj mladinski praznik Marije Brezmadežne. Vsem je še bil v spominu iz domovine in taborišča, zato so ga hoteli tudi tukaj lepo praznovati. Ker zaradi čudnih navad te dežele niso vedeli za gotovo, se bodo li vsi mogli udeležiti na praznik sam, so vse prenesli na nedeljo v osmini. Pripravili so se najprej za duhovno obnovo na predvečer, fantje v Don Boscovem zavodu, dekleta pa na Belgrano. Veliko jih je opravilo sv. spoved. — V nedeljo zjutraj pa so se vsi zbrali pri slo-

venski sv. maši na Belgrano in je bilo zares lepo pogledati, ko se je za sv. obhajilo dobesedno dvignila skoro vsa cerkev in je pristopilo do 400 fantov in deklet k obhajilni mizi. Med sv. mašo je bilo čudovito lepo ljudsko petje. — Po sv. maši so imela dekleta kratko zborovanje, kakor so sklenile na romanju v Lujanu: pesem, nekaj recitacij in govor gdč. Aščičeve. — Popoldne smo se pa vsi zbrali v salezijanski dvorani na Belgrano k slavnostni akademiji, ki jo je ob sodelovanju SDO pripravila SFZ pod vodstvom g. Jerebiča. Kratko je bilo in vsebino je imelo. Lepo je zaključil akademijo govor g. Jerebiča.

Proslava spomina smrti dr. Antona Korošca ob deseti obletnici smo imeli Slovenci v Bs. Airesu in okolici v nedeljo 17. decembra. Popoldne smo se zbrali po vseh središčih k sv. mašam za pokoj njegove duše, popoldne ob pol 7 pa k spominski akademiji v salezijanski dvorani. Kakor za Brezmadežno, so tudi to pot do zadnjega kota napolnili dvorano slovenski izseljenci, da se oddolžijo spomenu tega velikega slovenskega moža. Bil je v prvih vrstah cela desetletja, veliko delal kot politik, časnikar, a kar so vsi povdarili v svojih govorih, nikdar ni pozabil, da je duhovnik. S tem je pokazal, kako tudi na takih izpostavljenih mestih prav duhovnik more ostati to, za kar ga je določila Cerkev, in da kot tak največ naredi dobrega svojemu narodu. Prisrčno so proslavo začeli otroci, zatem so se zvrstili govori gg. Stareta, Kremžarja, Žitnika in Horvata Avgusta. Vmes pa je "Gallus" zapel par pesmi in tako smo s prireditvijo pokojnemu gospodu ohranili spomin, izrekli hvaležnost, sebe pa vzpodbudili k podobnemu nesebičnemu delu za splošno dobro.

Praznovanje Božiča je bilo tudi letos med nami lepo, da ga moremo biti veseli. Že v začetku adventa so slovenski dušni pastirji s posebnim pismom v "Oznailu" povabili vse Slovence, naj porabijo advent in se pripravijo za Gospodov prihod. Predvsem so hoteli pripraviti vernike na dobro spoved, ki je pač najlepša priprava za praznike. Začeli so z obnovo fantje in dekleta pred drugo adventno nedeljo, potem so se pa zvrstile duhovne obnove po posameznih središčih in sicer pred tretjo adventno nedeljo v Ramos Mejia, kjer je govoril g. Kalan, v Floridi, kjer je govoril g. Košmerlj, v Lanusu, kjer je vodil g. Hladnik. V nedeljo zjutraj so imeli povsod zaključek s sv. mašo in skupnim sv. obhajilom. Veliko jih je prišlo! Tudi v San Justo je bila to nedeljo za Slovence sv. maša in prilika za sv. spoved. Maševal in pridigal je g. Orehar. Pred četrto adventno nedeljo so bile določene duhovne obnove za Belgrano in San Martin. V San Martinu je vodil obnovo g. svetnik Škulj.

Tako pripravljeni smo dočakali sv. večer. Po hišah so si naredili povsod jaslice, ponekod so ta večer, drugod že prejšnjega zaključili pobožnost Marijinega romanja po hišah; kar je tudi zelo lepo pripravilo srca za Božič; posebno je bilo lepo videti veliko fantov, ki so si

vzeli čas ter se po hišah te pobožnosti udeležili.

Polnočnico smo imeli Slovenci kakor že prejšnja leta v spodnji cerkvi Santa Rosa, Pasco 431. Že pred enajsto so prihajali k spovedi tisti, ki do tedaj niso mogli, ko je bila pa ura polnoči, je bila kriptna polna do zadnjega kota, saj je morala sprejeti nad 800 ljudi. Polnočnico je imel g. Orehar, ki je v kratkem govoru spomnil skrivnosti sv. večera in voščil vsem navzočim praznike z željo, da bi bili v veliki meri deležni milosti nastopajočega svetega leta. Skoro pol ure je trajalo sv. obhajilo, toliko jih je prišlo. V cerkvi pa smo se počutili kakor doma, veseli, da tudi v tujini vsaj v cerkvi moremo imeti povsem slovensko polnočnico. Slovenske božične pesmi je pel "Gallus", na koncu pa je vsa cerkev v ljudski pesmi "Božji nam je rojen Sin" dala duška svojemu prazničnemu razpoloženju. Veliko so prispevali za nabirko Slovenske Vincencijeve konference med sv. mašo, namreč 533 pesov. Po vseh cestah in vozilih si mogel po končani polnočnici videti slovenske obraze in poslušati slovensko: Vesele praznike. — Isti večer so pri španskih mašah peli pevci iz San Martina v Floridi, iz Ramos Mejia pa v Don Bosco, in sicer latinske maše.

Na Sveti dan dopoldne smo imeli praznične maše, kjer jih imamo navadno ob nedeljah. Na Belgrano je slovesno sv. mašo opravil g. Mernik. Spet se je zbralo veliko ljudi, čeprav so bili utrujeni od polnočnice. Pohvaliti moramo vse tiste, ki toliko žrtvujejo, da tudi od daleč pridejo k slovenski službi božji in se jim ne zdi škoda denarja. Podobno je bilo lepo v Ramos Mejia, San Martinu in Lanusu. — Popoldne pa so bile večernice kakor sicer ob nedeljah, v Lanusu in Quilmesu pa izredno, kjer se je zbralo dosti ljudi.

Nabirko za Slovensko semenišče v San Luisu smo imeli pri slovenskih službah božjih v adventu, in sicer na nedeljo 10. decembra na Belgrano, kjer je prinesla 654 pesov, v Ramos Mejia 372 pesov, Florida 250 pesov, San Justo 223 pesov, San Martin 91 pesov, Lanus 60 pesov. Prvi začetek je narejen, da tudi Slovenci v Argentini nekoliko olajšamo skrb škofu dr. Rožmanu za gospodarsko stran semenišča v San Luisu. Iz poročila, ki je bilo objavljeno v zadnji številki DŽ, smo mogli razbrati važno poslanstvo, ki ga semenišče ima! Pomagati mu moramo pri življenju in sicer vsi brez razlike, kakor pač kdo more!

Darove za Slov. Vincencijevo konferenco je naprosilo slovensko dužnopastirstvo sedaj pred Božičem. V posebnem pismu se je slovenski dužni pastir obrnil na posamezne organizacije, naj ali priredijo kako prireditve v korist Slovenske Vincencijeve konference ali paj izvršijo notranjo nabirko med člani samimi. Dvojni namen je tako dosežen: Vincencijeva konferenca pride do sredstev, vpliva pa vzgojno na člane, ki se tako spomnijo svoje dolžnosti, pomagati potrebnim. — Doslej sta se

najprej oglasili Mladinski organizaciji: Slovenska fantovska zveza, ki je poklonila znesek 237 \$ in Slovenska dekleška organizacija, ki je izročila doslej 276 \$. — Nabirka pri slovenski polnočnici na Pasco 431 je prinesla 533 \$. Ti darovi so prišli konferenci kar prav, ker je za Božič po svojih članih in po članih mladinskih organizacij obiskala in obdarovala naše slovenske bolnike in najpotrebnejše.

HOLANDIJA

Zgodovina zastave društva sv. Barbare v Brunssum. Kakor smo rojakom že poročali, je društvo sv. Barbare v Heerlerheide-Brunssum, kot naslednica bivših društev sv. Barbare v Brunssum in Heerlerheide dobilo potom "Zveze slovenskih kulturnih društev sv. Barbare" zastavo bivšega društva sv. Barbare v Brunssum.

Zgodovina te zastave je kaj zanimiva, zato jo objavljamo kot jo je podal g. Frelih v krajevnem listu holandskih naseljencev:

"Pri nas v Brunssum je bilo društvo sv. Barbare najlepše razvito. Imeli smo krasno zastavo, pa kakor žalibog vse mine, tako se je tudi naša zastava postarala in ni bila več za uporabo. Treba je bilo misliti, kako priti do nove zastave. Za to bi bilo pa treba mnogo denarja, tega pa ni bilo na razpolago. Toda sreča nam je bila mila. Zvedeli smo, da je zastava od društva iz Eygelshovena priromala zopet nazaj iz Ljubljane. Po razpustu društva jo je namreč predsednik društva Klinar vzel s seboj v Slovenijo.

V tem času je bil naš dušni pastir preč. g. pater Teotin.

Ta je zvedel za zastavo in si je mislil: To je pa last slovenskih rudarjev v Limburgu. Šel je k tedanjemu banu dr. M. Natlačenju, da bi on posredoval. Tako je romala zastava zopet nazaj v Limburg z namenom, da bi nas varovala vseh nezgod. V tem času so pa dobili v Eygelshovenu zastavo od društva iz Spekholzerheide, tako da so imeli dve, mi v Brunssumu pa nobene. Prišlo je do pogajanj, da bi jo nam odstopili, in res ne brez uspeha. Izročili so nam zastavo za malo odškodnino. Tako je zopet zavihrala med Slovenci v Limburgu. Ponosno smo jo nosili po vseh katoliških shodih, udeležili smo se z njo vseh cerkvenih slovesnosti in procesij. Imeli smo zastavonošo, bil je dober katoliški človek, vedno na razpolago. V dežju in viharju jo je nesel v Maastricht in na Endhofen v Belgijo. On ni nikdar izostal, tako vse do leta 1940, ko je prišel sovražnik v deželo s čisto drugačnim namenjem, namreč s kljukastim križem. Prepovedano je bilo društveno življenje, zaplenili so nam vse društveno imetje, tudi zastavo. Tudi zastavonoša se jim je priključil, tako da je bila zastava izročena na milost in nemilost ljudem, ki nam niso bili naklonjeni. Polzvedoval sem, a brez uspeha, zastava je izginila brez sledu. Nisem imel več upanja, da bi jo še kdaj našel. Minula so štiri leta, prišla je zopet zaželjena svoboda. Moja prva misel je bila: kje se nahaja zastava. Imel

sem dva sina in zeta, ki so bili pri O. D. Imeli so prost vstop v vsako stanovanje. Pregledali smo vsa sovražna stanovanja, a brez uspeha. Zastave ni bilo nikjer. Tretji dan smo jo pa nagli zadržali za nemško šolo v odpadkih in smeteh. Bila je čisto onesnažena in zmečkana. Nesel sem jo domov in jo očistil. Milo se mi je storilo pri sreču ob misli, da so na svetu ljudje, ki oskrunijo in z nogami teptajo blagoslovljene stvari. Shranil sem zastavo kakor najdražji zaklad. Povpraševal sem med rojaki, če bi hoteli zopet obnoviti društvo sv. Barbare, pa nisem našel med njimi navdušenja, največ zato, ker je bilo v Brunssumu premalo katoliško mislečih. Hranil sem tedaj zastavo. Bil pa sem trdno prepričan, da bo že še enkrat prišla na pravo mesto. Vprašal sem za svet preč. g. patra Teotima. On mi je svetoval, naj oddam zastavo "Zvezi slovenskih katoliških društev sv. Barbare". Govoril sem z gospodom Rudolfom Selič. Res jo je prišel iskat.

Meni pa je bilo takoj lažje pri sreču, ker sem vedel, da jo bo on gotovo spravil na pravo mesto. Res se je spolnilo moje upanje. Obnovilo se je spet društvo sv. Barbare v Heerleheide-Brunssum. Zastava je romala na Heerleheide. Moja srečna želja se je izpolnila in sedaj zopet vihra naša zastava med slovenskimi rojaki.

ŠPANIJA

Študijski tečaj slovenskih akademikov v Madridu avgusta 1950 je imel to značilnost, da smo večji del programa posvetili stanovskim vprašanjem, pa ne samo stanovskim načelnim, ampak tudi strokovnim in sicer z vidika potreb in koristi za našo domovino, Slovenijo. In ker je letos sveto leto, smo hoteli dati tečaju tudi ta značaj. Zato smo imeli vsak dan po sveti maši duhovno misel svetle točke vsebine, na prvem študijskem dnevu pa smo slišali dve predavanji verskega značaja.

Tečaja so se udeležili člani ZSKV iz Barcelone, Madrida, članice iz Zaragoze, en član iz Louvain (Belgija) ter dva slovenska duhovnika.

Prvo predavanje je imel slovenski duhovnik o intelektualnem poglobljanju v verske skrivnosti. Predavanje je popolnoma odgovarjalo naslovu in našim željam: katoliški izobraženec ne sme ostati pri povprečnem poznavanju in razumevanju vere, ampak se mora vanjo poglobljati in se tako tudi v verskih stvarih svoji inteligenčni stopnji primerno izobraziti.

V naslednjem predavanju je drugi slovenski duhovnik govoril o poklicu in odgovornosti katoliškega inteligenta pri izvrševanju poklica. Katoliški visokogolec si mora osvojiti pravo katoliško pojmovanje poklica, da bo znal tako svoj poklic tudi izvrševati. Za katoliškega izobraženca mora biti poklic služba Bogu, in družbi in sredstvo lastnega preživljanja.

Na drugem študijskem dnevu so predavali juristi. V predavanju "Križa demokracije in osnovne krščanske ideje novih državnih oblik" je predavatelj podal glavna načela demokra-

cije in analiziral vzroke krize, ki jo danes doživlja. Dodal je še pregled ustav po zadnji vojni nastalih novih državnih oblik.

Drugo juridično predavanje je bilo o kompetencah federativnih državnih enot in možnosti narodnega razvoja v okviru federacije. Predavanje je bilo splošno strokovno in se je le malo dotaknilo konkretnih vprašanj; ta so se obravnavala v debati, kot: Ali imajo federativne enote pravico odcepiti se; vprašanje nivelizacije v deželah, kjer so velike razlike življenjskega nivoja na škodo višje stoječih edinic; vprašanje ali bi bila možna izpeljava krščanskega socialnega reda v Sloveniji, če bi bila Slovenija vključena v federativno Jugoslavijo, ki kot celota ne bi izpeljala katoliškega socialnega reda.

Tretji študijski dan je bil medicinski. Medicinski krožek iz Madrida je izdelal predavanje "Človek psihosomatično bitje". Objekt zdravniškega poklica je človek. Zdravnik mora poznati človeka kot enoto, ki jo tvori duša in telo, dejstvo, ki je važno za zdravnika z moralnega, apostolskega, socialnega in strokovnega vidika.

Krožek medicink iz Zaragoze je izdelal predavanje o nalezljivih boleznih v Sloveniji. Predavanje je bilo izpopolnjeno z grafikonom in statistikami o razširjenosti nalezljivih bolezni v Sloveniji in sredstvih za njih omejitve. Medicini iz Barcelone pa so predavali o problemih organizacije zdravstva in zdravniške službe v Sloveniji.

Na četrtem študijskem dnevu je bilo prvo predavanje o gospodarstvu v Sloveniji. Predavatelj ekonom je natančno preštudiral gospodarski položaj Slovenije v današnji Jugoslaviji in je po uradnih statistikah dokazal, da gre s slovenskim gospodarstvom slovito navzdol zaradi načrtne nivelizacije življenjskega nivoja med republikami, ki sestavljajo jugoslovansko federacijo.

Tehnik je predaval o temi: "Človek in tehnika". Obravnaval je važnost človeškega elementa v industriji in delu sploh.

Zadnje predavanje na tečaju je bilo o katoliški kulturi. To predavanje smo posvetili spominu škofa dr. Mahnič, l. 1950 se namreč praznuje stoletnica njegovega rojstva. V predavanju smo slišali, da je edino kultura, temelječa na katoliških načelih, trajne vrednosti, ker ima svoj kriterij v večni nespremenljivi resnici.

Med tečajem smo priredili "Slovenski večer" za naše znanke in prijatelje v Španiji. Program, ki je obsegal slovenske narodne in umetne pesmi, so izvajali solisti, kvintet, moški zbor, ženski zbor in mešani zbor. Na koncu pa smo še pokazali lepoto Slovenije s sklopčnimi slikami. Slovenskega večera so se udeležili zastopniki Španske KA, vodstvo kolegija Santiaga Apostol, zastopniki različnih narodnosti, ki žive v tem kolegiju ter mnogo drugih prijateljev.

Naša organizacija si je s prireditvijo že tretjega študijskega tečaja v Madridu pridobila velik ugled pri Špancih, s katerimi ima stik, pred vsem pri Španski KA in vodstvu kolegija Santiaga Apostol. Ravno zaradi tega nam je vodstvo kolegija pomagalo reševati materialne težave pri organizaciji tečaja.

BREZJANSKA MARIJA V FRANCIJI

Ali veste, da tudi Slovenci v Franciji častijo Brezjansko Marijo?

V Lotaringiji ob nemško-francoski meji blizu Luksemburga, provinca Moselle, je največja skupina Slovencev v Franciji. Tam imajo v Habsterdieku podobo Marije Pomagaj. Prav zanimivo je, kako je prišlo do tega, da so jo leta 1938 blagoslovili.

Rudniška uprava je mislila, da bo storila dobro Slovence, če jih bo nastanila blizu skupaj. Vsem slovenskim družinam so dali stanovanje v eni ulici. Žal se je pokazalo, da bi bilo bolje, če bi bili narazen. Med rojake je prišel prepričanje, zavist in kletvine in tožarjenje. Marsikoga je ta žalostni pojav bolel. Tujei so pa začeli imenovati to ulico po slovenski kletvini, ki žali Marijo.

Tedaj je prišla misel, da bi naredili v istem kraju romarski kraj za Slovence. In duhovniku je prišla misel, naj bi postavili v poseben oltar slovensko podobo Marije Pomagaj. Ta naj bi s svojo priprošnjo spravila Slovence in odvezla to sramoto izpred oči tujcev. V Sloveniji so naročili podobo, blagoslovili so jo in romanja so se pričela. — Marija je res Slovence pomirila.

Sedaj imajo Slovenci vsako sredo pri oltarju Marije Pomagaj sv. mašo in litanije. Z velikim zaupanjem hodijo k njej in Marija jih podpira. Zlasti v zadnjem času se je zgodilo več prav čudežnih uslišanj. Tako se je na primer neki materi, ki je prišla v umobolnico, zdravje v hipu tako zboljšalo, da je sedaj spet doma in lahko opravlja vsa dela, kakor popreje. In to od tistega dne, ko se je zanjo pri Marijinem oltarju brala sv. maša in je vsa družina pristopila k sv. obhajilu in prosila za mamo. Mati pravi, da je čutila kakor velik udarec po glavi in potem se je v glavi vse spremenilo. Tudi zdravnik je rekel izseljenškemu duhovniku: "Ne razumem. Odkar ste bili vi pri njej in ste ji povedali, da boste prosili Marijo Pomagaj pomoči, se ji je zdravje izboljšalo."

Bivša vizitatorica slovenskih usmiljenk s. Domitila Jesih je 22. oktobra umrla v Parizu, zadeta od kapi. Pogreb je bil v sredo 25. oktobra s sv. mašo in govorom. Od zaslužne sestre se je poslovilo tudi več v Parizu živelih rojakov, med njimi 6 usmiljenk, 2 žoški sestre, mnogo študentov in družin, ki je pokojna zanje veliko dobrega storila, in tudi en slovenski duhovnik, ki je potem na praznik Kristusa Kralja daroval za pokoj nje duše v cerkvi Lurske Gospe mašo zadušnico ob navzočnosti številnih beguncev slovenske in drugih narodnosti. — Pokojna sestra je po rdeči zasedbi domovine ostala tamkaj do srede leta 1947, ko je na izreden način mogla priti na kanonizacijo bl. Katarine Laboure, usmiljenke, v Rim, odkoder je odpotovala v Francijo, kjer je vodila dalje časa zavez. dobrodelno kuhinjo za begunce v Parizu in na tem položaju veliko pomagala našim rojakom. — Naj v miru počiva!

V RIMU

P. Hugo Bren piše:

Svetogorsko Marijo smo dobili iz "klinike"

Gospod Hladnik s svojimi igralci v Lanusu

tik pred romanjem primorskih Slovencev, Tržačanov in Goričanov. Na praznik Marijinega Imena 12. septembra smo se skupaj poklonili: Svetogorski Kraljici, vsi pomlajeni, v salezijanski cerkvi Presv. Srca. Ko so romarji sliko zagledali, so mnogi ginjeni vzkliznili: Saj je prav taka kot prej! — Ne samo taka, celo ista je. Hvala gre moderni tehniki in njenemu najboljšemu strokovnjaku vatikanskih muzejev dr. Federiciju. Brez vsake agitacije so primorski romarji nametali pred podobo 28.000 lir potem, ko so ginjeni odpevali pri litanijah same svetogorske pesmi.

Dva dni kasneje so podobo hoteli imeti gorški Italijani v Vatikan, kjer so imeli svojo pobožnost. Sam sem podobo spremil tja. Tudi oni so bili iz srca ginjeni in so se pred vatikansko baziliko z nadškofom fotografirali pred njo. Komaj sem podobo rešil v avto in odpeljal, kajti vsak se je je hotel dotakniti. Če bi ne imeli skavtov in duhovnikov, ki so držali kordon ob straneh, ne vem, kaj bi bilo. Zda je podoba postavljena v sestrski kapeli na Via Colli, kjer bomo imeli od 20. do 29. obljubljeno devetdnevno za dobrotnike.

(Op. ur. Po zadnjih vesteh je uspelo slovenskim frančiskanom, ki so prišli iz Ljubljane na proglasitev dogme Vnebovzeta v Rim, dobiti Svetogorsko milostno podobo in jo odpeljati s seboj v Slovenijo.)

Slovenci v Franciji so poročali v Lurd

Pri prvi sveti daritvi g. Kumpa v Ramosu

ZDRUŽENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Slovenski duhovniki pomagajo dr. Rožmanu pri njegovi skrbi za semenišče. Na povabilo msgr. Omana so se zbrali slovenski duhovniki v Clevelandu. Tam jim je škof Rožman razložil svojo skrb za semenišče v Argentini in za pet bogoslovcev, ki študirajo po raznih krajih Evrope, za katere mora on prav tako skrbeti. Iz zborovanja so trije duhovniki kot odborniki naslovili drugim duhovnikom in vernikom proglas, kjer pravijo: Prosimi moramo Boga za duhovske poklice. A poleg molitve je treba tudi denarno žrtvovati v ta namen, v našem primeru: Treba je denarno Prezvigenemu priskočiti na pomoč, da bo mogel vzdržati naš prepotrebni zavod: semenišče. Vsi duhovniki smo mu na sestanku obljubili, napraviti posebno zbirko v cerkvi in vernikom razložiti nujnost te zbirke, ter navdušiti še po-

Romanje rojakov k Mariji v Nueva Pompeya

samezne, da za eno leto darujejo skupaj 15 dolarjev. Toliko je namreč po sedanjih cenah najmanj potrebno za enodnevno vzdrževanje semenišča. Seveda pri tem ni všteta obleka, knjige in zdravniška oskrba. Po posameznih farah bodo določeni dobri možje in žene, ki bodo iskali te 15 dolarske dobrotnike slovenskega semenišča. Lahko pa se izroči ta vsota tudi domačemu duhovniku, ki jo bo gotovo rad poslal naprej, ali pa pošlje komu izmed treh podpisanih, ki so bili izvoljeni v odbor za pomoč Prezvigenemu v tej zadevi... Ali naj pustimo, da naša stara domovina utone v brezboštvo? In to bo, ako ne bo duhovnikov, zadostj duhovnikov..." Dopis so podpisali: Rev. Baznjik, Rev. Cimperman, Rev. Jager.

Osemdesetletnico rojstva je obhajal p. John Ferlin v Lemontu. Rojen je bil v Zagradcu v Suhj krajini. Kot študent je vstopil v frančiškanski red in bil posvečen l. 1896 v mašnika. Njegove najbolj važne postojanke v redovnem življenju so bile Pazin, Sveta Gora in Lemont. Po prvi svetovni vojni je dal pobudo za zgradbo nove bazilike na Sv. Gori in tako preprečil, da ni italijanska vlada tam postavila spomenika padlim vojakom ter bi tako za vedno izgubili Sveto Goro. Ko so na pritisk fašizma morali slovenski frančiškani zapustiti Sveto Goro, se je on odločil za Ameriko ter prišel tako v Lemont, kjer je delal veliko v dušnem pastirstvu, posebno pa se je zanimal tudi za čebelarstvo, za katero je bil že v Evropi vnet. Nekateri od sošolcev so ga svarili, zakaj je sprejel vabilo p. Hugona in šel v Ameriko umret, pa so vsi pred njim umrli. Tudi mi z juga se pridružujemo častitkam njegovih spoštovalcev, da bi ga Bog ohranil še mnogo let!

Romanja v Lemont k Mariji Pomagaj: Dan oltarnih društev iz Clevelanda. Priš'lo je 140 žena. Ob treh popoldne so šle v Dolino Jozafat h križevem potu, zvečer so opravile sv. snoved. Potem pa se je začela procesija z lučkami. Zjutraj so imele peto sv. mašo s pridigo, potem ob 11 pa zunaj na prostem pri jezeru spet sv. mašo s pridigo. Popoldne so bile nete litanije in od 4 do 5 molitvena ura pred Najsvetejšim.

Romanje fare sv. Jurija je bilo 27. avgusta pod vodstvom župnika p. Bonaventura in kaplana p. Klavdija. Dopoldne so imeli zunaj na prostem procesijo od cerkve do votline in sv. mašo. Popoldne pa litanije, katere so peli tudi po angleško, pridigo v angleškem jeziku je imel p. Martin, ki je govoril o Marijinem naročilu iz Fatime.

Vojaški kaplan na korejski fronti v ameriškanski armadi je tudi slovenski frančiškan p. Viljem. Prišel je tja iz Japonske.

Slovesne zaobljube so naredili 22. avgusta trije kleriki-bogoslovci: fr. Mark Hočevan, fr. Blaž Čemažar, fr. Ksaver Paton. Drugi dan pa sta bila preoblečena dva novince za slovaški komisarijat in sicer fr. Pajkos ter fr. Mrena. Neslovesne zaobljube so naredili fr. Krištof Sedlak, fr. Paškal Tomažin in fr. Ignacij Gracar.

Frančiškanski družini v Lemontu se je pridružil p. Alfonz Ferenc, ki je bil posvečen v Tirolah, novo mašo pa je imel pri šolskih sestrah v Rimu.

Nova profesorja sta postala v College of St. Francis v Jolietu p. dr. Martin Stepančič ter p. Ciril Šircelj.

Praznik Kristusa Kralja so proslavili slovenski župljani sv. Cirila in Metoda v New Yorku z lepo versko prireditvijo. Kljub temu, da je proslava bila brez jedače in pijače, brez plesa in vstopnine, torej precej po neamerikansko, je udeležba bila prav razveseljiva. Govorili in recitirali so skoraj sami moški.

Msgr. Gabrovšek Franc dobil zadoščanje. V letih 1946—7 so nekateri ameriški slovenski časopisi, med njimi posebno "Enakopravnost", napadali msgr. Gabrovške v Clevelandu in ga lažnivo obdolžili nepoštenja in zlorabljanja lastnine Zadrugne zveze v Ljubljani. Ker bi na podlagi teh klevet g. Gabrovšek postal v javnosti kot duhovnik onemogočen, je vložil proti listom tožbo in jo tudi dobil. Listi so morali objaviti izjavo in preklic teh klevet in obrekovanj.

Clevelandski Slovenci se velikodušno odzivajo prošnji Kanadskih Slovencev za denarno podporo za gradnjo nove slovenske cerkve in dvorane v Torontu. Akcijo med njimi vodi g. Anton Grdina.

V Clevelandu zelo lepo deluje Zveza slovenskih društev Najsvetejšega Imena, ustanovljena leta 1938 v dobrodelnih in verske namene. Že imena odbornikov in članov dovolj jasno pričajo o pomenu te zveze.

Pokrovitelj prevz. škof dr. Gregorij Rožman.

Častni duhovni vodja RT. Rev. J. J. Oman.

Duhovni vodja Rev. Louis Blaznik.

Častni predsednik Anton Grdina.

Predsednik Jakob Resnik itd....

Preko te zveze so tudi razne slovenske ustanove deležne znatne podpore. — V decembru je Zveza organizirala duhovne vaje za može in fante; vodil jih je prevz. škof dr. Gregorij Rožman.

„La Vida Espiritual“ — „Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — Uredništvo in uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — Naročnina: Za Argentino 40 pesov; za inozemstvo: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 čilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šilingov.

Rojaki v USA na Bičjskem jezeru v Lemontu

KANADA

Novo slovensko-hrvaško faro so otvorili 8. oktobra v Windsorju v Kanadi. Hrvaški in slovenski naseljenci so kupili neko protestantsko cerkev in po lepo preuredili za katoliško službo božjo. Škof je med sv. mašo toplo nagovoril hrvaške in slovenske vernike v angleškem jeziku. Za Slovence je imel pridigo č. g. dr. Jakob Kolarič C. M. Po sv. maši so škofu na čast priredili lep banket, katerega se je udeležil tudi mestni župan. Tako v cerkvi, kakor na banketu so prepevali slovenske in hrvaške pesmi.

Slovenski cerkveni pevski zbor v Torontu je pod vodstvom g. Jakoba Kolariča C. M. v septembru napravil izlet k Niagarskim slapovom.

Slovenska dekleta v Torontu, 33 po številu, so v septembru opravile zaprte duhovne vaje, katere je vodil č. g. Jakob Kolarič C. M. in organiziral č. g. Vukšinič. Ob zaključku so se dekleta skupno posvetile Marijinemu Brezmadežnemu Srcu.

Slovenska begunska dekleta v Kanadi so žrtvovala vsaka po eno mesečno plačo za slovensko cerkev v Torontu.

CORREO
ARGENTINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2530

Blagoslovljeno novo leto!

IZ VSEBINE JANUARSKE STEVILKE — Škof Gregorij Rožman: "Z Marijo skoz življenje" in "V imenu Jezusovem" — Dr. Odar: "Ni srede" — Dr. Gnidovec: Sveta in posvetilna znamenja" — Dr. Ahčin: "Ob jubileju papeških socialnih okrožnic" — Prof. Slapar: "O prilagojevanju na tujem" — Dr. Hanželič: "Očetom in materam" — Dr. Debeljak: "Versko-kulturni pomen škofjeloškega okraja" — Mernik: "Krvavi nageljni cvet" — Zemlak: "Stara in nova hiša" — Pierre l' Ermite: "Drama v petih dejanjih" — Budnik: "Človek obrača, Bog pa obrne" — Kk: "Flerjangševega strica dvojna zadnja ura" — Fantom in dekletom — Po kato'liškem svetu — Iz domovine — Med izseljenci — KATOLIŠKI MISIJONI: V novo dobo misijonstva — Poderžajeva cerkev — Borba v Baragovem misijonu — Misijski pijejo — Iz misijskega zaledja — Pomen Baragove beatifikacije — Oče Velikih jezer — BOŽJE STEZICE — In drugo

K SLIKAM NA OVITKU — Prednja stran: Znamenje pri škofji Loki, Razgled z Vršiča na špič, Rim ob proglasitvi Vnebovzete. — Zadnja stran: S prvoobhajilne akademije v Ramos Mejii, Miklavž dela misijonsko propagando in Slovenska dekliska organizacija na izletu v Lujanu.

Prosimo za naročnino!
Kdor hitro da, dvakrat da!

